

177.589.

REVISTA BIBLIOTECILOR

3 • 1969

*Publicație
a Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă*

550016106

BIBLIOTECILOR

S
U
M
A
R

ANUL XXV

	<u>Paş.</u>
Bibliotecile în slujba ştiinţei, culturii şi progresului	131
A. GRINDEA şi A. PÂRVULESCU: În sprijinul angajamentelor în întrecerea socialistă	145
Gheorghe POPESCU: Iteglementări de o deosebită importanţă pentru bibliotecile publice de stat	147
Em. DROB şi N. STRATONE: Bibliotecar şi sociolog (VI)	150
Aron GRÜNBERG: Premisele stabilirii unor normative pentru bibliotecile comunale (II)	156
Mircea MELEŞTEU: Funcţiile bibliotecii municipale în ansamblul sistemului de bibliotecii din localitate	160
Colectura sau librăria din localitate? Opinii	163
Oamenii în lună şi zeii . . . pe pământ. Trei cărţi în slujba propagandei ştiinţific-ateiste	165
Ion STOICA: Biblioteca lui Mihai Eminescu (II)	169

ISTORIA CĂRŢII ŞI A BIBLIOTECILOR

Constantin GÎLEA şi Liviu MOSCOVICI: Clubul de lectură „Uni- rea” din Paşcani. (Din istoria bibliotecilor muncitoreşti din judeţul Iaşi)	176

← Primăvara. Foto V. Godeanu.

S
U
M
A
R

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

Dorothea SASSU-TIMERMAN: Sistemul bibliotecilor din R. D. Germană într-o nouă etapă	181
De peste hotare	183

PROFILURI

Alexandru CHIRIACESCU: Alecu Russo. 150 de ani de la nașterea sa	184
Sanda RADIAN: Paul Verlaine. 125 de ani de la nașterea sa	186
★	
Calendar	189

REDACȚIA :

**Str. Biserica Amzei, nr. 5-7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04**

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Virgil CÂNDEA, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN, Ștefan GRUIA (redactor șef), Aron GRÜNBERG, Eugen IOVANOV, Atanase LUPU, Nicolae PASCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU, Mireca TOMESCU.

BIBLIOTECILE ÎN SLUJBA ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI PROGRESULUI

Ecoul înflăcărilor chemări la întrecere, lansate de conștințele organizațiilor de partid din Capitală și din Timișoara, de institutele de proiectări și cercetări din sectorul 7 din București și de Consiliul popular județean Galați tuturor organizațiilor județene de partid, institutelor de cercetări și proiectări, tuturor oamenilor muncii din municipiile, orașele și comunele patriei noastre, a răsunit în rindurile întregului popor care se pregătește să întâmpine cu noi succese în muncă marile evenimente ale anului 1969: aniversarea unui sfert de secol de la eliberarea patriei și cel de-al X-lea Congres al Partidului.

Colectivele de muncă din cele mai diferite sectoare de activitate s-au angajat să aducă o contribuție substanțială la realizarea cu succes a tuturor sarcinilor planificate în lumina programului elaborat de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R.

Rolul deosebit de important pe care îl joacă bibliotecile și centrele de documentare ca factori activi în răspândirea științei și culturii moderne, în dezvoltarea acestora, ne-au îndemnat să stăm de vorbă cu conducătorii unor mari biblioteci și centre de documentare pentru a cunoaște obiectivele ce și le-au înscris în planurile de activitate pe anul 1969, un hotărîtor al cincinalului, ce se anunță de pe acum a fi bogat în roade în toate domeniile vieții noastre economice și social-culturale.

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT

Bibliotecii Centrale de Stat, în calitatea sa de bibliotecă națională și de cea mai mare bibliotecă științifică și publică a țării, îi revin sarcini deosebite atât în ceea ce privește informarea și documentarea cadrelor de cercetători, specialiști etc., cât și în ceea ce privește metodologia lecturii publice.

RED.: Care sînt principalele obiective înscrise în planul de activitate al bibliotecii și ce noi obiective își propune Biblioteca Centrală de Stat în domeniul informării și documentării pentru a sprijini cu mijloace specifice îndeplinirea angajamentelor luate de lucrătorii pe tărîmul științei și tehnicii?

ANGELA POPESCU BRĂDICENI, director al B.C.S.: Mă bucură că prima dv. întrebare se referă la activitatea informațională desfășurată de Biblioteca Centrală de Stat, marcând, prin aceasta, evoluția ce s-a petrecut în țara noastră în concepția despre atribuțiile unei biblioteci naționale, evoluție izvorâtă din condiții istorice și de dezvoltare socială specifice și care, ne face plăcere să o constatăm, corespunde și unor tendințe ce se afirmă din ce în ce mai mult pe plan internațional. După cum știți, pînă nu de mult, sarcina de căpătii a unei biblioteci naționale rezida în strîngerea patrimoniului național de tipărituri și a publicațiilor referitoare la țara și poporul respectiv apărute peste hotarele țării în cauză; adesea acestei sarcini i se adăuga și aceea de a elabora bibliografia națională. Oricum, faima acestor biblioteci sta mai ales în valoarea și vechimea colecțiilor pe care le adăposteau și în numele savanților ce se aplecaseră asupra acelor colecții, decît în activitățile bibliografice pe care le desfășurau. Dezvoltarea vertiginosă a informării și documentării, dictată de revoluția tehnico-științifică contemporană, a creat la un moment dat un impas în concepția despre rolul și locul bibliotecilor în procesul informațional. Negarea de către majoritatea de documentariști a rolului pe care bibliotecile l-ar putea avea în acest proces, pe de o parte, ca și situarea pe poziții conservatoare a unor bibliotecari, pe de altă parte, au avut darul să prelungescă impasul cîteva decenii... Se pare că din acest „pro-contra” aprig disputat, și-a făcut apariția tendința care exprimă în prezent recunoașterea necesității de conjungere a tuturor capacităților informaționale, în scopul obținerii unui potențial global de informații, cît mai eficient și operativ.

În ceea ce mă privește, personal, socot că în interesul științei, bibliologia și documentarea trebuie să coperze cît mai strîns, împărțînd pe deplin părerea lui O'Shera că documentarea nu ar fi altceva decît „Biblioteconomie la o octavă superioară” sau, mi-aș permite să o numesc altfel, exprimînd de fapt aceeași idee: „biblioteconomia secolului al XX-lea”, strămoșii documentării, de este să căutăm dincolo de Otlet și Lafontaine, fiind de fapt tot un Gesner sau Halleverd.

Aș putea cita în sprijinul acestor idei, în afara concepției care stă la baza organizării sistemului nostru național unic de informare și documentare și un alt exemplu, Belgia, în care Centrul național de documentare științifică și tehnică a fost instalat în Biblioteca regală, cooperînd cu aceasta la elaborarea unor multiple lucrări.

Dar să nu ne abatem prea mult de la întrebare — am făcut-o numai în măsura în care am ținut să subliniez o concepție — și, revenind la ceea ce de fapt vreți să

aflați, voi încerca să vă înfățișez care sînt obiectivele sau mai bine spus sarcinile noastre pe tărîm informațional. Mi-am permis să rectific, numind obiectivele, sarcini, deoarece activitatea informațională desfășurată de bibliotecă constituie ea însăși un obiectiv, alături de multe altele, pe care aceasta le are de îndeplinit, cum, de altfel, veți avea prilejul să constatați chiar dv. din răspunsurile la întrebările pe care intuesc că mi le veți pune în continuare.

În momentul de față cînd partidul și personal tovarășul Nicolae Ceaușescu pun un accent deosebit pe legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de practică și subliniază necesitatea de a se asigura în toate domeniile de activitate oameni competenți, cînd sarcinile din domeniul economic, proiectării și producției sporesc atît sub raport cantitativ, dar și calitativ, este firesc ca și instituțiile ce desfășoară activități informaționale să înregistreze cotitura pe care partidul o cere cercetării științifice și să fie în stare să răspundă exigențelor pe care partidul le afirmă în legătură cu formarea cadrelor.

În ceea ce ne privește, încercăm să înregistrăm această cotitură în activitatea informațională ce o desfășurăm, pe mai multe laturi: pe de o parte, înscriind în planul de cercetare științifică al Bibliotecii Centrale de Stat teme și studii menite să confere o ținută cît mai științifică publicațiilor secundare pe care le elaborăm în sprijinul cercetării științifice și care, după cum prea bine știți, sînt în marea lor majoritate publicații secundare de interes național. Mă refer la: bibliografia națională, repertoriile și cataloagele colective de cărți și periodice străine, lucrările bibliografice de cooperare la publicații internaționale sau chiar la unele instrumente de informare de interes special, de tipul *Repertoriului colectiv al bibliografiilor nepublicate* etc. Aș putea aminti dintre aceste teme și studii: Alcătuirea a patru proiecte de standarde de stat în domeniul bibliologiei și documentării — dovadă concretă a cooperării dintre cele două domenii — și anume: un proiect privind caracteristicile tehnice ale fișei de catalog; două proiecte privitoare la referințele bibliografice: unul asupra prezentării traducerilor de articole din publicațiile periodice și a unor capitole extrase din cărți și celălalt asupra elementelor principale și complementare și un al patrulea proiect cu privire la descrierea bibliografică a comunicărilor prezentate la Congrese, Consfătuiri etc.... De asemenea ar trebui să amintesc și de un alt studiu ce se întreprinde în acest an cu privire la criteriile de înregistrare a extraselor în bibliografia națională.

Pe de altă parte, căutăm să sporim numărul informațiilor furnizate de publicațiile secundare pe care le producem, mărind în felul acesta potențialul informativ pus de

Biblioteca Centrală de Stat la dispoziția cercetătorilor și specialiștilor din toate domeniile de activitate. Această sporire o obținem pe două căi: fie prin ceea ce am putea numi „calea intensivă”, în sensul creșterii numărului de referințe bibliografice înregistrate, de pildă în unele serii ale bibliografiei naționale sau în cataloagele colective; fie alegând calea cealaltă, „extensivă”, de largire a cadrului unor sisteme de informare deja existente. Va fi de ajuns să amintesc, pentru a ilustra prima cale, că numărul articolelor din publicațiile periodice și în serie românești înregistrate în bibliografia națională a atins, în anul 1968, cifra de 70 000, față de 53 744 în anul 1965 sau 65 380 în anul 1966 sau că numărul titlurilor de cărți străine publicate în *Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R. S. România* va spori în anul 1968, de 5—6 ori, adică va cuprinde între 50 și 60 000 de titluri față de cele 10—11 000 de titluri câte se inserau până în acest an.

În cel de-al doilea caz, de extindere a sferei de înregistrare, aș aminti de largirea cadrului bibliografiei naționale prin inaugurarea, încă din anul 1968, a două noi serii și anume: seria *Note muzicale. Discuri*, realizată prin desprinderea notelor muzicale din seria înregistrând cartea și adăugarea discurilor, înmănunchere care a urmărit slujirea cât mai completă a unei categorii bine determinate de beneficiari, și o a doua serie, înregistrând publicațiile periodice și în serie. Intenționăm ca în acest an să lărgim sistemul de bibliografie națională curentă cu o nouă serie — a cincea, *Dacoromânia*, rod al unor cercetări asidue, întreprinse în ultimii ani, cu privire la structura și posibilitățile de realizare a unei astfel de serii.

O altă întreprindere, vastă prin proporțiile ei și însemnată prin aportul informațional ce-l constituie, se concretizează în prezent prin largirea cadrului *Repertoriului periodicelor străine din R.S. România*. Cele trei serii (A. Știință. Tehnică; B. Biologie. Medicină, Agricultură; C. Științe sociale), înregistrând periodicele procurate prin abonament. li se adaugă tot atâtea serii, inserând periodicele primite de bibliotecă și de alte instituții pe calea schimbului internațional, adică un plus de 8 875 de referințe bibliografice, pe lângă cele aproape 11 000 semnalate până acum.

În măsură egală ne-a preocupat și elaborarea unor noi instrumente de informare, de interes mai special, fiind pe cale a da la iveală în acest an o nouă publicație în serie — ca urmare tot a unor studii întreprinse în anii anteriori. Este vorba de *Bibliografia bibliografiilor*, concepută, pentru început, a cumula înregistrările pe câte 3 ani (1964—1966; 1967—1969), pentru ca din anul 1970 să apară anual.

Indicația dată de partidul nostru de a se asigura „oameni competenți, temeinic pregătiți, care să știe să rezolve tot mai bine problemele” * este tot atât de valabilă și în domeniul nostru de activitate, iar de este să judecăm bine, problema pregătirii cadrelor din acest domeniu este poate mai acută decât în altele, în lipsa unui învățământ de stat adecvat și a unor programe analitice mai chibzuite decât cele existente, spre a ne opri numai aici.

De aceea, în extinderea activității noastre informaționale, nu am neglijat nici domeniul bibliologiei, adăugând complexului de lucrări alcătuite până în prezent (fișe siglaletice, buletin de informare, revista de referate) un nou tip de lucrări: *Culegeri documentare pe teme*. Culegerea din acest an o vom inchina legislației de bibliotecă și de ne va fi cu putință, în anii următori, îi vom adăuga — cu siguranță — și alte serii.

Vă voi spune cîte ceva și despre proiectele noastre de viitor, la care vă referiți în întrebare, luptînd oarecum împotriva simțămîntului că fac poate unele mărturisiri prea timpurii, deoarece ceea ce caracterizează Biblioteca Centrală de Stat și oamenii ei este mai mult fapta decît vorba. Lăsînd deoparte aceste considerente de etică socială, voi începe cu proiectele ce în prezent mi se par mai puțin ambițioase decît ni s-ar fi părut acum cîteva ani. Este vorba de a lărgi și mai mult cadrul bibliografiei naționale, inaugurînd, în următorii ani, noi serii (publicații oficiale, teze de doctorat, stampe etc.), de a lărgi și asemenea și sistemul catalogului colectiv național prin publicarea unui catalog colectiv al periodicelor străine care să cumuleze titlurile pe mai mulți ani, de a extinde documentarea din domeniul bibliologiei și la domeniul informării și documentării și de a-i adăuga forme noi, de a iniția, elabora și publica unele bibliografii de prestigiu (bibliografii speciale, bibliografii de relații cu alte popoare etc.).

Dar proiectul cel mai ambițios, a cărui aplicare de fapt nu o întrevădem atît de îndepărtată, este acela de introducere a automatizării în elaborarea unor lucrări cumulative și colective. De altfel în planul său de cercetare științifică din acest an Biblioteca Centrală de Stat a și prevăzut un astfel de studiu preliminar. O serie de alte proiecte s-ar putea adăuga acestuia, dar ele fiind — în viziunea noastră — în strînsă legătură cu crearea viitorului Institut național de informare științifică și tehnică, ar fi prematur a le discuta, așa încît prefer să mă opresc aici.

* Nicolae Ceaușescu, *Cubintare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 16—17 decembrie 1968*, București, Editura politică, 1968, p. 6.

RED.: Biblioteca Centrală de Stat, elaborind o serie de publicații secundare colective, are strîns raporturi de colaborare cu celelalte mari biblioteci și organisme de informare și documentare. Ați putea să ne spuneți cum se realizează această colaborare?

A. P. B.: Neîndoielnic, Cooperarea este de dată mai veche și îndeajuns de complexă, depășind tărîmul informațional, în accepția dată de dv. în întrebare, ea a pornit, încă din anul 1957, de la elaborarea unor publicații secundare colective și s-a extins pînă în a furniza unor centre de documentare documentele primare de care acestea au nevoie în alcătuirea documentațiilor lor. Dar meritul de seamă în călăuzirea acestei cooperări pe făgașul care mi se pare a fi cel mai firesc — conform opiniilor exprimate mai înainte în legătură cu cooperarea dintre biblioteci și documentare — revine partidului și statului nostru, care au promovat o concepție potrivit căreia bibliotecile ce prestează servicii de informare și unitățile de documentare propriu-zise s-au constituit într-un sistem național unic de informare și documentare, de a cărui încheiere și propășire se ocupă cu competență Consiliul național al cercetării științifice.

În atari condiții, cooperarea nu mai constituie un act de bunăvoință, ci o normă de stat, iar acțiunile părților trebuie să se încadreze într-un tot care pe zi ce trece devine tot mai armonios. Nu a fost și nu este desigur o treabă ușoară: este vorba de o slefuire migăloasă, de mare finete, care trebuie să țină seama uneori de practici, de venite tradiții de dată recentă, de mentalități, de posibilități, oricum începutul de drum este o demonstrație a viabilității acestei concepții.

Socot că ați intuit deja la ce mă refer cînd spun acest lucru: la elaborarea în comun a celor 18 serii de buletine de semnalară pe domenii de cunoștințe, ce înregistrează, lunar, cărțile străine intrate în bibliotecile din România. Fie că elaborarea acestora se va continua și în viitor pe multiple centre, fie că ea va fi centralizată într-un singur loc, ea constituie și va constitui rodul unei cooperări fără precedent în istoria documentării românești, un act de cooperare semnificativ. Alcătuitori a 5 serii din cele 18, ne putem îngădui a da o astfel de calificare acestei cooperări, care a putut fi pusă în practică — ideea fiind mai veche — încă din ziua de încheiere a sistemului național unic de informare și documentare.

Dar fantul că cooperarea dintre biblioteci și unitățile de documentare nu mai constituie un act de bunăvoință, ci o normă de stat, se confirmă nu numai prin elaborarea acestor buletine, dar și prin aceea că o serie de studii privind activitatea de informare și documentare se elaborează în prezent în

comun, de ar fi să amintesc numai proiectele de standarde pomenite în răspunsul meu la prima dv. întrebare, adăugînd că pentru elaborarea diferitelor proiecte de standarde sînt nominalizate ca autori, fie împreună, fie separat, deopotrivă și biblioteci și centre de documentare.

Izbindile de început crează în prezent premisele unei cooperări tot mai largi. Biblioteca Centrală de Stat, de pildă, nu va putea elabora o serie *Dacoromanica* cît mai completă, fără sprijinul celorlalte biblioteci și organisme de informare și documentare sau nu poate întrevédea introducerea automatizării fără sprijinul documentariștilor și fără a face din aceasta o acțiune comună, după cum nu trebuie ignorată posibilitatea ca viitorul Institut național de informare științifică și tehnică să fie absolvit de a-și constitui o bibliotecă proprie, Biblioteca Centrală de Stat fiind în măsură de a-i asigura procurarea documentelor primare necesare desfășurării activității lui.

RED.: În calitatea sa de centru de asistență de specialitate și de coordonare a activității bibliografice a rețelei de biblioteci publice, ce-și propune Biblioteca Centrală de Stat:

a) pentru a sprijini organizarea mai eficientă și rațională a activității bibliotecare în toate compartimentele ei esențiale?

b) pentru cunoașterea și satisfacerea intereselor de lectură ale diferitelor categorii de cititori ai bibliotecilor publice?

A. P. B.: Poate este necesar, mai întii, să explic zîmbetul pe care l-am schițat, constatînd că termenul de „îndrumare metodică” a fost înlocuit cu acela de „centru de asistență de specialitate”.

Să însemne aceasta oare aderarea la modificarea concepției asupra modului în care trebuie să se acorde această asistență de specialitate? Socot că da!

Într-adevăr, operăm în prezent, cu multă îndrăzneală, o schimbare în această concepție. Îndrăzneala de azi își are rădăcini, e drept timide, într-un ieri nu prea îndepărtat. Ne-a împins la această modificare de concepție gradul de dezvoltare atins în momentul de față de multe din bibliotecile noastre municipale și de unele orașenești, care reclamă nu „îndrumare metodică”, ci existența unui for metodologic, adică, după cum observați, prin aceasta nu înțelegem o schimbare de nuanță, formală, ci o esență schimbată.

Practic, asistența de specialitate în probleme de completare a colecțiilor, organizare a colecțiilor și a cataloagelor, colecții speciale, informare științifică și conservare a fondurilor va fi acordată, începînd din acest an, de serviciile specializate ale bibliotecii.

Îndrăzneala, de care pomeneam mai sus, nu este legată de temerea că un astfel de experiment s-ar putea dovedi pe parcurs a fi fost greșit ca concepție, ci de faptul că va trebui turnată multă suflare organizatorică într-o astfel de acțiune, spre a nu împiedica asupra îndeplinirii celorlalte sarcini de plan ce incumbă serviciilor specializate ale Bibliotecii Centrale de Stat.

Fără a intra în detalii de concepție sau de plan de muncă, se cuvine totuși a releva în ce constă, după părerea noastră, atracția sau mai bine spus forța acestei noi concepții, considerată de noi ca singura în stare să dea impulsul necesar ridicării activității bibliotecilor noastre municipale și orășenești pe o treaptă superioară de dezvoltare. Mai întâi, împărtaşind din experiența pe care Biblioteca Centrală de Stat a acumulat-o pentru sine, într-un proces asemănător, dar de mai vaste proporții. Modalitățile de răspuns la problemele ce se cer a fi clarificate vor fi multiple, pornind de la elaborarea, într-o ordine prioritară, a unor studii, norme, reguli, indicații etc... pînă la deplasarea în aceste biblioteci. Nefiind organ de control, Biblioteca Centrală de Stat nu va adopta, decît în cazuri extreme, sistemul de lucru în brigăzi, în majoritatea cazurilor deplasările se vor efectua de către un singur specialist și pe probleme stricte, concrete, precise.

Totodată avem în vedere organizarea practicii în Biblioteca Centrală de Stat, aceasta fiind una din metodele de formare profesională temeinic verificate în practica internațională.

Ne preocupă, deopotrivă, ideea organizării unor biblioteci sau chiar servicii „model”, „pilot”, de unde celelalte biblioteci sau servicii de același tip să poată trage învățămintele necesare. Aș vrea, fiindcă am atins problema receptivității, a „însușirii” să vă spun că în concepția noastră, cum de altfel cred că este și în concepția colegilor noștri din bibliotecile municipale și orășenești, prin asistența de specialitate nu înțelegem să înlocuim munca concretă a nimănui și nici să fim copărtășii îndeplinirii planurilor de muncă locale.

Îmi cunosc prea bine colegii din bibliotecile publice, le cunosc și apreciez competența, abnegația, receptivitatea la nou și aspirațiile lor spre mai bine, așa încît, am credința că experimentele de tip „pilot” vor cădea pe pămînt bun.

Fără îndoială că întrebarea dv. aștepta nu numai o prezentare a noii concepții metodologice, ci și unele amănunte în legătură cu activitatea concretă ce urmează a o desfășura în acest an. În afara acțiunilor de coordonare a unor operațiuni și activități, ce în unele cazuri constituie o continuare (ordonarea achizițiilor de perioade străine), în altele, o reluare (ordonarea activității

bibliografice) sau chiar o inițiere (coordonarea acțiunilor de propagandă a cărții), Biblioteca Centrală de Stat va da o serie de indicații și norme, din care mi-aș permite să citez cîteva: *Criterii de completare a colecțiilor în bibliotecile municipale, Bibliografia surselor românești de informare în domeniul completării colecțiilor, Criterii de determinare a diferitelor categorii de publicații, Indice de autori colectivi naționali contemporani, Norme de catalogare a notelor muzicale, Instrucțiuni de organizare a fondului de carte veche românească și rară, Norme pentru descrierea unor categorii speciale de publicații (afișe, programe de spectacole, regulamente și instrucțiuni); Norme pentru inventarierea periodicelor, Instrucțiuni de alcătuire a catalogului colectiv local etc...*

Vom organiza, de asemenea, un curs de inițiere în probleme de restaurare a cărții.

O serie de alte acțiuni sînt prevăzute pe tărîmul informării științifice și al lecturii publice. Și cu aceasta mi se pare că trecem la cea de-a doua parte a întrebării dv.

RED.: Într-adevăr... Pentru cunoașterea intereselor de lectură și informare ale diferitelor categorii de cititori, în vederea satisfacerii acestor cerințe de către bibliotecile publice, intenționați să întreprindeți, cu forțe proprii sau în colaborare cu alte instituții interesate, cercetări cu caracter sociologic? Ce teme v-ați propus?

A. P. B. — Mi-aș permite, cel puțin în răspunsul meu, să despart, pentru mai multă claritate, cele două atribute esențiale ale bibliotecii municipale: acela de a fi for informațional local, de cel ce o desemnează ca o instituție de lectură publică. Fără a intra în teoretizarea noțiunilor de cultură și informare, care după părerea mea la un moment dat se împătrund, însușirea culturii pe o anumită treaptă făcîndu-se mai ales prin acumularea de informații, tin să precizez că prin for informațional înțeleg, de fapt, activitatea de informare științifică pe care o bibliotecă municipală și orășenească este chemată să o desfășoare pe plan local. Este o latură a activității bibliotecilor noastre municipale și orășenești — insuficient lămurită, o latură ce se cere a fi amplu dezbătută.

Biblioteca Centrală de Stat consideră necesar a fi clarificată sau poate chiar făurită concepția însăși asupra sarcinilor informaționale ce revin bibliotecilor noastre municipale și orășenești. Chiar dacă o asemenea problemă s-ar putea considera rezolvată prin *Regulamentele pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor municipale și orășenești*, la o cercetare mai atentă sau, mai bine spus, la aplicarea în practică a acestor regulamente se vor ivi, incontestabil, probleme ce de acum se cer a fi soluționate.

Mi-aș permite să numesc numai câteva din problemele care în prezent pentru noi constituie încă semne de întrebare și a căror soluționare nu o întrevăd decât printr-o cooperare strânsă nu numai cu cei interesați, dar și cu alte sisteme de bibliotecă. Iată la ce mă refer: cum își va realiza practic biblioteca municipală rolul de centru județean de informare științifică, dacă această sarcină îi va fi atribuită în continuare, care este locul bibliotecii municipale în ansamblul instituțiilor de informare din județ, având în vedere că situația diferă de la un județ la altul, în funcție de existența pe același teritoriu a filialelor Academice, a centrelor universitare și de învățământ superior, a unor societăți științifice, uniuni de creație, instituții și întreprinderi ce la rîndul lor posedă bibliotecă: care este sfera noțiunii de cooperare și, legat de aceasta, delimitarea chiar a atribuțiilor informaționale ale bibliotecilor municipale din centrele universitare care posedă mari biblioteci, care desfășoară deja o complexă activitate informațională; sau care trebuie să fie poziția bibliotecilor municipale din localitățile unde se află institute de învățământ superior cu biblioteci recent constituite sau unde nu se află nici centre universitare, nici alte institute de învățământ superior, în raport cu celelalte instituții ce desfășoară la rîndul lor activitate informațională, fie pe raza municipiului, fie pe raza județului și mai ales în raport cu cerințele culturale-științifice ale populației, institutelor și întreprinderilor de pe acest teritoriu.

Iată numai câteva din problemele care, după cum spuneam, așteaptă o clarificare teoretică, grabnică, fără de care activitatea informațională practică, desfășurată de bibliotecile municipale și orașenești, este sortită să rămână la tipare mecanic recomandate.

Nu aș vrea să anticipez asupra concluziilor unor astfel de studii, dar îmi permit totuși să spun, de pe acum, că potrivit concepției pe care partidul și statul nostru o promovează în problemele de organizare a informării și documentării, orice instituție, care constituie o verigă cît de mică în acest proces, trebuie luată în considerare în viziunea întregului, tratată în interdependență cu instituțiile similare cu care vine în atingere sau s-ar cuveni de fapt să vină în atingere.

Cunoașterea necesităților de informare științifică, fiindcă la acestea ne referim acum, nu se face prin aceleași mijloace prin care se ajunge a se cunoaște interesele de lectură ale populației. Aci operația de cunoaștere comportă mai puțin sau de loc ancheta, în sens sociologic, ci necesită cunoașterea planurilor de cercetare științifică locale, a cerințelor de specializare locale, dictate nu de gust, formație și preferință, ci de profilul instituțiilor și întreprinderilor existente în localitatea și județul respectiv.

Considerînd că primii pași spre organizarea propriu-zisă a unui serviciu de informare științifică trebuie totuși făcuți, și aceasta pe temeiuri sigure, Biblioteca Centrală de Stat a chibzuit că este necesar să elaboreze, în sprijinul serviciilor de informare științifică din aceste biblioteci, un *Ghid al organismelor de informare și documentare din România*, în care, pe lângă descrierea organismelor în cauză și a serviciilor pe care acestea le prestează, vor fi indicate și publicațiile pe care ele le produc, ceea ce va permite bibliotecilor să-și constituie, pe baze certe, un prim fond de referințe

Bibliografia de recomandare de care pomeneați în prima parte a întrebării dv., situată în concepția mea, la jumătate de drum între informare și îndrumarea lecturii, va juca un dublu rol: concepută a fi un îndreptar în orientarea lecturii populației, ea își va îndeplini în continuare acest rol, devenit de acum clasic în concepția despre un atare gen: întrevăzută ca o bibliografie ce tinde să informeze diverse categorii de cititori în diferite domenii de activitate, ea începe să devină o modestă bibliografie specială. Ori care ar fi planul în care ea ar excela, Biblioteca Centrală de Stat și-a propus ca din acest an să reia coordonarea acestei activități, cum de altfel menționasem și mai înainte, și întrevede ca, într-un viitor nu prea îndepărtat, această coordonare să facă parte dintr-un plan general de coordonare a activității bibliografice, indiferent de gen.

Dacă în activitatea metodologică înțelegem să modificăm o concepție ce nu mai ține pasul realităților dezvoltării bibliotecilor noastre publice, în domeniul lecturii publice, în cunoașterea intereselor de lectură ale populației, cum v-ați exprimat dv. — înțelegem să instaurăm o știută și tradițională metodă de cunoaștere, adaptată bincînțele noilor condiții de gândire și practică socială. Aci se cade, fără puțință de tăgadă, a face între-adevăr o cotitură. Tezele privind îndrumarea lecturii cititorului nu pot fi susținute, ameliorate, dacă procesul cunoașterii cititorului nu este așezat pe o bază științifică. De aceea, începînd din acest an, Biblioteca Centrală de Stat și-a înscris în planul său de cercetare științifică inițierea unor studii de sociologie a lecturii. Inceputul va fi modest: o cercetare asupra lecturii publice întreprinsă în 2 comune din județul Galați, avînd ca teme principale: gradul de cuprindere în sfera lecturii publice a populației pe grupe socio-culturale, ponderea lecturii în folosirea timpului liber, influența mijloacelor de comunicație de masă și a altor forme de activitate cultural-educativă asupra lecturii; locul bibliotecii publice și a altor sisteme de bibliotecă (școlare, sindicale) și al bibliotecilor personale în lectura cititorului.

Nu-mi permit să anticipez concluziile, în ceea ce privește modul de lucru; deduc, din tradițiile pe care le avem pe acest tărîm, în care cercetările privind pătrunderea și influența cărții au fost cuprinse în ansamblul unor cercetări monografice mai ample, ca și din experiențele celor ce au întreprins deja astfel de cercetări, că nu va fi de loc lesne, să întreprindem singuri aceste cercetări. De aceea în planurile noastre de viitor, avem în vedere cooperarea cu o serie de institute de cercetări ale Academiei și de învățămînt superior, specializate în probleme de sociologie concretă, psihologie socială, pedagogie etc. Este prematur să anticipez asupra modului în care se va realiza concret cooperarea, în lipsa unui institut social care să îngemăneze toată această cooperare după cum a înșirui o serie de teme ar însemna să nu exprim din literatura de specialitate, nelegate însă de fapt decît deziderate pur teoretice. Iuate și încă în suficientă măsură de problematica vieții noastre sociale.

Ceea ce însă aș ține să subliniez este faptul că, singuri sau în cooperare cu instituțiile mai sus amintite, Biblioteca Centrală de Stat nu va izbuti în această temerară acțiune fără sprijin local, de unde se va deduce mai devreme sau mai tîrziu necesitatea unor astfel de nuclee și în bibliotecile noastre municipale sau dacă nu în toate, măcar în cîte una, pe fiecare provincie istorică.

Și cînd spun sprijin local, nu mă gîndesc numai la bibliotecă, ci și la marea masă de învățători și profesori, ce numără demni înaintași în acest domeniu și nu pierd din vedere nici sprijinul pe care un tineret entuziast ca al nostru l-ar putea da, avînd simțămîntul că prin aceasta se angajează într-o mare operă de edificare națională.

RED.: Ce materiale vă propuneți să elaborați în cinstea celei de-a 25-a aniversări a Eliberării pentru sprijinirea activității bibliotecilor publice și eventual sindicale?

A. P. B.: Cinstirea cu care se cuvine să întîmpinăm o asemenea aniversare ne-a făcut să ne gîndim la necesitatea coordonării tuturor acțiunilor bibliotecilor publice ce vor fi închinată sfertului de veac de la Eliberare. Spre a da și un îndreptar în organizarea unor astfel de acțiuni, Biblioteca Centrală de Stat și-a înscris în planul său de muncă elaborarea unui Caiet metodologic pe tema Eliberării. O bibliografie mai amplă va fi pusă la îndemîna bibliotecilor noastre spre a le ajuta în propagarea lucrărilor care vorbesc despre România în cel de-al 25-lea an al Eliberării sale.

RED.: După cîte văd Biblioteca Centrală de Stat începe noul an cu un vast program de activitate.

A. P. B.: Căutăm să fie pe măsura timpurilor pe care le trăim, iar noi încercăm să fim demnii lui făuritori.

„... nici un progres nu se poate obține astăzi, în nici un domeniu de activitate, fără știință. Poporul nostru și savanții săi au dovedit atît în trecut, cît și astăzi, că au capacitatea de gîndire, inteligența necesară pentru a crea opere științifice de mare valoare...”

N. Ceașescu

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Documentele Congresului al IX-lea al P. C. R. lansau ideea-program de a transforma progresiv știința într-o forță de

producție a societății noastre. Recentele documente de partid și de stat reiau și îmbogățesc această idee.

Scrisoarea din 28 decembrie 1963, adresată de Preziidiul Academiei tovarășului Nicolae Ceașescu, cuprinde angajamentele luate pentru sporirea aportului științei la dezvoltarea economiei naționale. Ideea centrală a tuturor acestor angajamente este

legarea mai strînsă de producție a cercetării științifice. În acest scop se va dezvolta activitatea științifică pe baze contractuale, tematica de cercetare a unităților Academiei se va concentra asupra unor probleme majore ale dezvoltării economice și sociale a țării.

RED: În ce măsură și prin ce obiective înscrise în planul său de activitate va contribui Biblioteca Republicii Socialiste România la îndeplinirea angajamentelor formulate de Prezidiul Academiei?

AL. IONASCU, director științific al Bibliotecii Academiei: Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România îi revin în principal sarcini legate de conservarea, organizarea și valorificarea fondului național de imprimate (cărți, publicații periodice, hărți, stampe etc.) precum și a altor fonduri documentare legate organic de dezvoltarea culturii naționale (manuscrise, arhivă personală, corespondență — provenite de la marii oameni de știință, scriitori, artiști și alte personalități marcante ale vieții culturale românești; manuscrise vechi românești, documente istorice, monede și medalii, colecții filatelice etc.). În acest sens se poate spune că nici una dintre marile lucrări de sinteză privind cultura și istoria noastră nu s-a putut și nu se poate realiza fără utilizarea valorosului tezaur pe care îl deține Biblioteca Academiei.

Însă paralel cu completarea, organizarea și valorificarea acestor fonduri legate de profilul inițial al Academiei, Biblioteca Academiei și-a completat colecțiile cu numeroase lucrări științifice românești și străine din toate ramurile principale ale cunoașterii, căpătînd un caracter de bibliotecă științifică enciclopedică. Această orientare a devenit tot mai pronunțată în anii de după eliberare, în special ca urmare a dezvoltării rețelei de cercetare a Academiei.

Astfel, în cursul acestui an, Biblioteca noastră își propune să procure pentru colecțiile sale și pentru bibliotecile filialelor, ale bazelor și ale unităților de cercetare ale Academiei, prin schimbul cu instituțiile corespunzătoare din străinătate, circa 38 000 de volume, dintre care peste 20 000 de volume pentru bibliotecile unităților de cercetare. De asemenea urmează să fie procurate prin abonamente și achiziții, tot din străinătate, circa 4 600 de volume periodice și 8 000 de volume cărți (pentru întreaga rețea de biblioteci a Academiei).

Pentru sprijinirea cercetătorilor și în special a celor din sistemul Academiei, pe lângă prioritatea pe care o au aceștia din urmă la obținerea abonamentelor și la

acces în sălile de lectură — devenite neîncăpătoare în urma creșterii numărului de cercetători — Biblioteca Academiei folosește într-o mare măsură împrumutul de carte (pentru membrii Academiei, la solicitarea personală, iar pentru ceilalți cercetători din sistemul Academiei la cererea conducerii unităților și prin bibliotecile acestora).

În afară de aceasta, Biblioteca oferă (în limita posibilităților modeste pe care le are din cauza numărului redus de salariați) documentare generală în toate ramurile științei, colaborează cu unitățile de documentare de pe lângă fiecare institut, centru și colectiv de cercetare.

RED: Cum se realizează colaborarea în această direcție cu Centrul de documentare științifică al Academiei?

AL. I.: Desigur că o colaborare deosebit de strînsă are Biblioteca noastră cu Centrul de Documentare Științifică al Academiei. Pe lângă procurarea materialului documentar străin necesar desfășurării activității acestei importante unități a Academiei, noi sprijinim activitatea Centrului de Documentare Științifică și prin faptul că redactorii săi — printr-un sistem special de împrumut — au posibilitatea să consulte imediat toate lucrările nou intrate în bibliotecă. În acest fel, datele respective pot fi prelucrate și valorificate în timp util prin includerea în publicațiile Centrului. Colaborarea noastră cu Centrul de Documentare Științifică are, bineînțeles, și o altă față: sprijinul pe care îl primește Biblioteca. În acest sens aș menționa în special faptul că Centrul de Documentare Științifică editează și difuzează seriile de matematică, fizică, lingvistică și literatură ale buletinului (inițiat de Consiliul Național al Cercetării Științifice) *Cărți noi străine intrate în bibliotecile din R. S. România*, pe care le elaborează Biblioteca Academiei.

În scrisoarea menționată se preconizează: „consolidarea continuă a legăturii existente între unitățile de cercetare științifică ale Academiei și institutele de învățămînt superior, în procesul realizării în comun a unor lucrări științifice, a folosirii raționale a bazei materiale, al perfecționării conținutului învățămîntului”.

RED: Considerați că o asemenea colaborare este necesară și între Biblioteca Academiei și marile biblioteci de învățămînt superior? Pe ce căi și în ce compartimente ale activității de bibliotecă vă propuneți să

colaborați pentru a contribui atât la sporirea potențialului științific al țării, cât și la creșterea nivelului învățământului, a posibilităților lui de formare a tinerei generații de intelectuali? Cu ce alte biblioteci științifice și de specialitate colaborați?

AL. I.: Biblioteca Academiei a colaborat și colaborează cu principalele biblioteci universitare din țară: bibliotecile centrale universitare din București, Iași și Cluj se adresează Bibliotecii noastre pentru obținerea, pe timp limitat, a unor publicații pe care nu le au în colecțiile lor și, bincințeles, că acest lucru se face pe bază de reciprocitate (la rîndul lor sînt gata să ne pună la dispoziție temporar lucrările care interesează pe cititorii noștri și ne lipsesc). Însă un sprijin mult mai mare considerăm că îl au cercetătorii de la catedrele de învățămînt superior prin faptul că în sălile

noastre de lectură au avut totdeauna și au acces toți membrii corpului didactic universitar. Mai mult, pe timp limitat și pentru consultarea unor publicații specificitate expres, pot avea acces și studenții care își pregătesc teza de licență.

Colaborarea noastră — ca și a Academiei în general — nu se limitează la unitățile de cercetare științifică din învățămîntul superior. Biblioteca Academiei a prezentat și prezintă interes pentru cercetători din diferite rețele departamentale, cum ar fi de pildă a Ministerului Sănătății, a Consiliului Superior al Agriculturii etc. Ca să ne referim, de pildă, la aceasta din urmă, putem menționa că Centrul de Documentare Agricolă colaborează cu Biblioteca Academiei în completarea, definitivarea pentru tipar și editarea bibliografiei agricole românești, lucrare de mare amploare, care s-a elaborat în anii trecuți în instituția noastră.

„... Grija și atenția pe care Comitetul nostru Central, întregul partid o acordă dezvoltării activității științifice... se datorește faptului că noi pornim de la considerentul că întregul progres al societății noastre, atât în domeniul construcției materiale, cât și culturale, este strîns legat de dezvoltarea cercetării științifice”.

N. Ceaușescu

CENTRUL DE DOCUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ AL ACADEMIEI

Chemarea entuziastă la întrecere lansată de către cele 3 institute de cercetări și proiectări din Sectorul 7 al municipiului București constituie un imbold în direcția împlinirii sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea cu privire la rolul considerabil al cercetării tehnico-științifice în asigurarea progresului tehnic al economiei noastre naționale.

Activitatea de documentare și de informare are o deosebit de mare însemnătate pentru cercetarea științifică, asigurînd accesul operativ și multilateral al cercetătorului la cunoștințele necesare activității ce o desfășoară.

RED.: În ce măsură planul activității de documentare ce o desfășurați este corelat cu programul de

cercetare științifică? Angajamentele oamenilor de știință, oglindind dorința lor fermă de a realiza în acest an o colitură în domeniul legării cercetării științifice de practică, v-au determinat să includeți noi obiective în planul de perspectivă?

PIA ATANASIU, director științific al C.D.S.: Activitatea de informare a C.D.S. urmărește să vină în sprijinul cercetării semnalînd în publicațiile pe care le difuzează cît mai multe din lucrările semnificative apărute recent în literatura mondială. Fără a pierde din vedere orientarea cercetărilor asupra evoluției și tendințelor de viitor ce se conturează în diferitele domenii ale științei, printr-o selectare judicioasă, operată în colaborare cu colectivele de cercetare, se urmărește prelucrarea acelor publicații al căror profil asigură un maximum de informații valoroase în legătură cu problemele

concrete ale cercetării fundamentale și aplicative din țara noastră. Evidențierea problemelor respective, atât prin gruparea tematică, cât și prin modul de indexare a materialelor documentare semnalate sau referate, atrage atenția cercetătorilor asupra noilor lucrări legate direct de preocupările lor.

În afară de orientarea netă a publicațiilor sale pe problemele cu caracter de aplicabilitate abordate de unitățile Academiei, C.D.S. inițiază, în anul acesta, un serviciu special de informare curentă selectivă pe aceste teme, serviciu care constă în livrarea rapidă periodică de liste ale lucrărilor semnificative, nou apărute, în problemele menționate.

KED.: Care sînt lucrările mai importante ce vi le propuneți în cel de-al 25-lea an al Eliberării?

P.A.: Atingerea principalului obiectiv al activității C.D.S., care constă în a ușura cercetătorilor accesul operativ la un volum cit mai mare de informații utile muncii lor, impune un efort susținut pe linia perfecționării metodelor de informare. În acest sens, în anul acesta — ca rezultat al unor eforturi mai îndelungate, se vor definitiva și difuza terminologii controlate pentru principalele domenii ale științei, care vor folosi ca bază pentru introducerea la orice nivel — cercetător, colectiv și institut de cercetare, unitate de informare din mari întreprinderi sau centre de informare — a unor noi metode și sisteme de informare de eficiență sporită și vor constitui premisa trecerii în viitorul apropiat la folosirea mașinilor electronice de calcul în informarea din țara noastră.

„Astăzi este de înțeles pentru toți că în nici un sector nu se mai poate asigura dezvoltarea economică fără oameni cu calificarea cea mai înaltă, fără oameni pricepuți și hotărâți să facă totul pentru a îndeplini sarcinile încredințate de partid, pentru a răspunde încrederii acordate de clasa muncitoare”.

N. Ceaușescu

INSTITUTUL CENTRAL DE DOCUMENTARE TEHNICĂ

Documentarea tehnică are o mare importanță pentru rezolvarea problemelor ridicate de practica industrială, atât în ceea ce privește perfecționarea diverselor activități, cât și sporirea competenței individuale.

RED.: Anul 1969 este considerat anul hotărîtor al cincinalului. Cum este corelat planul de perspectivă al I.D.T. cu obiectivele planului de stat?

Conf. ing. UASILE TĂRĂBOI, director I.D.T.: În primul rînd prin amplificarea informării curente a tuturor ramurilor economice; în acest scop crește numărul de titluri traduse anual la peste 200 000 și se sistematizează în noua noastră *Revistă de titluri*. Este aici o corelare foarte strînsă cu nevoile economiei naționale în al patrulea an al cincinalului, pentru că sarcinile economice mai mari cer o informare mai largă și mai operativă, condiții îndeplinite de *Revista de titluri*. Materialele care interesează pe beneficiarii în original pot fi reproduse acum foarte rapid la I.D.T., pentru că în 1968 ne-am dotat cu aparate de xerocopiere moderne, de mare randament.

O atenție cu totul specială s-a acordat informării în domeniul problemelor economice, de organizare științifică a producției și a muncii. A fost elaborat un tezaur de termeni normalizați pentru acest domeniu, s-a alcătuit codul și s-a trecut la înmagazinarea masivă, pe această bază, a informațiilor. Avînd la dispoziție setul de utilaje pentru înmagazinare și regăsire fotoelectronică (automatizată), putem trece la satisfacerea în termene de ordinul zilelor a cererilor de cercetări bibliografice.

Aceasta — în ce privește informarea curentă și tematica de semnalare. Cît privește informarea pe bază de documente prelucrate, am introdus caietele de informare și documentare selectivă pentru principalele ramuri și domenii. Ele conțin materiale prelucrate după literatura străină, rezumate, referate, știri etc., tinzînd să includă cît mai mult din vastul material achiziționat din străinătate. Domeniile de specialitate au fost astfel fixate încît să corespundă principalelor cerințe ale beneficiarilor. Vom elabora, de asemenea, cîteva sute de sinteze și culegeri de documentare pentru probleme de interes restrîns, stabilite în funcție de cerințele beneficiarilor.

RED.: Ce sprijin vă propuneți să acordați cabinetelor tehnice din întreprinderi? Cum colaborați cu bibliotecile tehnice în domeniul muncii de informare și de documentare?

U. T.: Cît mai concret, în primul rînd prin instruire și propagandă pentru ideea de documentare. Instruirea o vom face, ca și în 1968, atît pentru documentariști cît și pentru beneficiarii informării. Propria noastră experiență și — așa cum a rezultat din lucrările simpozionului țărilor CAER organizat la I.D.T. în noiembrie anul trecut — a altora, dovedește că o condiție fundamentală a valorificării informațiilor este introducerea specialiștilor în particularitățile disciplinei informării și documentării. Atît timp cît cercetătorul, proiectantul, specialistul din producție nu vor ști de la cine să ceară informații, cum să le ceară, ce conținut al lor să pretindă, cum să exploreze informațiile secundare și primare, atît timp cît nu vor avea o metodă de lucru, este greu de vorbit despre o valorificare rațională a materialului documentar. De aceea anul acesta numărul cursurilor de instruire ale I. D. T. pentru beneficiari va crește; în continuare vom instrui prin cursuri scurte pe documentariști.

Vom participa la o serie de consfătuiri, simpozioane, respectiv unele le vom organiza chiar noi, pentru a dezbatе probleme de bază ale aplicațiilor informării și documentării, pentru dovedirea utilității și necesității ei în activitatea cotidiană a oricărui lucrător.

RED.: În scopul unei tot mai eficiente satisfaceri a cerințelor de informare tehnico-științifică, ce v-ați propus pe linia modernizării mijloacelor de prelucrare și de transmitere a informațiilor?

U. T.: Precum am arătat, a început folosirea sistemului de înmagazinare și regăsire fotoelectronică a informațiilor și documentelor — deocamdată pentru domeniile „Economie și organizare”. Funcționează de asemenea utilajele de xerocopiere de mare capacitate, după original și microfilm, precum și alte utilaje dintre cele mai moderne, pentru reproducere și multiplicare. Toate acestea au ca scop unic accelerarea informării beneficiarilor — atît curente, cît și la cerere.

În 1969 se lucrează în continuare la elaborarea de tezaure pentru domenii ale tehnicii, astfel ca treptat să putem moderniza informarea pentru toate ramurile economice.

„Avem cadre minunate... și! un tineret studios bun, care se străduiește să-și însușească cunoștințele cele mai avansate. Avem încredere că absolvenții de mîine vor poseda asemenea cunoștințe încît, în perspectivă, își vor întrece profesorii. Numai așa vor putea asigura progresul, ridicarea națiunii noastre la nivelul națiunilor avansate ale lumii”.

N. Ceaușescu

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

Anul 1969 începe sub semnul unor adînci schimbări în organizarea și ridicarea nivelului științific al învățămîntului românesc de toate gradele, corespunzător cerințelor crescînde ale țării noastre.

La întîlnirea conducătorilor de partid și de stat cu cadrele didactice din centrul uni-

versitar București, din 31 decembrie 1968, discuțiile purtate au evidențiat preocupările existente în domeniul îmbunătățirii activității de cercetare științifică și a muncii de pregătire profesională și de educare cetățenească a tineretului studios.

RED.: Prin ce lucrări își propune Biblioteca centrală universitară să sprijine în acest an activitatea de cercetare științifică?

B.C.U.: O parte însemnată din planul de activitate al Bibliotecii centrale universitare București are în vedere sprijinirea activității de cercetare științifică atât pentru studenți cât și pentru cadrele didactice. Trebuie menționată în primul rând permanența corelării dintre planurile de cercetare științifică din Universitate și activitatea de completare a fondurilor bibliotecii. Consultarea specialiștilor din cadrul fiecărei biblioteci asigură achiziționarea acelor lucrări care răspund în cel mai înalt grad intereselor procesului didactic și cercetării științifice.

Dezvoltarea bibliotecilor de catedre și îmbunătățirea condițiilor de studiu pentru cadrele didactice sînt și ele măsuri care contribuie la buna desfășurare a cercetării științifice.

Pornind de la necesitățile de informare ale cadrelor didactice și ale studenților, Biblioteca centrală universitară București și-a intensificat de la an la an activitatea, încercînd să satisfacă aceste necesități, operativ și diversificat. În acest scop, preluarea temelor pentru bibliografiile tematice și stabilirea instrumentelor bibliografice care urmează să se elaboreze are loc în urma consultării planurilor catedrelor și a vizului Colegiului științific al bibliotecii, din care fac parte cadre didactice de prestigiu, atât din cadrul Universității București, cât și de la alte institute de învățămînt superior din București și din țară.

Ca urmare a solicitărilor primite și a experienței acumulate s-au concretizat mai multe genuri de activități și tipuri de lucrări cu acțiune convergentă în sprijinul muncii didactice și cercetării științifice.

Se elaborează astfel următoarele publicații periodice:

— *Cărți străine intrate în bibliotecile din România*, publicație bibliografică lunară a cărei apariție pe plan republican este coordonată de biblioteca noastră. B.C.U. editează seriile *Științe social-politice și economice și Filozofie*. Apariția buletinului favorizează o bună informare a cadrelor didactice cu privire la lucrările străine achiziționate pe teritoriul întregii țări, intensificînd împrumutul interbibliotecar și contribuind la autoordonarea achizițiilor.

— *Învățămîntul superior*, buletin de referate și semnalări cu apariție bimestrială, care oglindește o mare parte din literatura străină privitoare la structura, organizarea și conținutul învățămîntului superior. Accentul care se va pune în acest an pe materialele privind conținutul și predarea diferitelor discipline va contribui într-o și mai mare măsură la sprijinirea cercetării didactice, făcînd posibile permanente raportări la experiența din străinătate.

Intrucît nu există o publicație operativă de semnalare a conținutului periodicelor străine din domeniul științelor sociale intrate în țară, la solicitările mai multor cadre ale Universității bucureștene, ca și ale altor institute de învățămînt superior din țară, începînd din acest an Biblioteca centrală universitară București va edita săptămînal publicația: *Din sumarul periodicelor străine*, care va cuprinde semnalări de titluri, însoțite de traduceri în limba română, dintr-un mare număr de periodice de științe sociale intrate în biblioteca noastră.

Un loc deosebit în activitatea de informare a B.C.U. București îl vor ocupa și în acest an cercetările bibliografice tematice. Pentru a se înlesni informarea operativă a cadrelor didactice și studenților s-au reținut unele teme de mai larg interes din domeniul științelor sociale și umanistice, asigurîndu-se periodic informații cu privire la contribuțiile cele mai importante pe aceste teme, apărute în publicațiile intrate în țară. Se elaborează astfel informații săptămînale pentru următoarele teme: Problemele omului în societatea contemporană; Rolul progresului tehnic în dezvoltarea societății; Teorii și curente în filozofia și sociologia contemporană; Probleme de psihologie socială; Teorii și curente în literatura și arta contemporană.

Experiența din anii trecuți a arătat că operativitatea apariției și o selecție adecvată au făcut ca acest tip de informare să fie apreciat de cadrele didactice.

Cele mai multe cercetări bibliografice tematice se constituie însă ca lucrări unitare formate din adnotări sau referate, structurate în funcție de tema adoptată. Prin amploarea informațiilor pe care le cuprind, aceste bibliografii se integrează fie cursurilor predate, fie rezolvă o bună parte din problemele de documentare pentru unele teme de cercetare științifică. În acest an biblioteca își propune realizarea mai multor teme de cercetare bibliografică dintre care amintim:

Probleme de sociologie a culturii și antropologie filozofică; Cointeresarea — stimulent al producției; Probleme ale națiunii și relațiilor naționale; Sociologia educației; Probleme de etică socialistă; Metode moderne în știința literară; Comparativistica literară românească; Semănătorismul; Literatura română. Ghid bibliografic; Ovid Densusianu. Biobibliografie; Bibliografia gramaticii românești.

Instrumente de lucru utile cercetării științifice sînt și repertoriile unor reviste de prestigiu din trecutul nostru cultural. Ele oferă cercetătorilor informații precise privind conținutul revistelor, eliminînd un efort considerabil de depistare. În acest an se vor multiplica: *Indexul revistelor Luceafărul (1902-1920)*, *Convorbiri literare (1867-1944)*, *Ramuri (1905-1944)*.

În afara informațiilor sistematice în lucrări de sine stătătoare, biblioteca desfășoară o continuă activitate de sprijinire a cercetării științifice din universitate, printr-o permanentă furnizare de informații la cerere acordate diferitelor persoane și colective de cercetare.

RED.: Cum și pe ce coordonate se va realiza colaborarea cu alte biblioteci științifice și de învățămînt superior care au preocupări similare?

M. T.: Buletinul Cărți străine intrate în bibliotecile din România, amintit anterior, se realizează printr-o largă colaborare cu toate bibliotecile din țară care achiziționează cărți străine.

Dezvoltarea acestei colaborări a făcut posibile acțiuni de coordonare, astfel încît în acest an vor apărea cu regularitate 18 scrii ale buletinului.

O bună colaborare cu celelalte biblioteci de învățămînt superior și cu alte biblioteci științifice se realizează în domeniul împrumutului interbibliotecar. Ne propunem ca în acest an să mărim operativitatea efectuării acestor împrumuturi, răspunzînd astfel necesităților de informare ale cadrelor didactice.

Ne propunem de asemenea să apelăm și în același timp să satisfacem în mai mare măsură cererile de colaborare la diverse lucrări bibliografice formulate de alte biblioteci.

RED.: Lucrătorilor din bibliotecile de învățămînt superior le revine, alături de cadrele didactice, înalta îndatorire de a contribui, cu mijloace specifice, la formarea viitorilor specialiști, precum și la educarea tineretului universitar în spiritul dragostei față de patrie și de partid, pentru a deveni constructori devotați ai socialismului și comunismului în țara noastră.

Cum își propune Biblioteca centrală universitară să-și îndeplinească această îndatorire?

M. T.: Întreaga activitate a bibliotecii este implicat subsumată și sarcinilor educative. A crea studenților condiții și instrumente de studiu înseamnă a contribui la dezvoltarea deprinderilor de muncă independentă, element important în formarea unui tînr intelectual. Ca și în alți ani, la începutul noului an universitar vom încerca să dăm un conținut mai interesant acelor „zile deschise ale bibliotecii” în cadrul cărora studenții din anul I primesc primele elemente de orientare în bibliotecile universitare și de utilizare a instrumentelor de informare. Cea de-a 25-a aniversare a Eliberării patriei va prilejui bibliotecii acțiuni specifice. Sprijinind cu mijloacele sale acțiunile întreprinse în cadrul Universității și

Asociației studenților, biblioteca va organiza în același timp vitrine și expoziții în cadrul cărora vor fi expuse lucrări care oglindesc succesele obținute de poporul nostru în acest sfert de veac.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ GALAȚI

Din chemarea adresată în ziua de 8 ianuarie 1969 de către Consiliul popular județean Galați tuturor oamenilor muncii din municipiile, orașele și comunele patriei noastre răzbate dorința fierbinte de a aduce o contribuție tot mai mare la edificarea socialismului în țara noastră.

RED.: Considerați că Bibliotecii municipale Galați îi revin sarcini sporite în cadrul acestei largi întreceri desfășurate în toate domeniile de activitate?

NEDELCU OPREA, director al Bibliotecii municipale Galați: Da, deoarece activitatea unei biblioteci este subordonată problemelor majore ale întregii vieți politice, economice și sociale ale țării sau ale comunității pe care o deserveste, iar sarcinile sale sînt în proporție directă cu complexitatea problemelor pe care și le pun permanent sau la un moment dat cititorii săi reali sau virtuali. Biblioteca furnizează informații pentru instruirea, autoinstruirea, documentarea beneficiarilor săi, sprijinind astfel activitatea de producție, viața culturală etc. Iată de ce ne considerăm antrenați în această întrecere, cu sarcini sporite. Chiar dacă aparent sarcinile bibliotecii noastre au rămas aceleași, au intervenit mutații în conținutul și forma de realizare a acestora, mutații subordonate imperativelor etapei.

Modul în care este conceput rolul și locul Bibliotecii municipale „V. A. Urechia” în contextul vieții sociale a județului nostru se concretizează în măsurile luate de consiliul popular județean Galați și de cel municipal la sfîrșitul anului 1968, prin acordarea uneia dintre cele mai frumoase și spațioase clădiri din Galați, și continuate în 1969—1970 cu amenajarea, dotarea și utilizarea modernă a bibliotecii.

RED.: Ce obiective își propune Biblioteca municipală „V. A. Urechia” Galați pentru a contribui la realizarea dezideratelor formulate de Consiliul popular județean Galați în acest hotărîtor an al cincinalului?

N. O.: Planul de perspectivă al bibliotecii (pînă în 1970) și cel pe anul în curs cuprind un complex de obiective care au fost completate în sensul hotărîrilor și al măsurilor adoptate de Conferința organizației județene și a celei municipale P.C.R.

— Galați și de sesiunile consiliilor populare din județul nostru, în cinstea celei de-a 25-a aniversări a Eliberării și în întâmpinarea Congresului al X-lea al P.C.R.

Principalul obiectiv al planului nostru rămâne judicioasa politică de completare a colecțiilor, în special cu publicațiile care trebuie să răspundă cerințelor tuturor cetățenilor județului pentru traducerea în viață a obiectivelor întrecerii. În acest scop s-a făcut o reanalizare a planurilor editoriale, a cataloagelor de publicații periodice, stabilindu-se care anume lucrări din producția editorială a anului 1969 vor trebui achiziționate. S-au cercetat atent colecțiile noastre și în urma confruntării cu depozitul colecțiilor s-au achiziționat un număr însemnat de titluri-cărți, în special din domeniul științific, tehnic și economic, pentru ramurile învățămîntului, industriei și agriculturii existente în județ. Cea mai mare parte din acestea au fost puse la dispoziția cititorilor prin secția de împrumut.

Informarea operativă a publicului asupra colecțiilor bibliotecii este un alt imperativ al activității noastre în această întrecere. În acest scop vom realiza: Buletinul lunar de informare asupra creșterii colecțiilor bibliotecii noastre intitulat *Colecțiile bibliotecii*; *Catalogul colectiv al publicațiilor tehnice*, vol. 3, realizat în colaborare cu principalele biblioteci din județ, care cuprinde tipăriturile intrate în biblioteci între anii 1968 și 1969; *Catalogul publicațiilor agricole intrate în bibliotecă „V. A. Urechia” în anul 1968*, vol. 7; *Catalogul colectiv al principalelor publicații psiho-pedagogice și didactice existente în colecțiile bibliotecii „V. A. Urechia”, ale Institutului pedagogic și ale unor biblioteci școlare*; *Catalogul colectiv al principalelor publicații medicale existente în colecțiile Bibliotecii „V. A. Urechia”, ale Bibliotecii documentare medicale și ale unor biblioteci din instituțiile medicale din județ*; bibliografii de recomandare pe teme legate de obiectivele întrecerii, ca: folosirea rațională a terenurilor agricole, redarea de noi terenuri agriculturii prin folosirea sistemului de irigații, amenajări de terenuri agricole etc.; sistematizarea, înfrumusețarea și buna gospodărire a orașelor și a comunelor județului; deservirea civilizată a populației prin comerțul de stat și cooperatist. Pentru cadrele didactice și elevii liceelor și școlilor generale, vom elabora bibliografiile: *În ajutorul liceanului* (cuprinzînd recomandări bibliografice pe discipline și clase), *În ajutorul candidatului la examenul de admitere în licee, școli profesionale și facultăți* și o listă cu rele mai noi referințe bibliografice pentru tematica orelor educative din școli.

Acțiunea de valorificare a tradițiilor județului Galați ne propunem să o sprijinim prin întocmirea unor lucrări ca: *Bibliografia documentară a județului Galați*, care va cuprinde referințe bibliografice din cărți și periodice pentru fiecare comună în parte; *Bibliografia folclorică și etnografică a județului Galați*; *Documentar privind serbările și petrecerile populare organizate în județul nostru de-a lungul anilor*; bibliografia *Tudor Pamfile, un mare folclorist al județului*; *Dicționarul bibliografic al oamenilor de știință și cultură gălățeni*; *Bibliografia județului Galați pe anii 1965—1970*.

Pentru valorificarea colecțiilor speciale ale bibliotecii vor fi continuate o serie de lucrări începute în anii precedenți: *Catalogul cărților cu caractere cirilice și de tranziție existente la Biblioteca „V. A. Urechia”*; *Catalogul cărților tipărite pe teritoriul județului Galați*; *Catalogul presei gălățene*; *Scrisori și autografe existente în colecțiile bibliotecii „V. A. Urechia”*; *Documente și acte în Biblioteca „V. A. Urechia”*; *Micro-monografia și bibliografia Vasile Alexandrescu Urechia*; *Monografia Bibliotecii „V. A. Urechia”* și expoziția *Cartea un călător milenar* sînt lucrări ce vor fi realizate cu prilejul împlinirii a 135 de ani de la nașterea lui V. A. Urechia (1969) și a 80 de ani de la înființarea bibliotecii fondate de acesta (1970).

Lucrările bibliografice și științifice cuprinse în această succintă prezentare vor fi tipărite în anii 1969—1970, o bună parte din ele fiind deja aduse la stadiu de manuscris datilografiat, iar unele chiar multiplicat.

Binecîntes că o serie de lucrări de propagandă a cărților și de orientare a lecturii cititorilor figurează în planul nostru legate de marcarea evenimentului istoric al Eliberării, de la care se împlinesc 25 de ani.

Colectivul bibliotecii noastre consideră că astfel se află antrenat în întrecerea lansată de Consiliul popular al județului Galați.

Mai ample sau mai succinte, enunțînd în detaliu obiectivele înscrise în planurile de activitate sau prezentînd doar ideile direcționale ale acestei activități, cu exemplificările de rigoare, toate răspunsurile primite oglindesc în esență aceeași preocupare de a ține pasul cu vremea, de a răspunde cerințelor actuale de informare și documentare ale lucrătorilor din toate sectoarele de activitate.

Grupaj realizat de Ioana TAUTU

În sprijinul angajamentelor în întrecerea socialistă

Anul 1969 este anul hotărîtor pentru îndeplinirea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale și, în același timp, anul cînd poporul nostru sărbătorește a 25-a aniversare a Eliberării țării. Pretutindeni sînt în plină desfășurare întrecerile socialiste pentru realizarea și depășirea planului de stat. Pe fondul acestor întreceri, bibliotecile sînt chemate să-și aducă o contribuție substanțială la bunul mers al muncii social-culturale în sprijinul realizării sarcinilor de producție.

O vizită recentă în cîteva întreprinderi din capitală ne-a ilustrat încă o dată rolul

pe care îl au bibliotecile în influențarea activă, rodnică a procesului de creare a bunurilor materiale, de formare și de modelare a conștiinței socialiste. În etapa actuală, realizarea sarcinilor economice se îmbină organic cu o înaltă calificare profesională, cu creșterea spiritului de răspundere al fiecărui salariat pentru bunul mers al întreprinderii și cu respectarea disciplinei în muncă. Din acest punct de vedere, bibliotecile sindicatelor și cele tehnico-documentare din întreprinderi au o sarcină comună.

Activitatea de bază esențială a fiecărei biblioteci decurge din profilul colecțiilor ei, care trebuie să corespundă intereselor de lectură ale colectivului căruia i se adresează și specificului întreprinderii. Ținînd seama de profilul ei, biblioteca documentară din cadrul cabinetului tehnic de la Fabrica de confecții București se integrează în circuitul informațional necesitat de producția întreprinderii și de procesele ei tehnologice. „In fabrica noastră, — ne spune tovarășa *ANA BRATEȘ*, șef adjunct al cabinetului tehnic — biblioteca tehnică are de răspuns atît solicitărilor curente de informare ale muncitorilor, ale tehnicienilor și ale inginerilor din fiecare secție, cît și asigurării documentației cerute de cercetare, în vederea introducerii tehnologiei înaintate și aplicării celor mai noi realizări din domeniul confecțiilor. Pînă acum, noi am editat lunar un caiet

de *Noutăți tehnice*, care cuprinde rezumate și traduceri din literatura de specialitate, informații metodologice privind tehnologia, cercetări bibliografice, prezentări de invenții și inovații, liste de cărți nou intrate în bibliotecă. Ne propunem ca, în anul curent, să ajungem la o apariție bilunară a acestui caiet, pentru a intensifica astfel informarea curentă și a răspunde cu mai multă operativitate cerințelor întreprinderii. Biblioteca tehnică ne va fi de un real ajutor în realizarea unor cercetări documentare pe temele prevăzute în planul tematic de inovații. Cabinetul tehnic cooperează și conlucrează cu serviciul de cercetări al întreprinderii la elaborarea celei mai eficiente metodologii pentru aplicarea în practică a soluțiilor tehnice, la parametrii superiori obținuți pe plan mondial. Desigur, și în această direcție, biblioteca noastră tehnică

Propaganda cărții — o sarcină comună

are un cuvânt de spus. Dar materialul documentar de care dispune biblioteca tehnică este insuficient în comparație cu nevoile noastre și, de aceea, apelăm la sprijinul oficiului de documentare al ministerului de resort și al Institutului Central de Documentare Tehnică*.

La Fabrica de confecții București se desfășoară o intensă propagandă a cărții tehnice, care se concretizează în câteva direcții principale: organizarea de conferințe pe teme economice (de pildă: *Folosirea rezervelor interne contribuie la creșterea beneficiilor întreprinderii, Organizarea temeinică a locului de muncă, condiție importantă pentru realizarea sarcinilor, Cum pot contribui muncitorii la depășirea planului de producție etc.*); consultații tehnice pe secții, referitoare la modul cum se pot adopta anumite soluții specifice; organizarea unor expoziții mobile în diferite secții. Biblioteca tehnică recomandă spre studiu diferite publicații sau articole traduse, care prezintă interes pentru colectivul fiecărei secții și difuzează materialele editate de I.C.D.T. în ajutorul muncitorilor și al tehnicienilor.

Am vizitat și bibliotecile din două întreprinderi din industria grea.

La fel ca și la Fabrica de confecții, la Uzina de mașini electrice biblioteca și cabinetul tehnic și-au propus să intensifice informarea curentă prin editarea bilunară a *Buletinului de informare tehnică*, să sprijine prin intermediul documentației întrecerea pentru descoperirea și valorificarea rezervelor interne. Inginerul *N. CIRNU*, șeful cabinetului tehnic, ne vorbește despre modul cum se procedează la uzina lor. „Ne preocupăm să cunoaștem cit mai amănunțit angajamentele luate de colectivele secțiilor și sectoarelor și venim în întâmpinarea lor prin întocmirea unor liste bibliografice cuprinzând cărți și reviste adecvate. În accepțiunea noastră, biblioteca tehnică trebuie să aibă un rol activ și să nu aștepte solicitările personale ale unui sau altui lucrător. Am organizat brigăzi compuse din ingineri și tehnicieni, care discută materialele și temele ce interesează pe muncitori pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan în fiecare secție și sector”.

Deși biblioteca tehnică a uzinei este înzestrată cu 11040 de cărți și 2949 de volume de periodice, totuși ea nu poate să satisfacă integral nevoile de documentare ale întreprinderii și este nevoită să apeleze la surse din exterior. Se remarcă aceeași greutate de care ni s-a vorbit și la Fabrica de confecții București: întârzierea cu care I.C.D.T.-ul furnizează materialul documentar solicitat. Măsura luată de I.C.D.T. de a nu mai împrumuta publicații, ci numai microfilme, întârzie intrarea surselor primare de documentare în posesia beneficiarului. Credem că este necesar ca I.C.D.T.-ul să reanalizeze măsura luată.

Între biblioteca tehnică a Uzinei de mașini electrice și biblioteca sindicatului s-a realizat o strinsă colaborare. Aceasta se desfășoară, mai ales, pe linia propagandei cărții tehnice de nivel mediu, necesară instruirii și perfecționării profesionale a oricărui lucrător. „Un randament mare — ne spune *GALINA GROSU*, bibliotecară sindicală — îl dau expozițiile deschise, organizate în comun de biblioteca sindicatului și biblioteca tehnică, în care se expun cărți din colecțiile ambelor biblioteci. Cărțile pot fi împrumutate de cei care vizitează expoziția, iar restituirea lor se face la biblioteca de unde provine cartea. Anul trecut, această colaborare s-a soldat cu un număr de 1500 de cititori, care au împrumutat peste 15000 de volume din diferite domenii ale tehnicii, numai la biblioteca sindicatului”. Deși biblioteca sindicatului posedă un fond de cărți tehnice, biblioteca Galina Grosu consideră că biblioteca tehnică este cea mai în măsură să procure literatura tehnică pentru toate nivelele, deoarece selectarea acestor publicații cere o anumită competență și consultarea diferitelor instrumente de informare. Cu toate acestea, biblioteca sindicatului trebuie să țină seama de toate cerințele cercului ei de cititori, atât pentru cartea tehnică, cât și pentru literatura din alte domenii.

O inițiativă remarcabilă a bibliotecii sindicatului este fișierul cititorilor pe secții. Creat prin contribuția voluntară a muncitorului Gh. Marinache, acest fișier permite bibliotecării să aibă o evidență a lecturii cititorilor în fiecare secție, ceea ce o ajută în orientarea propagandei cărții și, totodată, în crearea unui spirit de emulație pentru lectură.

În mod firesc, biblioteca și-a propus să întâmpine evenimentul sărbătoresc al celei de-a 25-a aniversări a Eliberării prin organizarea unor manifestări de masă în colaborare cu clubul uzinei. Sînt în curs de pregătire conferințe pe tema *Eroul comunist în literatura noastră*, expoziții de cărți prin care vor fi popularizate frumusețile patriei și realizările remarcabile ale popoului nostru în anii construcției socialiste, o seară literară intitulată: *Odă țării mele*. Cu deosebit interes urmăresc lucrătorii uzinei, „microconferințele” însoțite de proiecții cu ajutorul epidiascopului, care au ca obiect cunoașterea orașelor țării, a celor mai valoroase opere artistice ale creatorilor noștri și a înfăptuirilor statului nostru socialist. Săptămînal, la stația de amplificare se prezintă informații bibliografice despre noile cărți intrate în cele două biblioteci.

Biblioteca sindicatului de la Uzina de țevi „Republica” acordă un interes deosebit edu-

Reglementări de o deosebită importanță pentru bibliotecile publice de stat

cației socialiste a salariaților uzinci. S-au organizat, și continuă în prezent, cicluri de expuneri pe tema *Valori literare*, susținute de redactori de la edituri. Sînt invitați scriitorii pentru a-și prezenta operele în fața cititorilor. În vederea satisfacerii cerințelor de lectură ale salariaților, biblioteca a inițiat în colaborare cu organizația U.T.C. un studiu privind interesele cititorilor și posibilitățile bibliotecii de a extinde aria ei de cuprindere la lectură.

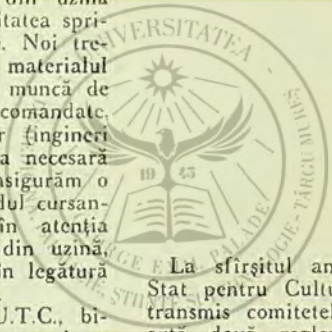
După părerea tovarăsei ELENA HAITĂ, bibliotecara sindicală de la Uzina de țevi „Republica”, este necesar ca, alături de propaganda literaturii tehnice în rîndul tuturor salariaților, biblioteca sindicatului și biblioteca tehnică să ajute formele organizate de perfecționare profesională. „În întreprinderea noastră — ne-a spus ea — există trei forme de pregătire profesională. Este vorba de școala de calificare de trei ani cu participarea în producție, cursul de șase luni pentru calificarea la locul de muncă și cursurile cu caracter permanent pentru ridicarea calificării profesionale a muncitorilor. De aceea, în fața bibliotecii sindicatului și a bibliotecii tehnice din uzină se pune cu multă stringență necesitatea sprijinirii acestor forme de calificare. Noi trebuie să furnizăm o parte din materialul auxiliar, să desfășurăm o intensă muncă de popularizare a bibliografiei recomandate, să punem la dispoziția lectorilor (ingineri și maiștri din uzină) documentația necesară pentru pregătirea lecțiilor și să asigurăm o intensă circulație a cărților în rîndul cursanților. În aceeași măsură stă în atenția noastră, a celor două biblioteci din uzină, realizarea sarcinilor ce ne revin în legătură cu sprijinirea întrecerii socialiste”.

În colaborare cu organizația U.T.C., biblioteca sindicatului a inițiat concursuri pe teme profesionale în rîndul tinerilor din uzină. Această acțiune facilitează pregătirea pentru susținerea examenelor de absolvire a cursurilor profesionale. Faptul că cele două biblioteci sînt situate în același local influențează pozitiv creșterea numărului de cititori. Este mai ușor pentru biblioteca sindicatului să rezolve cererile de cărți tehnice, care lipsesc din propria colecție, fie împrumutîndu-le de la biblioteca tehnică, fie trimițîndu-l pe solicitant acolo.

Comitetele sindicatelor din întreprinderile vizitate acordă o importanță și o apreciere deosebită activității bibliotecilor, plecînd de la considerentul că pregătirea profesională și nivelul de cunoștințe al lucrătorilor trebuie să se fructifice în producție. Bibliotecile din întreprinderi se consideră și ele în întrecere, ca participante alături de întregul colectiv.

A. GRINDEA
A. PARVULESCU

La sfîrșitul anului trecut, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a elaborat și transmis comitetelor județene de cultură și artă două reglementări care, aplicate în viață, vor avea darul să ridice pe o treaptă calitativ superioară activitatea generală desfășurată de bibliotecile municipale, orașenești, comunale precum și de filialele acestora. Avem în vedere instrucțiunile comunicate în țară prin circularele nr. 145/32 și 100/294, instrucțiuni care, desigur, că se referă și la problemele altor instituții de cultură de pe raza județelor țării.

Cît privește bibliotecile, rețin atenția reglementările care printre altele vizează: îmbunătățirea procesului de completare a colecțiilor; punerea în circulație a fondurilor vechi de publicații existente în unele biblioteci municipale (orașenești); inițierea în profesie a bibliotecarilor comunali; stimularea materială a bibliotecarilor obștești desemnați pentru deservirea filialelor bibliotecilor comunale; îmbunătățirea condițiilor materiale în care sînt puse să activeze bibliotecile.

Reîluind succint problemele la care se referă celor două circulare, menționăm că ele prevăd următoarele:

1. Îmbunătățirea procesului de completare și de constituire a colecțiilor.

— Să se aloce sume mai mari pentru bibliotecile municipale (orășenești) din localitățile reședință de județ, avându-se în vedere rolul și funcțiile multiple ale acestor biblioteci, precum și obligațiile pe care le au în calitate de cele mai mari biblioteci publice ale județului.

— Bibliotecilor municipale (orășenești) de pe raza județului (deci altele decât cele din orașele reședință de județ) să li se aloce credite bugetare, în funcție de situația fiecăreia dintre ele, de fondul de carte existent, de populația localității respective etc., în așa fel încît, în anii următori, să se asigure, pentru fiecare unitate, un fond de carte pe măsura nevoilor reale ale localității în care ea funcționează.

— Actualelor biblioteci orășenești, provenite din foste biblioteci comunale, să li se atribuie fonduri în raport cu noua lor situație, cu sarcinile sporite ce le revin după reorganizarea administrativ-teritorială a țării.

— La stabilirea sumelor bugetare, repartizate bibliotecilor publice de stat, din mediul urban, să se țină seama și de existența, în localitatea respectivă, a unor biblioteci aparținînd altor rețele (Academiei R.S. România, învățămîntului superior, sindicatelor etc.), cît și de sarcinile ce le revin bibliotecilor municipale (orășenești) pe linia deservirii populației prin filiale, organizate atît în oraș cît și în satele aparținătoare.

— Alocațiile destinate completării colecțiilor bibliotecilor comunale să se stabilească după criteriul care să asigure 1,20 lei pentru fiecare locuitor deservit de biblioteca comunală direct sau prin filialele ei. În cazul satelor, în care nu funcționează încă filiale, să se aloce 0,10 lei pentru fiecare locuitor.

— La stabilirea sumelor pentru fiecare bibliotecă comunală să se țină seama și de condițiile speciale în care aceasta funcționează (unitate nou înființată, numărul filialelor, deservirea populației din rîndul naționalităților conlocuitoare etc.).

— În scopul valorificării cît mai complete a colecțiilor din bibliotecile comunale, constituite după reorganizarea administrativ-teritorială a comunelor, să se treacă la redistribuirea cărților în funcție de nevoile pe care le reclamă fiecare comună.

— Să se folosească pentru achizițiile de cărți destinate bibliotecilor publice de stat și o parte din fondurile culturale provenite de la cooperativele de consum, precum și din veniturile extrabugetare realizate de căminele culturale.

2. Punerea în circulație a colecțiilor vechi de publicații.

— Identificarea unor asemenea fonduri pe cuprinsul județelor, inventarierea, clasificarea și catalogarea lor.

— În cazul bibliotecilor cu un fond mai important de publicații (cărți și periodice) vechi și atunci cînd operația de prelucrare nu se poate executa cu personalul existent în schemele unităților respective, să li se acorde bibliotecilor în cauză, la articolul „salarii personal nescriptic”, fondul nescriptic necesar în vederea folosirii unor colaboratori competenți, cu respectarea, bineînțeles, a normelor legale în vigoare.

— Cuantumul fondului nescriptic să asigure încheierea procesului de prelucrare în cursul anului 1969.

— Orice greutăți existente, în acest sens, la nivelul fiecărui județ să fie semnalate, la timp, Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.

3. Inițierea în profesie a bibliotecarilor comunali.

— Să se prevadă în bugetele comitetelor județene de cultură și artă fondurile bănești, care să asigure efectuarea, în anul 1969, a unei practici de minimum 15 zile pentru toți bibliotecarii comunali.

— În acest sens, să se desemneze bibliotecile municipale (orășenești) pe lângă care se va organiza practica, care se va desfășura eșalonat pe baza planului elaborat în acest scop de comitetul județean de cultură și artă.

— Se obligă directorii bibliotecilor municipale (orășenești), însărcinați cu organizarea practicii, să urmărească îndeaproape modul cum se desfășoară aceasta, iar la sfîrșitul practicii să întocmească, pentru fiecare bibliotecar, o caracterizare, privind nivelul pregătirii profesionale.

— De asemenea, să se prevadă în bugetele comitetelor județene de cultură și artă sumele necesare organizării de instructaje, consfătuiri, schimburi de experiență cu participarea bibliotecarilor din bibliotecile publice de stat.

4. Stimularea materială a bibliotecarilor obștești.

— Prin acordarea de premii în obiecte sau excursii, realizate din mijloacele speciale extrabugetare ale filialei căminului cultural din satul respectiv sau ale căminului cultural comunal, să fie stimulați bibliotecarii nesalariați care deservesc filialele bibliotecilor comunale și care s-au evidențiat în activitatea de bibliotecă.

— Plata bibliotecarilor obștești să se facă în baza Instrucțiunilor nr. 229/1967, cap. V, „cheltuieli”, pct. „p”, elaborate de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

5. Îmbunătățirea bazei materiale a bibliotecilor.

— Stabilirea sumelor bugetare pe subcapitole, articole și alineate să se facă cu consultarea directorilor bibliotecilor municipale (orașenești).

— Cheltuielile necesare întreținerii localurilor, amenajării de spații, procurării de mobilier să se prevadă integral în planurile de cheltuieli bugetare.

— Să se folosească și pentru echiparea bibliotecilor cu mobilier și obiecte de practică culturală fondurile extrabugetare realizate de căminele culturale.

— Sumele planificate pentru procurarea de combustibil să aibă în vedere noile prețuri ale acestuia.

— Fondurile bănești afectate amenajării localurilor și procurării de mobilier să fie planificate a se cheltui în semestrul II, deoarece în primul semestru Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă urmează să ia o serie de măsuri care să asigure coordonarea, pe plan central, a acțiunii respective.

— Repartizarea sumelor bugetare pentru amenajări de spațiu și pentru procurare de mobilier să aibă în vedere, în primul rând, bibliotecile deficitare din acest punct de vedere.

— Conducerea bibliotecilor să urmărească execuția bugetară, în sensul ca ea să se facă la timp și integral.

Este acum de datoria comitetelor de cultură și artă să dea curs favorabil prevederilor la care ne-am referit.

Sarcini sporite revin și conducătorilor bibliotecilor municipale (orașenești) și bibliotecarilor comunali, care trebuie să sprijine consiliile populare în stabilirea unui plan de cheltuieli real, în așa fel ca acesta să reflecte, cât mai exact, necesarul unității respective. Nu este târziu nici acum să mai aducem corectivele care se impun.

Sperăm că, cel puțin de data aceasta, vor intra în circuitul culturii naționale colecțiile vechi de publicații care, în multe

cazuri, „zac” — din păcate de ani de zile — neprelucrate, nici măcar într-un stadiu incipient. Avem în vedere, în primul rând, bibliotecile municipale (orașenești) din Turnu Severin, Tg. Jiu, Tg. Mureș, Timișoara, Baia Mare, Sighișoara etc.

De asemenea, considerăm că pe baza unui studiu atent, la nivelul fiecărui județ, se poate determina o politică mai rațională de completare a colecțiilor de publicații, pentru a se înlătura diferențierile nejustificate, create între biblioteci în decursul anilor.

Se impune, în același timp, din partea lucrătorilor bibliotecilor publice, un spirit simț de răspundere față de folosirea condițiilor materiale create unităților în care își desfășoară activitatea.

Există, din păcate, încă biblioteci în care o analiză a muncii, fie ea chiar sumară, scoate la iveală carențe din cele mai serioase care, uneori, pun sub semnul întrebării însăși existența instituției respective.

S-a creat un cadru favorabil și pentru asigurarea filialelor cu bibliotecari obștești. Păreerea noastră este că, cel puțin în cazul celor care deservește satele în care au funcționat anterior biblioteci comunale, li se poate asigura stimulentele material prevăzute în recente reglementări. Desigur că aceasta va depinde de grija pe care directorii căminelor culturale o vor avea față de rezolvarea favorabilă a problemei în cauză, precum și de modul în care comitetele județene de cultură și artă urmăresc realizarea ei practică.

De altfel, traducerea în viață a celor două circulare, în ansamblul lor, depinde, în primul rând, de comitetele județene de cultură și artă, organe imputernicite să hotărască asupra destinelor culturii și artei pe întreg județul. O asemenea investiție constituie de altfel și garanția că bibliotecile vor beneficia, din plin, de efectul prevederilor asupra cărora ne-am oprit.

Gheorghe POPESCU
inspector general în Direcția bibliotecilor

Bibliotecar

și sociolog

(VI)

După o întrerupere de patru luni, pentru care cerem cele mai sincere scuze cititorilor care ne-au onorat cu atenția lor, iată-ne din nou prezenți cu rubrica *Bibliotecar și sociolog* a cărei menire este aceea de a vă pune la dispoziție un mic și modest îndrumar de metodologie a cercetării sociologice (Vezi numerele 5, 6, 8, 9, 10/1968).

Prezentul material își propune un dublu scop: în primul rând, de a consolida unele idei deja prezentate în articolele anterioare, iar în al doilea rând, de a vă pune la dispoziție, așa cum de altfel am promis, încă un model de chestionar.

După cum menționam în unele din materialele anterioare, efectuarea unei cercetări sociologice presupune existența mai multor etape, faze, și anume: 1) concepția, 2) execuția, 3) prelucrarea (despuierea) materialului adunat și 4) analiza, interpretarea datelor și redactarea raportului. Până acum ne-am ocupat mai ales de problemele specifice primei etape: etapa concepției unei cercetări sociologice ridicând cele mai multe și, totodată, dificile probleme. De soluționarea corectă a acestora depinde în proporție foarte mare (circa 75 la sută) succesul întregii munci.

Momentul al doilea al etapei (fazei) de concepție constă în precizarea scopului investigației. Nici o cercetare nu este efec-

tuată de amorul artei, ci pentru a răspunde unor întrebări sau cerințe puse de viață. Cum numărul acestor întrebări sau cerințe este, de regulă, foarte mare, sîntem obligați să efectuăm trieri repetate — sondînd realitatea și consultînd literatura de specialitate — pînă cînd reușim să le reducem la minimum, sub aspect cantitativ, și la cele care exprimă chintesența problemei, sub aspect calitativ.

Investigația va da răspunsuri corecte, veridice acestor întrebări, numai cu condiția ca ele să fie clar, fără echivoc formulate, deci numai dacă știm, dacă cunoaștem precis scopul urmărit. În caz contrar, aria cercetării va fi excesiv de largă, iar răspunsurile primite imprecise și fără o valoare cognitivă demnă de luat în seamă. Altfel spus, niciodată nu vom încerca să investigăm întreg ansamblul indicatorilor unei teme deoarece așa ceva este, dacă nu imposibil, cel puțin greu de realizat chiar și atunci cînd dispunem de colective puternice de cercetare. Din ansamblul indicatorilor ne vom opri la aceluși sistem care, investigat, răspunde direct și precis la întrebările fundamentale care ne preocupă. Precizarea scopului cercetării ne fereste, în plus, de un consum uriaș și inutil de muncă atunci cînd trecem la cel de-al treilea moment al etapei de concepție — stabilirea modalităților de investigație, a metodelor, a procedurilor și tehnicilor.

Fiecare indicator poate fi investigat sub diverse aspecte sau unghiuri de vedere, iar acestea, la rîndul lor, sînt abordabile folosind metode, procedee și tehnici diverse în funcție de scopul urmărit. Enunțînd precis scopul, efortul și atenția noastră se vor concentra spre elaborarea instrumentației cerute exclusiv de sistemul de indicatori la care ne-am oprit și, mai departe, de acele aspecte și unghiuri care exprimă concis esența fenomenului sau a procesului luat în studiu.

Acestea sînt în esență elementele fundamentale, principiile care stau la baza etapei (fazei) de concepție, principiile după care ne vom călăuzi ori de cîte ori ne angajăm să efectuăm o cercetare sociologică.

Materialele următoare vor aborda probleme specifice celorlalte etape (faze) ale cercetării de tip sociologic. Vom insista cu deosebire asupra regulilor și recomandărilor unanime acceptate de specialiști, evitînd polemicele insolubile momentan. Dacă vor apare unele neclarități sau dacă nu răspundem unor întrebări ce vă preocupă, repetăm invitația ca dv. să vă adresați revistei, iar noi ne vom strădui să răspundem solicitărilor.

În continuare, prezentăm un model de chestionar — care nu are pretenție de a fi absolut perfect, care deci poate fi îmbunătățit — tema avută în vedere fiind *Interesul pentru lectură în rîndul tinerilor*. Pentru informația dv., rețineți că chestiona-

rul este conceput de noi, nu este o reproducere. Rezerva exprimată se explică prin aceea că nu am avut posibilitatea, nu am dispus de timpul necesar pentru încercarea, pentru experimentarea lui.

STIMATE(Ă) TOVARĂȘE(Ă)

Din dorința de a cunoaște cerințele reale de lectură ale tinerilor, membrii colectivului bibliotecii cu sediul în strada nr. vă adresează sub formă de chestionar câteva întrebări.

La cele mai multe întrebări noi am prevăzut răspunsurile posibile, așa că dumneavoastră urmază numai să le subliniați pe cele corespunzătoare. La câteva întrebări am lăsat spațiu punctat urmînd ca dumneavoastră să scrieți răspunsul.

Vă rugăm ca la completarea chestionarului să folosiți cerneală, nu creion, pentru a evita ștergerea sublinierilor sau a literelor în urma manipulării repetate a chestionarelor.

Prin răspunsurile date de dumneavoastră, chiar dacă nu sînteți cititor înscris al bibliotecii noastre, ne ajutați să aflăm genurile de literatură și cărțile cele mai solicitate de populația pe care o deservim. Cunoșcînd acestea, noi avem posibilitatea, pe de o parte, să descongestionăm biblioteca de cărțile necerute, iar pe de altă parte, să comandăm în primul rînd ceea ce dorește publicul. Rezultă deci că noi putem ajunge la concluzii realiste numai dacă răspunsurile dumneavoastră sînt sincere, nu inventate.

Puteți conta pe asigurarea noastră că chestionarul pe care-l completați va fi consultat numai de noi și numai în scopul amintit mai sus.

Vă mulțumim,

(Semnătura)

Interesul pentru lectură în rîndul tinerilor

A. DATE PERSONALE

1. Ocupația sau profesia dv.
2. Vîrsta dv.
 - Între 14 și 16 ani. (3)
 - Între 16 și 18 ani. (4)
 - Între 18 și 20 de ani. (5)
 - Între 20 și 24 de ani inclusiv. (6)
3. Sexul dv.
 - Masculin (3)
 - Feminin. (4)
4. Studii absolvite (ultima clasă sau școală)
5. Starea civilă
 - Nu este cazul (pentru tinerii nemajori). (3)
 - Necăsătorit (inclusiv divorțat sau văduv). (4)
 - Căsătorit fără copii. (5)
 - Căsătorit cu copii (6)
6. Domiciliul
 - În oraș (3)
 - În sat (4)
7. Apartenența politică
 - Membru al U.T.C. (3)
 - Membru al P.C.R. (4)
 - Fără partid (5)

B. Vîrsta și situația socio-profesională A :

	Profesia, ocupația	Vîrsta
1. Părinților	1) Tatăl. 2) Mama.	
2. Fraților și surorilor care au mai mult de 14 ani (Respectați ordinea vîrstei)	1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8)	
3. Celor mai apropiați (buni) prieteni ai dv. dar care nu vă sînt rude	1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10)	

C. EXISTENȚA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

- Sînteți cititor al unei biblioteci (publice, sindicale, școlare, tehnice, de învățămînt superior) ?
 - Da (1)
 - Nu (2)
- Dacă NU, de ce ?
 - Mă satisfac cărțile pe care le am acasă. (3)
 - Împrumut cărți de la prieteni (4)
 - Nu am timp să citesc (5)
 - Alte motive (6)

Numai pentru cei care au răspuns DA la 1

- Cît timp a trecut de cînd ați împrumutat o carte de la o bibliotecă ?
 - Maximum o lună de zile (3)
 - Maximum trei luni de zile. (4)
 - Mai mult de trei luni de zile (5)
 - Nu-mi amintesc (6)
- Sînteți cititor al bibliotecii noastre ?
 - Da (1)
 - Nu (2)
- Dacă NU, de ce ?
 - Citesc la altă bibliotecă (3)
 - Mă satisfac cărțile pe care le am acasă (4)
 - Împrumut cărți de la prieteni (5)
 - Nu am timp pentru lectură (6)
 - Biblioteca se află departe de locuința mea. (7)
 - Nu-mi convine orarul bibliotecii dv. (8)

6. Dacă DA :
- a) Cum ați aflat despre existența și serviciile bibliotecii ?
- De la un membru al familiei. (3)
 - De la un prieten. (4)
 - Printr-un anunț, o invitație a bibliotecii. (5)
 - Alte căi (indicați-le) (6)
- b) În ce scop v-ați înscris ?
- Pentru studiu (învățămînt). (3)
 - Pentru documentare, perfecționare profesională (4)
 - Din plăcerea lecturii (5)
 - Alte motive (indicați-le) (6)
- c) Fondul bibliotecii noastre răspunde cerințelor dv. de lectură, de informare ?
- Da (1)
 - Nu (2)
- d) Dacă NU.
- Ce cărți pe care le-ați căutat nu le-ați găsit (Enumerati câteva titluri).
 - Din ce domenii ale literaturii găsiți mai greu cărțile căutate ? (Enumerati-le).
 - Ce publicații periodice (ziare, reviste) ați dori să le găsiți în biblioteca noastră ? (Enumerati-le)
- e) Cum sînteți informat asupra colecțiilor bibliotecii ?
- Consult cataloagele (3)
 - Consult listele cu titlurile nou intrate în bibliotecă (4)
 - Mă informează bibliotecarul (5)
 - Mă informez singur trecînd în revistă fondul expus la raftul liber. (6)
 - Mă informează prietenii care sînt cititori. (7)
- f) Vă satisface modul în care personalul bibliotecii vă ajută să vă orientați în colecțiile bibliotecii noastre ?
- Da (1)
 - Nu (2)
- g) Dacă NU, de ce ?
- Lipsa de solitudine a personalului (3)
 - Slaba informare a personalului asupra fondului de cărți. (4)
 - Aglomerația din orele de vîrf. (5)
 - Alte motive (indicați-le) (6)
- Pentru toți chestionații
7. a) Aveți bibliotecă personală ?
- Da (1)
 - Nu (2)
- b) Alți membri ai familiei au bibliotecă personală ?
- Da (1)
 - Nu (2)

Numai pentru cei care au răspuns DA la 7 a

8. Cîte cărți numără aproximativ (fără manualele școlare) ?
9. Cînd ați citit ultima oară o carte din biblioteca personală sau a familiei ?
- În ultima lună (3)
 - În ultimele 2 luni (4)
 - În ultimele 3 luni (5)
 - Nu-mi amintesc (6)
10. Care este autorul și titlul acestei cărți

Pentru toți chestionații

11. Obișnuiți să împrumutați cărți de la rude, vecini, prieteni sau cunoscuți ?
- Da (1)
 - Nu (2)

Numai pentru cei care au răspuns DA la 11

12. Indicați 3—5 titluri din cărțile împrumutate
-
-
-

Numai pentru cei care au răspuns NU la întrebările 1, 7 și 11

13. Vă amintiți când ați citit ultima dată o carte? (1)
— Da (2)
— Nu
14. Dacă da:
a) Când?
b) Cum, în ce fel, de unde ați procurat-o?
c) Care este autorul sau titlul cărții?
d) Despre ce este vorba în acea carte?

Numai pentru cei care au răspuns DA la 1, 7, 11 și 13

D. CALITATEA LECTURII

15. Care sînt domeniile științei, tehnicii, de cunoștințe în general, care vă interesează și din care consultați (citiți sau studiați) lucrări de specialitate?
Enumerati-le

- a) Vă amintiți ultima lucrare de specialitate citită? (1)
— Da (2)
— Nu
- b) Dacă DA, notați titlul (eventual menționați tema).

Numai privitor la literatura beletristică (poezie, proză, dramaturgie)

16. Preferați anumiți autori? (1)
— Da (2)
— Nu
17. Dacă DA, enumerați câteva din cărțile care le aparțin și pe care le-ați citit.
18. Dacă NU, de ce?
19. Aveți preferințe pentru anumite genuri literare? (1)
— Da (2)
— Nu
20. Dacă DA, care? (enumerați-le)
21. Dacă NU, de ce citiți?
22. Aveți anumiți eroi preferați din literatură? (1)
— Da (2)
— Nu
23. Dacă DA,
a) Care sînt aceștia?
b) De ce vă plac?
24. Vi s-a întimplat să citiți o operă literară de două sau de mai multe ori din plăcere, nu din obligație? (1)
— Da (2)
— Nu
25. Dacă DA,
— Care opere le-ați citit de două sau de mai multe ori pentru că v-au plăcut, nu pentru că ați fost obligat? Enumerați-le.

Ați observat că noi am propus și un sistem de codificare. La toate întrebările dihotomice, pentru răspunsul DA, codul este 1, iar pentru NU, codul este 2. Din această cauză, codificarea răspunsurilor la întrebările care urmează celor dihotomice începe de la 3. Pentru non-răspunsuri (cei ce nu răspund), noi propunem cifra 0 (zero), iar pentru cei ce răspund „Nu știu”, sau în acest sens, propunem ca cifră de cod 9.

Chestionarul se bazează pe foarte multe întrebări libere. Operația de codificare a răspunsurilor la întrebările libere cere o muncă enormă. Conform planului nostru, despre această problemă urmează să vorbim în al doilea material care va urma acestuia. Așa vom și face întrucât explicația detaliată cere un spațiu tipografic apreciabil.

Pentru că a venit vorba de model, atragem atenția că și chestionarele prezentate sînt tot modele, ghiduri. Ele nu pot fi luate și aplicate pe scară de masă așa cum sînt. Pentru a fi folosite eficient este necesar ca, în prealabil, dumneavoastră să le pilotați (încercați), dîndu-le spre completare unui număr redus de persoane. Scopul pilotării este acela de a constata *pe viu* dacă oamenii înțeleg întrebările (dacă ei nu dau răspunsuri la subiect), dacă indicatorii prinși sînt necesari, sau dacă nu cumva lipsesc alții. În cazul că se constată defecțiuni, surplusuri sau lipsuri, ele trebuie remediate, iar chestionarul se pilotează încă o dată. Un instrument de lucru, deci și un chestionar, trebuie pilotat (încercat) pînă cînd ne-am convins că este astfel construit încît asigură atingerea scopului urmărit printr-o înțelegere unitară a problematicii, alții de către operator cît și de către subiecții investigați, chestionați. Or, chestionarele noastre nu au fost pilotate nici cel puțin o singură dată, din care motiv noi le considerăm modele. Ele sînt rodul unei anumite experiențe și al unui anumit bagaj de cunoștințe teoretice.

Cu riscul de a plictisi, insistăm asupra momentului pilotării, de către cel ce efec-

tuează o anumită cercetare, a oricărui instrument elaborat sau împrumutat, luat dintr-o lucrare de specialitate. Nu folosiți așa cum sînt instrumentele elaborate de alții nici chiar atunci cînd sinteți convins că urmăriți același scop! Acest imperativ se cere a fi respectat cu strictețe dacă vrem să nu 'greșim, să nu ne trezim că am cheltuit fonduri și muncă fără folos.

Dar pentru ca să ne înțelegeți cît mai bine posibil, ne vom referi la chestionarul de mai sus, la capitolele lui.

Presupunind că doriți să efectuați o anchetă pe bază de chestionar exclusiv în rîndul tinerelor fete se înțelege de la sine că în primul capitol nu veți mai prinde indicatorul *sex*, după cum, dacă nu este cazul sau nu intenționați să efectuați corelații cu apartenența politică, cu domiciliul sau cu starea civilă, nu veți mai pune acești indicatori.

Capitolul al doilea, care urmărește să surprindă influența unor persoane aparținînd microgrupurilor din care fac parte subiecții, poate să cadă complet dacă nu vă interesează să constatați în ce măsură familia, rudele sau prietenii influențează existența și dezvoltarea gustului pentru lectură. În schimb poate fi introdus grupul de întrebări care urmăresc să surprindă influența mijloacelor culturale de masă — televiziunea, radioul, cinematograful etc.

Considerînd că cele spuse sînt destul de convingătoare, nu vom mai comenta și celelalte capitole ale chestionarului. În cazul că nu am reușit să vă convingem suficient, încercați singuri și practica o să vă sfătuiască cum să procedați.

Reamintim că în numărul viitor al revistei vom prezenta cîteva din problemele fundamentale ale etapei de efectuare propriuzisă a investigației.

Em. DROB
N. STRATONE

PREMISELE STABILIRII UNOR NORMATIVE PENTRU BIBLIOTECILE COMUNALE

(II)

In prima parte a acestui articol, publicată în numărul anterior, am analizat, pe baza unei anchete efectuate în nouă biblioteci comunale din județul Sibiu, câteva probleme privitoare la evidență și ne-am ocupat în mod deosebit de evidența colecțiilor. În baza acestei analize am ajuns la concluzia că e necesar să fie eliminate, atât în fapt, cât și din evidență, publicațiile inadecvate profilului comunei sau inaccesibile pentru cititori, ceea ce ar permite o estimare mai realistă a fondului fiecărei biblioteci și a gradului de asigurare a populației cu publicații. Aceasta ar fi una din premisele organizării mai judicioase a activității bibliotecilor comunale și elaborării unor normative privitoare la asigurarea populației cu publicații și la circulația colecțiilor.

Fișa cititorului este o simplă formalitate?

În toate bibliotecile comunale, evidența individuală a cititorilor și a cărților împrumutate se bazează pe fișa cititorului. Acest document este, pe de o parte, un act de gestiune prin care cititorul certifică primirea iar bibliotecarul confirmă restituirea volumului împrumutat și, pe de altă parte, un act de înregistrare statistică pe temeiul căruia bibliotecarul operează în caietul de evidență zilnică datele referitoare la cititori și la volumele eliberate.

Completarea tuturor rubricilor din fișa cititorului permite bibliotecarului să cunoască componența cercului de cititori și a volumelor împrumutate, să analizeze activitatea bibliotecii și să ofere organelor de control posibilitatea de a verifica datele statistice raportate. Chiar dacă ne vom limita numai la aceste elemente și tot e suficient pentru a argumenta temeinicia obligației bibliotecarului de a completa cu atenție și conștiinciozitate fișele de cititor.

Ancheta efectuată în cele nouă biblioteci comunale din județul Sibiu ne-a dezvăluit că numai o singură unitate (Șeica Mare) avea fișele de cititor completate corect. În

celelalte, s-au constatat unele omisiuni și abateri de la regulile în vigoare. Vom nota câteva din cele mai frecvente, care, după părerea noastră, nu sînt de loc neglijabile.

În legătură cu datele personale ale cititorului se omite, pe cele mai multe fișe, completarea acelor rubrici care sînt absolut necesare, fie pentru evidența zilnică a activității (profesiunea, vîrsta, sexul), fie pentru identificarea cititorului (numărul de ordine, studiile, adresa, întreprinderea sau instituția unde lucrează, numărul actului de identitate). Pe majoritatea fișelor lipsește semnătura care atestă că cititorul a luat cunoștință de regulamentul bibliotecii și că se va conforma acestuia.

Unele greșeli la completarea datelor privind grupa socială din care face parte cititorul se datoresc neglijenței sau anumitor nelămuriri ale bibliotecarilor în legătură cu categorisirea cititorilor. Dăm câteva exemple: un vinzător este categorisit la „alții” pe motiv că „nu este nici funcționar, nici muncitor”; un tractorist — la grupa „țărani”, deoarece „lucrează în agricultură și nu este tehnician” (Biblioteca comunală Cristian); curelari, joșari, timplari au fost categorisiți „țărani” pe considerentul că „nu sînt muncitori salariați și ocupațiile lor sînt legate de agricultură” (Biblioteca comunală Poiana) etc. Nu ne propunem să examinăm mai amănunțit această problemă. Dacă acceptăm în continuare actuala categorisire a cititorilor, atunci este limpede că bibliotecarii au nevoie de anumite clarificări în legătură cu noțiunile respective¹⁾.

Se constată și o serie de omisiuni sau incorectitudini la înregistrarea împrumuturilor. Pe multe din fișele de la bibliotecile comunale Slimnic, Săliștea, Cristian și Jina lipsește cu desăvîrșire semnătura cititorilor pentru cărțile primite sau aceasta nu apare în dreptul fiecărui volum împrumutat. În cazul cînd un cititor refuză să restituie cărțile împrumutate, ce dovadă mai poate avea bibliotecarul că a eliberat volumele respective? Cum va putea să justifice în fața organului de control că au fost eliberate efectiv? Semnăturile reprezintă dovezile materiale și motivările ce se invocă că

¹⁾ După părerea noastră, este necesar să se examineze cu multă atenție dacă categorisirea socială a cititorilor, așa cum apare în evidența bibliotecilor, reflectă pe deplin actuala stratificare socială a populației. Ne referim, de pildă, la rubrica „funcționari și tehnicieni”, care înglobează fără discernămint diferite categorii de salariați, cadre didactice, medici, ingineri etc. Intelectuali a căror pondere în cadrul populației de la sate a crescut în ultimii ani, sau la rubrica „țărani muncitori”, care nu mai corespunde nici măcar ca noțiune actualului situații sociale a țărănimii. S-ar părea că „elevii” formează singura categorie care nu prezintă nici un fel de dubiu. Și totuși, în unele biblioteci, elevii școlilor profesionale sînt categorisiți „muncitori”.

„îl cunosc pe cititor“, „nu a avut timp să semneze“, „este o formalitate fără importanță“ etc. contravin regulilor acceptate.

La Biblioteca comunală Săliștea este foarte greu de stabilit unde încep și unde se termină împrumuturile efectuate de un cititor într-un anumit an. Pe lângă faptul că fișele unor cititori activi se completează în continuare pe mai mulți ani și ajung să se transforme în veritabile volume, nu se face nici o demarcație între un an și altul printr-o linie vizibilă, nu se trece măcar numărul curent în dreptul fiecărui volum eliberat. Pentru un neavizat ar apărea că toate volumele înserise în fiecare din aceste fișe au fost eliberate în cursul anului curent și nu într-o perioadă mai lungă. Argumentul că „prin completarea în continuare pe aceeași fișă a împrumuturilor efectuate de un cititor timp de mai mulți ani se poate urmări lectura acestuia“ este lipsit de consistență. Fișa cititorului arată ce anume cărți a împrumutat, dar nu evidențiază cu certitudine, ci numai cu aproximație, lectura individuală a acestuia.

În majoritatea bibliotecilor anchetate nu se completează în fișele de cititor rubrica „clasificarea zecimală“ pentru cărțile împrumutate. Se naște astfel aceeași dilemă remarcată și la evidența colecțiilor: pe ce bază se poate înregistra statistic structura după conținut a volumelor eliberate și se poate verifica autenticitatea datelor însumate în caietul de evidență a activității? Pe temeiul unor criterii empirice, subiective, este posibil să se obțină numai o situație statistică aproximativă a circulației publicațiilor din diferite domenii, care cu greu este controlabilă.

Completarea tuturor rubricilor din fișa cititorului nu este o simplă obligație formală, ci se răsfringe asupra întregului sis-

tem de evidență primară a activității. Lipsurile ce se constată la completarea datelor din fișele cititorilor sînt tratate, de obicei, cu multă indulgență, fiind considerate chestiuni minore, ignorîndu-se astfel implicațiile ce le au pentru stabilirea stării reale a activității bibliotecilor.

Cercul de cititori ai bibliotecii

Înregistrările din caietul de evidență zilnică a activității trebuie să oglindească fidel datele cumulate din fișele de cititor. Ce ne arată aceste date?

Se remarcă deosebiri substanțiale în ceea ce privește mărimea cercului de cititori ai bibliotecilor și componența acestuia. Cauzele sînt multiple și ne vom referi la unele pe parcurs. Ceea ce merită de reținut pentru abordarea unor normative privind activitatea bibliotecilor comunale este faptul evident: că *mărimea cercului de cititori diferă de la o comună la alta, deși în fiecare bibliotecă lucrează un singur bibliotecar, avînd același timp de lucru.*

Datele referitoare la componența cercului de cititori ne oferă o imagine destul de pestră și, într-o anumită măsură, discutabilă sub aspectul fidelității față de realitate.

În toate bibliotecile, elevii constituie cea mai reprezentativă grupă de cititori și e firesc să fie așa. Cel puțin două din bibliotecile menționate în tabelul de mai sus își bazează activitatea, în principal, pe elevii școlilor din localitate, care reprezintă procentual numărul cel mai mare de cititori înseriși (Jina — 84 la sută și Rășinari — 62 la sută). Ar fi greșit ca de dragul stabilirii unei anumite proporționalități între diferite

Inscrierea cititorilor *

Nr. crt.	Biblioteca comunală **)	Total cititori	din care (în %)					Vîrsta (în %)	
			Muncitori	Tărani	Funcționari și tehnicieni	Elevi	Alții	Plnă la 14 ani	Pes te 14 ani
1.	Săliștea	924	28	20	10	38	4	12	88
2.	Șeica mare	430	18	12	11	51	8	27	73
3.	Axente Sever	375***)	—	—	—	—	—	51	49
4.	Rășinari	796	13	8	6	62	11	43	57
5.	Cristian	1212	25	23	8	36	18	18	82
6.	Poiana Sibiu	1187	11	38	7	41	3	28	72
7.	Jina	682	—	10	6	84	—	58	42

*) Ne referim numai la cititorii de la sediul, pentru filiale nu deținem date.

**) Nu au fost trecute bibliotecile comunale Slimnic și Gura Rîului, deoarece la data anchetei nu existau caiete de evidență a activității.

***) În caietul de evidență s-a înregistrat numai gruparea după vîrstă.

grupe de cititori să se limiteze înscrierea elevilor la bibliotecă, așa cum s-a procedat în unele locuri. Cum însă biblioteca publică se adresează tuturor locuitorilor, procentul redus al cititorilor din rândul populației active în comunele menționate dovedește că bibliotecile respective n-au acordat atenția cuvenită acestei categorii de cititori.

Pornind de la actuala grupare după vîrstă se constată că, în două din bibliotecile anchetate (Axente Sever și Jina), cititorii copii sînt preponderenți și, în fapt, activitatea de bază a acestor unități este aceea a unei biblioteci pentru copii. Gruparea cititorilor după vîrstă, așa cum se face în momentul de față, este mai mult o grupare după criteriul posesiunii documentului de identitate. Se pot distinge două grupe mari: cititori în care pină la 14 ani și cititori „maturi” în care se înglobează laolaltă adolescenții, tinerii și vîrstnicii. Fără îndoială că această grupare este discutabilă din multe puncte de vedere. Atît în interesul dotării cu publicații, cit și al îndrumării lecturii este imperios necesar să se stabilească grupe de vîrstă care să demarce copiii, adolescenții, tinerii și ceilalți cititori.

Tabelul de mai sus reflectă modul defectuos în care se face categorisirea socială a cititorilor. De pildă, la Biblioteca comunală Jina nu apare nici un cititor la rubrica „alții”. Oare în toată comuna nu există nici un pensionar, nici o femeie casnică care să fie cititori? Indiscutabil că lucrurile nu stau așa și că înregistrările din caietul de evidență a activității, în măsura în care concordă cu datele din fișele de cititori, trebuie privite cu multă rezervă. Se impune definirea mai clară a categoriilor de cititori, care să fie urmată de indicații amănunțite în legătură cu modalitatea de abordare a diferitelor situații concrete. Pentru elaborarea unor indicații metodologice care să explice diferitele aspecte concrete, ar fi necesar ca pe plan județean să existe o cunoaștere — să-i zicem, sociologică generală — privind caracteristicile demografice ale fiecărei comune și pe această bază să fie instruiți bibliotecarii.

Teoretic, cititorul este acea persoană care se înscrie și frecventează biblioteca cu scopul de a împrumuta cărți și de a citi sau studia în sala de lectură. În practică, această noțiune este interpretată în mod diferit și apar unele deformări.

Minimum de tehnică de bibliotecă prevede înscrierea anuală a cititorilor și (deci și în cazul reînscriserii unui cititor) completarea unei fișe noi, care primește un număr de ordine valabil pentru anul în curs. Unii bibliotecari se conformează formal acestor prevederi și întocmesc fișe noi pentru toți cititorii care nu au înapoiat cărțile pină la sfîrșitul anului precedent, reînscrisîndu-i automat la bibliotecă (Cristian, Slimnic etc.).

Motivarea: „n-au avut timp efectiv să citească cărțile împrumutate la sfîrșitul anului trecut și continuă lectura în anul acesta”. Dacă am accepta această motivare ar însemna ca toți restanțierii, chiar dacă n-au înapoiat cărțile împrumutate în urmă cu citiva ani, să figureze în continuare ca cititori.

În unele biblioteci nici măcar nu se întocmește o fișă nouă pentru aceștia ci se refolosesc imprimatele vechi, fără să se treacă un nou număr de înregistrare. Astfel în fișierul pe anul 1968 de la Biblioteca comunală Slimnic se aflau fișe de cititori completate în urmă cu 4—5 ani, din care reieșea că între timp unii nu au împrumutat nici o carte. Și totuși, aceștia au figurat în evidența anilor precedenți.

Cercul de cititori este amplificat formal și prin practicarea colportajului ca, de pildă, la Biblioteca comunală Poiana. „Nu se mai numește colportaj, ci vizită la domiciliu — așa ni s-a spus” — se scuza bibliotecara. Să nu confundăm două noțiuni diferite: vizitele la domiciliul locuitorilor pot fi utile pentru cunoașterea intereselor de lectură, pentru a recomanda diferite cărți etc., pe cînd colportajul, în loc să compenseze efortul suplimentar al bibliotecarului, are deseori ca efect înscrierea formală a unor cititori și împrăștierea cărților fără prea mult folos. Din această cauză, în ultimii ani, la Biblioteca comunală Poiana nu au fost recuperate circa 200 de volume. Datele din evidența activității ne arată că în anii cînd s-a făcut colportaj, indicele de lectură a cititorilor de la această bibliotecă era de 7—8 volume. În anul 1966, singurul an cînd s-a renunțat la colportaj, numărul cititorilor s-a redus la o treime față de anii precedenți (dar aceștia erau cititori activi) însă indicele de lectură a cititorilor s-a dublat.

Sînt destul de dese cazurile cînd bibliotecarii întocmesc fișe la toți membrii unei familii, deși în realitate numai unul dintre ei este cititor. O parte din cărțile împrumutate, de fapt de către unul din membrii familiei, sînt trecute în fișele celorlalți (de pildă, la bibliotecile comunale Cristian, Rășinari etc.). Unii bibliotecari îi consideră cititori pe membrii cercurilor de lectură și le întocmesc fișe în care trec, la aceeași dată, aceleași titluri de cărți. Aici apare o dublă deformare: pe de o parte, este considerat cititor un participant la o manifestare a bibliotecii (dacă am admite acest criteriu ar însemna să socotim cititor pe orice persoană care asistă la o seară literară sau la altă manifestare); pe de altă parte, în posesia oricărei logici, un exemplar dintr-o carte se multiplică scriptic în raport direct cu numărul participanților la cercul respectiv. Alți bibliotecari pornesc de la considerentul că volumele trimise la cercul de lectură au fost citite și, de aceea, le trec nejustificat pe fișa de cititor a lectorului respectiv.

În unele biblioteci există numeroși cititori pe ale căror fișe sînt înregistrate într-un an numai una sau două cărți. La bibliotecile comunale Jina, Poiana și Slimnic, numărul acestora trece de 50 la sută din totalul cititorilor. Existența acestor cititori se explică în cea mai mare măsură prin procedeele adoptate de bibliotecari: reinscrierea automată de la un an la altul, colportajul etc. despre care am amintit mai sus.

Amplificarea formală a cercului de cititori deformează imaginea reală a activității bibliotecii și diminuează indicele real de lectură a cititorilor, deoarece volumele eliberate se raportează la toți cei care apar în scripte ca fiind cititori. *Pentru adoptarea unor normative fundamentate științific este necesar să se studieze cu atenție din cine este format cercul de cititori și să se înlăture interpretările care deformează imaginea reală a acestuia.*

Nu mai cercul de cititori?

La aprecierea activității oricărei biblioteci se are în vedere în primul rînd cercul ei de cititori și lectura acestora. Cît de mare este acest cerc, din cîte este format, ce interese pentru lectură se manifestă etc. sînt întrebări care preocupă atît pe bibliotecari cît și organele de îndrumare și control. Fiecare din aceste întrebări își are importanța ei. Dar activitatea bibliotecii se poate rezuma numai la cercul ei de cititori? Imaginea bibliotecarului care stă în bibliotecă și așteaptă să-i vină cititorii, fără să întreprindă acțiuni eficace pentru popularizarea bibliotecii, este distonantă față de cerințele actuale. A limita activitatea bibliotecii numai la cititorii care o frecventează și a o aprecia numai în funcție de lectura acestora, înseamnă a restrînge funcțiile ei.

Biblioteca comunală este biblioteca publică a comunei și oricare locuitor are dreptul de a-i deveni cititor. Ce se întîmplă cu cei care nu folosesc serviciile bibliotecii? Care sînt cauzele? Poate că prestațiile oferite de bibliotecă sînt departe de a satisface cerințele anumitor locuitori. Poate că din cauza insuficienței fondului de publicații sau a nivelului redus al achizițiilor, biblioteca este nevoită să restrîngă cercul ei de cititori sau împrumuturile. Poate că unii locuitori nici nu știu că există o bibliotecă în localitate sau nu cunosc serviciile oferite de aceasta. Sau poate că unii locuiesc la o mare distanță de sediu sau într-un sat îndepărtat și nu pot ajunge lesne la bibliotecă.

Acestea sînt probleme care au fost prea puțin cercetate de către bibliotecari și nici nu s-a stîrnit suficient interes pentru cerc-

tarea lor. Dacă în locul tipicei întrebări: „cîți cititori are biblioteca?” s-ar pune cu aceeași frecvență întrebarea: „cîți locuitori apti pentru lectură nu vin la bibliotecă?”, chiar și bibliotecarul cel mai nou ar ajunge la concluzia că trebuie să acorde o atenție egală cititorilor efectivi și celor potențiali. În planurile de muncă ale bibliotecilor comunale apar adesea generalități de genul acesta: „Înscrierea unui număr de... cititori”; „Popularizarea cărților din domeniul...” etc. în loc să se stabilească măsuri concrete cum ar fi, de pildă: discuții cu foști cititori sau cu locuitori care nu s-au înscris la bibliotecă; studierea, pe baza unor anchete, a cerințelor de lectură ale populației etc. În felul acesta s-ar cunoaște, cel puțin, că o anumită cifră înscrisă în planul de muncă nu a fost scornită la întîmplare, în virtutea unor indicații șablon sau a subiectivismului.

În această ordine de idei, merită atenție metoda folosită la Biblioteca comunală Poiana-Sibiu unde, de mai mulți ani, s-a întocmit o hartă a satului pe care sînt punctate locuințele cititorilor. Deși această hartă a fost folosită mai mult în vederea colportajului, metoda în sine permite cunoașterea și examinarea cititorilor efectivi și a celor potențiali. Sub aspect topografic, un anumit semn din legenda hărții satului poate să indice locuințele în care există și cele în care nu există persoane înscrise la bibliotecă și, deci, unde să se concentreze atenția bibliotecarului. Această hartă permite să se analizeze amplasarea teritorială și distanța locuințelor în raport cu biblioteca. Tot prin anumite indicative se poate însemna pe aceeași hartă ocupația de bază a locuitorilor și să se determine astfel componența socială a populației. Mulți bibliotecari nici nu cunosc numărul locuitorilor, ci numai numărul de case din comună. Dacă bibliotecarul ar cerceta interesele de lectură din fiecare locuință, efectul măsurilor preconizate de bibliotecă pentru atragerea la lectură a locuitorilor ar fi mai salutar decît al zecilor de manifestări de masă.

Mărimea cercului de cititori ai bibliotecii nu depinde însă exclusiv de activitatea ei. Trebuie să avem în vedere gradul de concentrare a populației, numărul locuitorilor din comună, numărul de sate și distanța lor față de centru etc. Gradul de atragere a populației la lectură de către bibliotecă este influențat atît de factorii subiectivi cît și de cei obiectivi. Pentru a se ajunge la o estimare justă a acestui indice și pentru a se stabili parametrii optimi privind înscrierea cititorilor este necesar ca bibliotecile să fie clasificate în funcție de factorii demografici și, totodată, să se clarifice modul de determinare a cercului de cititori.

Aron GRÜNBERG

Funcțiile bibliotecii municipale în ansamblul sistemului de biblioteci din localitate

— Biblioteca cabinetului tehnic de la Uzina de piese auto Colibași (UPAC) are 20 000 de volume și editează un buletin de creștere a colecțiilor;

— Bibliotecile aparținând de Direcția de studii pentru arhitectură, proiectări și construcții, Întreprinderea de tablărie metalice Pitești, Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton au fonduri de publicații variind între 10 000 și 15 000 de volume;

— Trustul foraj-extracție, Întreprinderea de electricitate Argeș, Trustul județean de construcții, Combinatul de industrializare a lemnului, Platforma chimică, Uzina de micro-motoare Pitești posedă biblioteci cu fonduri sub 10 000 de volume, iar Fabrica de tananți „Argeșul”, Poșta etc. au biblioteci cu un fond maxim de 3 000 de volume, conduse de bibliotecari voluntari;

— Într-o serie de licee teoretice sau tehnice și în unele școli generale (de exemplu la Liceul „Al. Odobescu”, Liceul economic Pitești, Școala tehnică de chimie, școlile generale nr. 1, 3, 5, 8, 9, 10, 11 etc.) funcționează biblioteci cu 8 000—15 000 de volume, conduse de bibliotecari salariați. În ultimii ani, în urma îndrumărilor primite din partea forurilor de specialitate din Ministerul Învățământului și a controalelor efectuate, în aceste biblioteci școlare s-a început o muncă susținută de reorganizare a colecțiilor după normele biblioteconomice în vigoare.

Bibliotecile tehnice enumerate mai sus sînt, în general, înființate în ultimii ani, cu un fond constituit doar din producția editorială curentă, limitat la profilul întreprinderii respective. De asemenea, bibliotecile institutelor de învățămînt nu reușesc, datorită colecțiilor restrinse, să satisfacă cerințele mai pretențioase de lectură sau de informare ale cititorilor, care apelează, în cele mai multe cazuri, la serviciile bibliotecii municipale.

Prin menirea și profilul enciclopedic al colecțiilor — cea 150 000 de volume —, prin relațiile pe care le are cu celelalte biblioteci din localitate, din județ și din întreaga țară, Biblioteca municipală Pitești este singura bibliotecă publică din localitate și din județ care poate acoperi necesitățile de lectură ale tuturor categoriilor de cititori și la ale cărei colecții are drept de acces orice cetățean, indiferent de vîrstă, profesie, pregătire culturală. Biblioteca în serie anual aproximativ 8 000 de cititori. Față de celelalte biblioteci din localitate, biblioteca noastră oferă cititorilor o serie de avantaje incontestabile: cel mai bogat fond de carte de pe teritoriul municipiului — cu o creștere anuală de cca. 11 000 de volume; amplasarea sediului principal în centrul orașului, acesta fiind ușor accesibil din orice cartier.

În urma reimpărțirii administrativ-teritoriale a țării, în fața bibliotecilor municipale și a bibliotecilor orașenești din reședințele de județ se ridică cu acuitate problema definirii funcțiilor lor în ansamblul instituțiilor culturale de același gen din localitate.

În raza municipiului Pitești, în afara bibliotecii municipale, principala bibliotecă publică a localității, funcționează alte câteva biblioteci cu un fond de carte apreciabil, dar care este pus la dispoziția unui număr relativ redus de cititori, fie din cauza capacității limitate de deservire, fie din cauza profilului colecțiilor acestor unități.

Dacă luăm în considerație fondul de carte existent în fiecare bibliotecă din oraș, situația se prezintă în felul următor:

— Biblioteca Institutului pedagogic Pitești, fiind din anul 1962, este posesora unui fond de 50 000 de volume și a unui număr important de abonamente la periodice românești și străine;

— Biblioteca Liceului „N. Bălcescu”-Pitești, înființată în anul 1886, inițial ca bibliotecă publică și reprofilită apoi ca bibliotecă școlară, are un fond de carte de cca 32 000 de volume. În această bibliotecă veche, de tradiție, colectivul de lucru actual a început să reorganizeze fondul de publicații și să pună la punct unele mijloace de informare, proces realizat și cu ajutorul specialiștilor din biblioteca municipală;

— Biblioteca Liceului nr. 2 Pitești posedă 18 000 de volume;

Biblioteca municipală, prin achizițiile de carte din toate domeniile de cunoștințe, tinde să acopere mai toate nevoile de informare ale populației. Dacă bibliotecile de specialitate, mai ales cele tehnice, oferă frecventatorilor lor publicațiile de strict profil, care conțin informații limitate la o disciplină bine precizată, biblioteca municipală oferă condiții propice pentru informare și studii de sinteză, pentru completarea și îmbogățirea cunoștințelor printr-o lectură cât mai variată. De altfel, rolul educativ principal al bibliotecii publice este de a orienta treptat interesele cititorilor spre o lectură multilaterală, sistematică. Fondul ei de referință — enciclopedii, dicționare (de diferite specialități și în diferite limbi), lucrări de sinteză, manuale, bibliografii —, ca și bogatele colecții de periodice pe care le posedă fac ca Biblioteca municipală Pitești să ocupe un loc unic în ansamblul bibliotecilor din localitate.

Un rol de seamă în asistența pe care biblioteca publică o oferă cititorilor săi îl au instrumentele de informare pe care și le-a creat în decursul anilor. În asigurarea operativității serviriilor cititorilor — cu cărți și informații — un aport deosebit îl au serviciile de catalogare și de informare ale bibliotecii. Primul prelucrează cu promptitudine cartea intrată, evidențiind-o în cataloagele bine alcătuite, puse la dispoziția publicului; al doilea răspunde — oral sau în scris — la cererile de informații, alcătuiește bibliografii de recomandare sau fișiere tematiche, conform unui plan menit a veni în preîntâmpinarea cererilor de informare din partea publicului și asigură îndrumarea cititorilor la cataloage și instrumentele de informare. Astăzi, biblioteca municipală a devenit un centru de informare, recunoscut ca atare în rândul cititorilor, care fac, din ce în ce mai des, apel la serviciile ei în această privință.

Sîntem singura bibliotecă din județ și de pe teritoriul fostei regiuni Argeș care a strîns material și continuă să lucreze la bibliografia locală. În momentul de față, materialele acumulate sînt în curs de organizare și putem deja să furnizăm date bibliografice cu privire la personalitățile care s-au născut sau au activat în diferite domenii pe teritoriul județului. Alcătuirea bibliografiei locale este o funcție specifică bibliotecii municipale, singura instituție în măsură să coordoneze și să editeze o lucrare de atari proporții.

De asemenea, sîntem singura bibliotecă care editează un catalog trimestrial de creștere a colecțiilor, expediat tuturor bibliotecilor din județ, bibliotecilor marilor întreprinderi, precum și bibliotecilor mari din țară.

Tot biblioteca municipală este singura instituție care își poate asuma sarcina elaborării unui catalog colectiv al colecțiilor de cărți sau de periodice — totale sau parțiale, pe specialități — existente pe teritoriul județului. Pentru aceasta însă, biblioteca trebuie să-și asigure colaborarea permanentă și fără reticente a tuturor bibliotecilor din raza județului, ca și îndrumarea de specialitate din partea forurilor metodice superioare. De asemenea, faptul că în bibliotecă noastră se găsește în mod obligatoriu și permanent cite un exemplar din toate edițiile de carte românească curentă, faptul că posedă fondul de carte tradițională și colecțiile cele mai bogate din localitate și chiar din județ de ziare și reviste vechi conferă bibliotecii un plus de atractivitate și interes pentru o categorie importantă de cititori — cei care frecventează biblioteca pentru studii sau cercetare.

Elevii, studenții Institutului pedagogic Pitești, studenții de la facultățile cu cursuri fără frecvență (în anul 1968 biblioteca a înscris cereri de carte și de informații de la un număr de 850 de studenți de la cursuri fără frecvență, din oraș și județ), cadre didactice, mai ales din județ (biblioteca a înscris din această categorie 150 de cititori), cuprinse în diferite forme de învățămînt postuniversitar, găsesc în biblioteca noastră un sprijin substanțial. Orașul Pitești, încadrîndu-se în ultimii ani într-un ritm rapid de industrializare, de modernizare a întreprinderilor existente, perfecționarea profesională a devenit o problemă cotidiană. În cursul anului 1968, biblioteca a înscris un număr de 1713 de ingineri, tehnicieni, funcționari și a difuzat 6984 de cărți tehnice, la care se adaugă un număr însemnat de reviste de specialitate consultate. La noi apelează și publiciști ca Alexandru Lăzărescu, traducătorul cărții *Ospătăria la regina Pêdauque* a lui Anatole France, poetul-traducător Marin Găiseanu, profesorul și filologul Dumitru Udrescu, autorul *Glosarului regional Argeș* și alți cercetători.

Cabinetul județean de partid apelează frecvent la serviciile bibliotecii municipale, în perioadele de cursuri cu activiștii de partid, pentru materiale necesare documentării la comitetele județean și municipal de partid, pentru satisfacerea cererilor cursanților de la universitatea serală de partid, atît pentru împrumutul lucrărilor indicate în bibliografie, cit și pentru întocmirea de bibliografii la cerere. Menționăm temele cîtorva bibliografii întocmite de noi la cerere: *Despre căile de reducere a prețului de cost în industrie; Dezvoltarea bazei și suprastructurii în perioada desăvîrșirii*

construcției socialiste în țara noastră; Schimbările survenite în structura de clasă în Republica Socialistă România; Despre prețul de cost — indicativ sintetic al activității economice a întreprinderilor; Despre structura prețului de cost etc.

Redacția ziarului județean *Secera și cio-canul* face, de asemenea, apel la materialele de referință ale bibliotecii, ca și la serviciile ei de informare.

În privința condițiilor materiale de servirea a cititorilor, am mai avea de înălțurat, desigur, multe neajunsuri. Secția de împrumut cu un fond de cca 50 000 de volume, care pînă în anul 1967 a avut o parte importantă a colecțiilor expusă la raft liber, a trebuit să renunțe la această eficace cale de servirea a cititorilor din cauza lipsei de spațiu și a imposibilității de asigurare a unei supravegheri continue. În prezent, doar într-o singură încăpere de 5×6 m, în care au putut fi amplasate numai 18 rafturi, s-a putut amenaja accesul liber al cititorilor, restul colecțiilor secției de împrumut trebuind a fi adăpostite într-un depozit anexă. Lipsa de spațiu a devenit înșă stringentă și în celelalte secții ale bibliotecii, atât în privința depozitelor, cît și a sălilor de lectură. Nu avem decît o singură sală de lectură, cu 45 de locuri, care a început să devină insuficientă în perioadele de aglomerație; secția de copii nu are sală de lectură și nici periodicele nu pot fi consultate într-o încăpere aparte. Pentru a putea reorganiza secția de împrumut după schema preconizată pentru accesul liber al cititorilor la raft, am avea nevoie de un spațiu de cel puțin 150 mp, iar pentru secția de copii ne-ar trebui, de asemenea, un spațiu de cca. 100 mp.

Serviciile oferite de biblioteca noastră se întind și în afara colecțiilor sale propriuzise. La cerere, procurăm cercetătorilor și studenților de la cursurile fără frecvență, prin împrumut interbibliotecar, cărțile de care au nevoie și care se găsesc numai în colecțiile marilor biblioteci: Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală de Stat, bibliotecile centrale universitare etc. De asemenea, împrumutăm — pînă la unicat — tuturor bibliotecilor care ne solicită, și în special celor de pe teritoriul județului, publicațiile noastre. În privința împrumutului interbibliotecar s-ar impune mai multă operativitate în rezolvarea cererilor ca și o mai accentuată promptitudine în restituirea, la termenul fixat, a cărților împrumutate. Credem că ar trebui întocmit un regulament mai sever care să înlăture neajunsurile de pînă acum și să stabilească mai ferm condițiile de împrumut și de restituire a publicațiilor.

În afara ajutorului pe care Biblioteca municipală Pitești îl acordă celorlalte biblioteci din cuprinsul orașului și al județu-

lui în probleme de organizare a fondurilor de cărți, ea mai elaborează și bibliografii sau texte pentru manifestări de popularizare a cărții pe diferite teme legate de unele aniversări sau comemorări, sărbătoriri de evenimente istorice etc., care sînt folosite și de alte biblioteci decît cele din rețeaua bibliotecilor publice. Manifestările cu cartea organizate de biblioteca municipală au loc fie la sediul propriu, fie la Casa tineretului, la Casa armatei, la Casa pionierului din localitate, la sediul marilor întreprinderi.

Secția de copii a bibliotecii municipale este singura bibliotecă publică pentru copii din oraș. Ea acoperă toate dezideratele de carte impuse de programa școlară sau cerute de un proces educativ mai exigent. Secția posedă peste 22 000 de volume, selectate pe profil și oglindite în cataloagele ilustrate (pentru cititorii cei mai mici), alfabetic și sistematic (pentru cei mari) și pune la dispoziția școlărilor cărți de referință, liste bibliografice. Personalul secției ține o permanență legătură cu școlile din raza orașului, antrenînd bibliotecarii școlari în organizarea unor manifestări specifice, ale căror texte sînt elaborate de biblioteca municipală sau în colaborare cu unele cadre didactice, și care au loc fie la sediul bibliotecii publice, fie la Casa pionierului, la Palatul culturii. Un deosebit interes îl prezintă concursurile organizate de biblioteca municipală între reprezentanții diferitelor școli din oraș; dintre acestea, putem aminti pe cele pentru titlul de cel mai bun recitator, cel mai bun povestitor, cel mai bun cunoscător de basme etc. Activitatea eficientă desfășurată de biblioteca municipală în rîndul copiilor din oraș se oglindește, de altfel, în cifrele realizate: în anul 1968, secția de copii și filiala din Pitești-sud au înscris un număr de 2 014 de cititori copii care au citit 42 384 de cărți.

O atenție sporită se acordă culturii generale a cititorilor elevi, cărora, în afara bibliografiei obligatorii, le sînt recomandate și alte titluri, tratînd aceleași probleme sau domenii adiacente, pentru a le completa lecturile de primă necesitate și pentru a înlătura tendința de unilateralitate ce se manifestă în lectura școlărilor.

Biblioteca municipală poate acum să răspundă cerințelor de carte ale cititorilor din oricare cartier al orașului, prin rețeaua de filiale pe care și-a creat-o. În vederea unei optime amplasări a filialelor, am întreprins un studiu detaliat, pentru a nu crea paralelisme cu biblioteci din alte rețele sau să rămînă o suprafață prea mare neacoperită. Pînă de curînd, funcționau pe teritoriul orașului trei filiale: una în cartierul gării, alta în cartierul de nord (Găvana) și alta în nord-vestul orașului. Dezvoltarea imediată a noilor cartiere ne-a determinat, în

ultimul timp, după un studiu atent al cererilor de carte, să schimbăm amplasarea filialelelor. A trebuit să înființăm o filială puternică, cu program permanent, în cartierul Pitești-sud (populație: 15 000 de locuitori), la o distanță de 3 km de biblioteca centrală, care a reușit să înscrie într-un an 1 000 de cititori. Avem perspective, în prezent, să deschidem o filială și în cartierul Pitești-nord, tot la o distanță de 3 km de biblioteca de centru, cartier în care ritmul construcțiilor de locuințe cunoaște o dezvoltare uriașă. Comunele aparținătoare de oraș (Bascov, Ștefănești, Bradu, Smeura) au biblioteci comunale, la cca 6 km depărtare de biblioteca municipală.

În privința amplasării, în raza orașului, a bibliotecilor din diferite rețele, ar trebui — și credem că aceasta intră în atribuțiile bibliotecii municipale — să se întreprindă un studiu amănunțit asupra profilului și a oportunității fiecărei biblioteci existente în parte, pentru a se lua măsurile necesare în vederea raționalizării rețelei și evitării paralelismelor în activitatea de răspundere a cărții. Ne referim în special la nenumăratele biblioteci sindicale mici, care — excepție făcând bibliotecile sindicale ale Întreprinderii de poduri metalice și prefabricate din beton, Uzinei de piese auto Colibași, Platformei chimice a Uzinei de micromotoare Pitești și cea a gării — au o activitate sporadică și nesatisfăcătoare, un fond de cărți puțin numeros și incomplet și nu-și justifică existența prin rezultatele obținute. Sintem de părere că revizuirea atentă a acestor colecții, fărîmîtate astăzi în zeci de unități inactice, și o unificare a lor în biblioteci sindicale puternice, funcționînd în centrele muncitorești bine dezvoltate, ar aduce revirimentul mult așteptat și ar soluționa în bună parte problema satisfacerii optime a cererilor de carte ale întregii populații a municipiului.

În privința funcțiilor metodice pe care trebuie să le aibă biblioteca publică din centrul de județ, subscriem și sintem întru totul de acord cu părerile expuse de Gh. Maxin, directorul Bibliotecii municipale Ploiești, în articolul *Funcțiile metodice ale bibliotecii municipale din centrul de județ*, publicat în nr. 9/1968 din *Revista bibliotecilor*.

În concluzie, dorim să subliniem că atribuțiile bibliotecii municipale în ansamblul sistemului de biblioteci din localitate trebuie să concure în a asigura accesibilitatea întregii populații la lectură, în a institui o colaborare între toate instituțiile de acest gen din oraș, în a întări ideea de muncă științifică, rațională, planificată, cu largi orizonturi, în rîndul tuturor lucrătorilor cu cartea din oraș.

Mircea MELEȘTEU
Biblioteca municipală Pitești

COLECTURA SAU LIBRĂRIA DIN LOCALITATE?

OPINII

Preocuparea bibliotecarilor pentru stabilirea celui mai acceptabil sistem și a celor mai bune surse de completare a fondurilor de publicații este exprimată în scrisorile primite în ultimul timp la redacția noastră. Opiniile se împart în două: unii susțin, pe baza experienței proprii, ca aprovizionarea bibliotecilor să se facă în continuare prin colectura bibliotecilor; alții, pe baza aceleiași experiențe, consideră că ar fi mai avantajoasă pentru biblioteci aprovizionarea prin librăriile locale.

Argumentele nu lipsesc nici dintr-o parte, nici din cealaltă.

Tovarășul GHEORGHE MAXIN, directorul Bibliotecii municipale „N. Iorga” din Ploiești, pornind de la ideea că biblioteca-rul este și trebuie să fie cel care răspunde de completarea colecțiilor, arată că este necesar să se adopte o politică de completare consecventă, flexibilă și să se creeze premisele unei depline colaborări cu unitatea care aprovizionează biblioteca. El își exprimă satisfacția că o astfel de colaborare între Biblioteca municipală și Colectura bibliotecilor din Ploiești (care s-a conturat într-un trecut foarte apropiat, cînd biblioteca era o unitate regională și centraliza comenzile bibliotecilor publice de stat din întreaga regiune) se menține și în prezent.

Pledînd pentru aprovizionarea în continuare prin colecturi, tovarășul Maxin susține că în etapa actuală nu există o altă rezolvare decît îmbunătățirea relațiilor cu acestea. El aduce următoarele argumente: colectura este un organism specializat pentru biblioteci, care a cîștigat experiență și dispune de un personal calificat; biblioteca poate să exercite un control asupra livrării titlurilor și a exemplarelor comandate; datorită condițiilor create la unitatea din Ploiești — și astfel de condiții se pot crea și în celelalte unități din țară —, volumele intră la aceeași dată ca în librării, uneori chiar mai devreme, și biblioteca primește din timp un exemplar „semnal” spre

consultare, ceea ce îi asigură posibilitatea de a examina direct cărțile ce urmează să fie achiziționate; prin colecturi, comitetele de cultură și artă, precum și organele județene ale celorlalte rețele de biblioteci pot verifica curent ritmicitatea intrărilor și a expedițiilor, tematica lor și întreg ansamblul de probleme ce se ridică în legătură cu completarea.

După părerea lui, bibliotecile nu ar realiza o îmbunătățire a completării colecțiilor dacă aprovizionarea s-ar face prin librărie. Aceasta este o unitate comercială, care are interesul să-și desfacă cărțile prin „fondul pentru piață” și nu are capacitatea de a satisface cererile, așa cum este cazul la Ploiești, a 270 de biblioteci. Pentru a aproviziona bibliotecile, librăriile ar avea nevoie de un plus de personal specializat, de spații aferente suplimentare etc., ceea ce ar însemna să se precie, cu totul nejustificat, atribuțiile colecturii. Librăriile își au clienții lor permanenți cărora li se dă prioritate, așa că bibliotecile vor fi neglijate. Librăria din Blaj este o „rara avis” și dacă biblioteca de acolo a obținut înțelegere, nu înseamnă că acest sistem poate să fie adoptat peste tot. S-ar părea că aprovizionarea prin librării ar fi posibilă și utilă în localitățile mici, unde nu există colecturi. Niși în acest caz, problema nu este rezolvabilă, întrucât (așa cum e situația în județul Prahova, 7 biblioteci orașenești funcționează în localități unde desfacerea cărții se face prin cooperatie) ar crea noi și noi complicații.

Tovarășul GHEORGHE GHEORGHE, bibliotecar șef de serviciu la Biblioteca municipală Craiova, susține, în baza unor experimente făcute de ei, că aprovizionarea bibliotecilor prin librării nu poate să dea rezultate. Chiar dacă responsabilii librăriilor au primit dispoziția de a vinde cărți prin virament, ci vor fi tentați să neglijeze bibliotecile, deoarece activitatea lor se apreciază după modul cum îndeplinesc planul vânzărilor cu numerar. Bibliotecile comunale ar avea cel mai mult de suferit în cazul când ar lipsi o unitate specializată în aprovizionarea bibliotecilor.

Întărirea colaborării dintre biblioteci și colecturi, înlăturarea deficiențelor ce se manifestă la acestea din urmă ar putea să asigure condiții pentru o completare judicioasă a colecțiilor. Principala lipsă din activitatea lucrătorilor din aceste unități este aceea că în atenția lor nu se află totdeauna grija pentru aprovizionarea specializată a bibliotecilor, ci goana după îndeplinirea planului valoric impus de centrala de librării. După părerea lui, activitatea colecturilor ar trebui să fie apreciată numai după modul cum reușesc să asigure titlurile și exemplarele comandate de bibliotecile atît din localitatea unde își are sediul colectura cît și din celelalte orașe sau co-

mune. În cazul cînd nu se respectă comanda, biblioteca să refuze cărțile ce i-au fost trimise, iar transportul să fie suportat de colectură.

Unele din lipsurile semnalate în activitatea colecturilor ar putea fi înlăturate dacă comitetele de cultură și artă ar fi mai exigente și ar cere respectarea contractelor. Exprimîndu-și opinia că e mai bine să se aducă corectivele necesare actualului sistem de aprovizionare cu cărți, care în esență s-a dovedit a fi bun, decît să fie înlocuit, tovarășul Gheorghe este de părere să se lase la dispoziția bibliotecilor municipale și orașenești o sumă reprezentînd 20% la sută din fondul alocat pentru achiziții. Această sumă să fie utilizată pentru cumpărarea din librăriile locale a unor titluri care n-au fost incluse în precomenzi sau a unor exemplare din titlurile mai solicitate. Întrucît centrele de librării și difuzare a cărții sînt subordonate aceluiași for central ca și bibliotecile, considerăm că C.S.C.A. dispune de toate posibilitățile pentru a organiza o colaborare între aceste instituții, care să corespundă intereselor beneficiarilor lor: cititorii.

Tovarășul CONSTANTIN TIMOFTE, directorul Bibliotecii orașenești Huși, arată că în perioada 1955—1960, cînd aprovizionarea cu cărți se făcea prin librăria locală, biblioteca a cunoscut un aflux mare de cititori. Ulterior, după ce au trecut la Colectura bibliotecilor din Iași, a avut loc un declin în achiziții și biblioteca a pierdut un număr însemnat de cititori. Colectura — se arată în scrisoare — nu respectă precomenzile făcute de noi, trimite cărțile cu o întîrziere de 4—5 luni, expediază lucrări într-un număr mai mic de exemplare decît cel comandat. Am fost descori nevoiți să reexpedim unele cărți pe care nu le-am comandat și de care nu aveam nevoie, cheltuindu-se astfel inutil sume de bani din bugetul prevăzut pentru achiziții. Aceste sume vor fi economisite și fondul de carte se va îmbogăți dacă aprovizionarea s-ar face prin librării, pe plan local.

Tovarășul Timofte consideră că sistemul aprovizionării prin colectură prezintă serioase carente în etapa actuală, mai ales dacă ținem seama de noua împărțire administrativ-teritorială a țării. În schimb, librăriile orașenești prezintă mai multe avantaje: dispun de lucrări variate, solicitate de cititori; oferă posibilitatea intrării cărților în bibliotecă fără întîrzieri; permite economisirea unor sume prin micșorarea distanței de transport. El propune să se revadă stocurile formate în diferite depozite din țară, iar editurile să întocmească din timp chestionare pentru a cunoaște ce lucrări s-au epuizat, pentru a le reedita. Întrucît în aprovizionarea bibliotecilor nu se ține cont de precomenzile făcute, consi-

deră inutilă completarea acestora și propune să fie înlocuite cu chestionare, pe baza cărora editurile să cunoască necesarul de carte pentru biblioteci. Aceste chestionare să fie publicate în *Revista bibliotecilor*.

În favoarea aprovizionării prin librării pledează și tovarăsa BRIGITE ARIEȘANU, de la Biblioteca tehnică a Uzinei „Oțelul Roșu”. Colaborarea cu Colectura bibliotecilor din Timișoara nu a fost rodnică: comenzile nu erau onorate în întregime, cărțile soscau cu mare întârziere, se trimiteau lucrări care n-au fost comandate (în unele cazuri literatură beletristică, deși a comandat numai literatură tehnică) și a fost nevoită să le returneze. Începând din 1967, achizițiile se făceau paralel prin Colectura bibliotecilor și prin librăria „Cartea prin poștă”, iar din 1968, numai prin aceasta din urmă. Aprovizionarea de la librăria din localitate asigură rapiditatea intrărilor de cărți, economisirea cheltuielilor de transport și posibilitatea de a aprecia dacă cartea ce urmează a fi achiziționată va sluji intereselor cititorilor. În cazul când librăria din localitate este bine aprovizionată și dă prioritate bibliotecii, atunci, evident, această sursă ar trebui să fie folosită de bibliotecă.

O atenție deosebită ar trebui să se acorde informării bibliotecarilor asupra noutăților editoriale. După părerea ei, buletinul *Carti noi* nu satisface pe deplin acest scop, deoarece apare după ce unele cărți s-au epuizat din librării, informațiile nu pot fi folosite pentru precomenzi, nu se fac adnotări pentru toate cărțile care să informeze despre conținutul și nivelul lucrărilor respective, dispune de prea puține pagini pentru a putea prezenta toate cărțile care apar în decursul unei luni. Tovarășa Arieșanu se referă la buletinul săptămânal *Novie knigi S.S.S.R.* care cuprinde în jur de 80 de pagini la fiecare număr și prezintă toate cărțile ce vor apare în săptămâna respectivă. Pentru fiecare carte este rezervat un spațiu care cuprinde datele bibliografice și o adnotare mai amplă. Apariția unui buletin de informare, care să conțină toate datele care interesează pentru cunoașterea conținutului și a nivelului fiecărei cărți, ar fi deosebit de utilă.

Am prezentat în rezumat câteva din scrisorile primite la redacție. Cu acestea încă nu s-a încheiat discuția; există și alți bibliotecari care doresc să-și împărtășească opiniile. Ceea ce este important în aceste discuții este interesul stîrnit de o problemă de care bibliotecarii se lovesc zilnic în activitatea lor și căreia îi caută o rezolvare. Ulterior, redacția își va exprima părerea în legătură cu opiniile ce se confruntă și cu argumentele ce se aduc.

Oamenii în lună și zeii ... pe pămînt

TREI CĂRȚI ÎN SLUJBA PROPAGANDEI ȘTIINȚIFIC-ATEISTE

În activitatea de ridicare permanentă a nivelului ideologic și cultural al întregului popor, partidul nostru se călăuzește de ideea lui Lenin că „nu e suficientă însușirea lozincilor și concluziilor științifice comuniste, ci este necesară însușirea totalității de cunoștințe a căror consecință este comunismul însuși”.

În acest context, propaganda ateist-științifică, circumserisă în sfera educației ideologice, se desfășoară la nivelul unor înalte exigențe.

Astăzi, când medicii implantează inimi, devenind astfel dătători de viață, când cosmonauții sparg porțile împărăției cerești, transportînd curiozitatea științifică a oamenilor în lună, când știința și tehnica modernă creează pămîntului sateliți artificiali, iar creierile electronice săvîrșesc adevărate minuni, poveștile biblice despre un Dumnezeu — creator al lumii — își pierd de la sine creditul.

Bineînțeles că științele naturii, cosmonautica, cibernetica etc. joacă un rol fundamental în dezvoltarea totală lipse de consistență a conceptelor mistico-religioase, dar combaterea lor propriu-zisă trebuie făcută de pe poziții filozofice militant-ateiste, pozițiile filozofiei marxiste.

În acest sens ni se pare util a readuce în atenția bibliotecarilor, care întreprind acțiuni de propagandă a cărții ateist-științifice, trei dintre cele mai interesante lucrări din acest domeniu, din producția editorială a ultimilor ani. Atragem atenția că aceste cărți se adresează mai ales unor cititori cu un nivel ridicat de pregătire intelectuală.

Bibliotecarii care doresc să se încadreze în tema propusă de noi pot prezenta aceste volume o dată cu diferite materiale (cărți, articole din ziare și reviste, ilustrații etc.) privind progresele uluitoare ale științei și tehnicii moderne.

Credințele religioase, o floare sterilă pe copacul viu al cunoașterii

Parafrazînd o idee genială a lui Marx cu privire la fetișism, savantul sovietic I. P. Franțev arată — în lucrarea pe care o prezentăm *) — că fetișizarea unui obiect oarecare începe atunci cînd în locul „calităților naturale” ale acestuia, omul îi atribuie însușiri rezultate din reprezentările sale false. Atunci obiectul sau fenomenul se transformă în capul omului într-un lucru „în același timp fizic și metafizic”.

Ca orice reflectare a spiritului uman, de-naturată sau reală, religia a cunoscut — pornind de la formele sale primitive, elementare, „pre religioase” am putea spune — o continuă amplificare și diversificare dar în același timp și un proces de decantare, rafinare, subtilizare.

Floare sterilă crescută pe copacul viu al cunoașterii, *credințele religioase* — apărute în negura timpului în momentul în care, o dată cu dezvoltarea gîndirii abstracte apare facultatea omului de a concepe generalul despărțit de obiectele și fenomenele concrete — au interesat și preocupat dintotdeauna, deopotrivă pe adepți și potrivnici. Declanșînd dispute dintre cele mai violente, credințele religioase au dat naștere unor explicații de multe ori mai fantaziste ca însuși fenomenul ce trebuia explicat, au înfierbîntat mințile, au stîrnit minii și pașimi, au determinat în cele din urmă știința însăși să cerceteze fenomenul religios și din slujitoare a teologicii să devină cea care a înlăturat pentru totdeauna voalul plin de mistere ce acoperea de milenii enigmatică origine a zeilor; știința a deschis portile raiului și a luminat întunecimile infernului făcînd să pătrundă adevărul în tainele veșniciei.

În general se admite că orice teză temeinic argumentată și bazată pe experiență și cunoaștere are darul de a convinge. Credem însă că nimic nu poate fi mai convingător, mai demistificator decît explicarea științifică a începutului, a originii unui lucru.

Lucrarea profesorului I. P. Franțev are această deosebită calitate. Ea abordează și susține printr-un material documentar vast și convingător problemele fundamentale ale originii religiei, ale apariției și evoluției primelor reprezentări religioase, precum și aspectele centrale ale procesului de formare și dezvoltare ulterioară a diferitelor mituri și ritualuri care au precedat constituirea cultului creștin și apariția „cărților sfinte”.

Întreaga demonstrație a autorului se bazează pe cercetarea a numeroase monumente și documente străvechi, puțin cu-

noscute cititorilor noștri și interpretate cu deosebită atenție, evidențindu-se mai ales condiționările social-istorice concrete, ceea ce ridică incontestabil valoarea lucrării.

În partea introductivă, autorul expune concepția materialist-dialectică asupra originii religiei, subliniind caracterul științific al explicațiilor date de marxism acestui fenomen social deosebit de complex.

Partea a doua a lucrării are ca temă generală istoria credințelor religioase străvechi. Primul capitol, consacrat *fetișismului*, prilejuiește autorului o interesantă incursiune istorică asupra explicațiilor date originii religiei și fetișismului în general. În continuare sînt prezentate o serie de aspecte deosebit de semnificative — multe din ele inedite chiar pentru cititorul avizat — privind adorarea obiectelor „în același timp fizice și metafizice”; disputele cu privire la formele inițiale ale religiei: fetișizarea obiectelor și a fenomenelor naturii; fetișismul în Egiptul antic.

Partea a treia și ultima a lucrării se ocupă de istoria mitologiei creștine. În paginile consacrate acestei părți autorul urmărește evoluția credințelor religioase pînă la constituirea religiei creștine și apariția „cărților sfinte”; literatura apocaliptică, legendele creștine, evangheliile etc.

Cele mai însemnate capitole ale acestei părți sînt: Ritual și mit; Formarea mitului despre zeul care pămîtește; Miturile despre nașterea miraculoasă a zeilor și ideea de Dumnezeu-om; Mitul creștin de la Apocalips pînă la Logii.

Scrisă într-un stil plăcut și atrăgător, lucrarea *La izvoarele religiei și ale liberei cugetări* are o mare putere de convingere.

În paginile cărții pot găsi explicații alese atît tînărul aflat la vîrsta marilor întrebări, cît și cel ce meditează de acum asupra propriei sale experiențe. Ea se adresează deopotrivă cercetătorilor, cadrelor didactice, studenților, elevilor de liceu, propagandiștilor, educatorilor și intelectualilor de diverse formații, interesați în cunoașterea și mai ales în adîncirea cunoștințelor din domeniul istoriei religiilor și ateismului.

I. GAȘPAR

Religia, o dedublare a lumii în conștiința primitivilor

Poate nimic nu deslușește mai bine conținutul și caracterul religiei ca însuși procesul apariției ei. Un proces sinuos, de înstrăinare spirituală a omului, început cu milenii în urmă. Arheologi, istorici, etnografi, antropologi, filozofi, sociologi și culturologi l-au cercetat și continuă să-l cerce-

*) Franțev, I. P. *La izvoarele religiei și ale liberei cugetări*. Buc., Editura științifică, 1957. 392 p.

teze. Prin datele strînse de ei cu migală, prin concluziile științifice desprinse de dinșii, se infirmă punctul de vedere teologic sau teologizant asupra unei religiozități originare a omului. Prima etapă de multe sute de mii de ani din istoria omenirii se caracterizează tocmai printr-o ireligiozitate originară, proprie pitecantropilor cît și sinantropilor. Religia nu a apărut deci o dată cu omul, ci pe o anumită treaptă a dezvoltării istorice, ca o falsă soluție a practicii sociale și a cunoașterii, hrana religiei fiind iraționalul. Acest punct de vedere este aproape unanim acceptat de toți acci care împărtășesc o concepție științifică despre lume. Dificultatea apare cu deosebire atunci cînd se examinează împrejurările concrete în care a apărut religia, se analizează modalitățile în care s-a zămislit mentalitatea religioasă. În tratarea acestei problematici se înfruntă opinii nu de puține ori controversate.

Cartea *Geneza sacralului**) are meritul că, pornind de la o concepție științifică marxistă asupra fenomenului religios, apelînd la consemnările faptice ale unor cercetători străini și români de prestigiu, încearcă să comenteze, să expliciteze, să propună rezolvări în unele probleme mai puțin examinate sau mult controversate în ceea ce privește geneza religiei.

Autorul consideră că efortul unora de a căuta o presupusă „formă inițială” a religiei — cultul morților, totemismul — este steril, constituind o falsă problemă. Considerînd fenomenul religios sub unghi structural, ca un întreg social și spiritual, determinat de existența socială, în care latările sale nu pot fi separate una de alta, autorul socoate că nici mentalitatea religioasă nu se poate ivi pe felii, pe secțioare, ci ca o dublare a întregii lumi reale. În acest context, nici cultul morților nu poate exista izolat de alte numeroase elemente cuprinse în sfera mentalității religioase, cum ar fi credința despre suflet, viața viitoare etc.

În marginile îngăduite de investigațiile arheologice, antropologice, etnografice, autorul expune considerații asupra capacității de gîndire a oamenilor neandertali, considerații care conduc la concluzia că, deși mai înaintați decît predecesorii lor în ceea ce privește însușirea de a generaliza și de a abstractiza, ei nu au ajuns la capacitatea de abstracțiunii superioare, nu au putut avea idei abstracte de nivelul celor religioase. Neandertalii nu au atins stadiul în care să aibă conceptul de „suflet” și cu atît mai puțin de „suflet nemuritor”. Autorul consideră ca nemotivată teza acceptată de numeroși istorici și etnografi conform căreia totemismul ar fi cea dintîi

religie a umanității. Autorul apelază și de această dată la izvoare arheologice și etnografice. El relatează fapte, întîmplări care ilustrează că la originea și instituționalizarea totemului n-a rezidat nici o reprezentare religioasă. Cu timpul însă, ca și în cazul înhumării morților, totemul a dobîndit semnificație religioasă. Autorul susține de asemenea că nici animismul și nici magia nu pot fi socotite forme inițiale ale religiei. Este meritoriu de relevat analiza fină, subtilă întreprinsă de autor asupra unor procese legate de gîndirea religioasă. De obicei se spune că religia a apărut atît ca o slăbiciune a omului în fața naturii, cît și ca o urmare a capacității lui de abstractizare. Autorul arată pe bună dreptate că o simplă afirmare a acestui fapt poate să dea naștere la confuzii și să nu explice însuși procesul real. Slăbiciunea omului în fața naturii și capacitatea lui de abstractizare, fiecare în parte, constituie doar o condiție necesară dar insuficientă pentru a explica geneza religiei. Dar nici amîndouă însumate nu oferă condițiile necesare și suficiente, decît numai dintr-un anumit context istoric-social. Faptul primordial din care s-a născut religia este dedublarea lumii în conștiința primitivului. Alături de lumea reală, gîndirea primitivului mai pune încă o lume născută de ea, închipuită, inexistentă, de altfel ascunsă. Universul apare pentru mentalitatea primitivă o plasă de fanocrie**). Tot ce există — ființă, lucru, acțiune — are o dublă înfățișare. Autorul relevă faptul că încă în stadiul embrionar al religiei, cripticul domină asupra fanicului. În mod inconștient, omul transferă cripticului unele însușiri proprii lui ca ființă creatoare. își înstrăinează din esența lui umană ceea ce trece asupra obiectului, colorîndu-i aspectul criptic. Tocmai acest fapt peceteluiește, încă de la nașterea ei, esența și destinul istoric al religiei.

O parte însemnată a lucrării este rezervată apariției și constituirii sacralului, principalul element al religiei. În legătură cu constituirea sacralului, autorul ridică o chestiune demnă de reținut. De obicei se apreciază ca element hotărîtor în constituirea sacralului cratofaniile naturale, adică fenomenele naturale care prin forța lor năpraznică pun sau pot pune în primejdie viața omului (trăznete, fulgere, cutremure de pămînt). Autorul consideră că, într-o anumită perioadă istorică, influența hotărîtoare în constituirea sacralului au avut-o cratofaniile sociale, adică acelea care reflectau într-un anumit chip forța obiectivă a realității sociale existente. De exemplu: membrii sfaturilor bătrînilor, conducători aleși pentru anumite împrejurări, apreciate

*) Caraiion Pompiliu, *Geneza sacralului*. Buc., Editura științifică, 1967. 150 p.

**) De la cuvintele grecești *phaino* = a apărea, a se manifesta și *kryptos* = ascuns, secret.

de autor ca organe incipiente ale puterii. În constituirea sacralului, autorul relevă ca primordială mana, care este înainte de orice o putere misterioasă și activă care se manifestă fie temporar, fie permanent în anumite obiecte (lucruri, ființe, acțiuni). Cei care dețin mana dobândesc în concepția omului primitiv calități superioare, neobișnuite. Sacrul se crează în opoziție mereu mai adâncă cu profanul; faptele umane reflectate în el ca într-o oglindă se întorc denaturate asupra omului. Autorul prezintă un tablou interesant asupra unghiurilor diverse și a planurilor multiple în care se face sacralizarea lumii. Ultimul capitol este consacrat genezei și coordonatelor imaginii mitice a lumii.

Lectura cărții oferă cititorului o satisfacție dublă: îmbogățirea cunoștințelor sale într-o problemă pe cât de complexă pe atât de controversată și totodată clarificări la unele chestiuni care privesc nu numai trecutul dar și prezentul — lupta de fiecare zi pentru formarea unei concepții științifice despre lume.

A. ZOLA

Mitul, un dialog al omului cu natura și cu societatea

Considerate în semnificația obișnuită care li se dă acestor două noțiuni — mit și cultură — ele apar a fi contradictorii, străine una alteia. În eseuul său filozofic^{*)}, care are ca titlu tocmai conjuncția acestor doi termeni, acad. G. I. Gulian dovedește dimpotrivă că miturile constituie principalul mijloc de manifestare în perioada arhaică a capacității creatoare de cultură a omului primitiv, ba mai mult, chiar un fapt de cultură autentică. Într-un mod succesiv, prin intermediul unor capitole scurte ce ajută pe cititor în urmărirea ideilor, autorul dezvăluie multitudinea relațiilor complicate care există între mit și cultură.

Mitul este definit ca un fapt de cultură sincretic^{**)}, specific perioadei arhaice în dezvoltarea omului, prin care acesta reflectă realitatea înconjurătoare. Forma culturală pe care o folosește omul primitiv în reflectarea realității are un caracter sincretic deoarece prin ea își manifestă atât capacitatea cognitivă, teoretică-empirică a naturii și societății, cât și cea estetică. Tot prin intermediul miturilor, omul reflectă însușirile și raporturile morale și juridice din societatea în care trăiește, de fapt prin care se ma-

nifestă funcția normativă a mitului. Desigur, nu este neglijată funcția magico-religioasă a mitului, căreia însă, dat fiind că a stat mai mult în atenția gânditorilor, nu i se acordă un spațiu prea mare în lucrare.

Autorul dezvăluie geneza mitului care ar consta în nevoia asigurării unor probleme vitale ale existenței. Omul fiind de la început o ființă socială, miturile sînt și ele supuse determinării sociale. Specificul miturilor, pe care autorul nu-l neglijează, constă în aceea că implică, în anumite laturi ale sale, un grad mai înalt de exprimare denaturată a realității obiective, a propriilor credințe, convingeri ale creatorilor lor decît în alte forme de cultură. El este un limbaj simbolic prin care omul arhaic își poartă dialogul său cu natura, cu presupusele forțe supranaturale, cu societatea, un limbaj care, deși nu poate fi înțeles de contemporani decît plasîndu-se în interiorul lui, cunoscîndu-i cheia, presupune totuși niște structuri fundamentale proprii omului în general. Pornind de aici, unii cercetători, printre care și Mircea Eliade, consideră că mitul este o formă de cunoaștere și exprimare proprie omului în general, că ea ar fi folosită și în prezent. Acest punct de vedere este respins de autor, așa cum am mai arătat, mitul fiind considerat o formă specifică perioadei arhaice, în procesul istoric de dezvoltare a gândirii umane, a conștiinței lui, avînd loc un proces de continuă demitizare.

În lucrare, autorul critică în mod argumentat încercările filozofilor nemarxiști de interpretare unilaterală a mitului, de reducere a polivalenței lui la un aspect (cel magico-religios, cognitiv, estetic etc.) sau de a escamota determinarea socială a acestuia, de a-l considera un fenomen asocial, anistoric sau un joc gratuit al primitivului, lipsit de orice funcție. Paralel, autorul întreprinde o atentă valorificare a rezultatelor la care au ajuns unii savanți: etnologi, folcloriști, istorici ai culturii sau religiiilor pe tărîmul cercetării miturilor, cu care susține un permanent dialog.

Tratarea teoretică a funcțiilor mitului, surprinderea evoluției acestuia ca urmare a determinării lui social-istorice este însoțită și susținută de analiza concretă a unor mituri și de o bogată ilustrare din varietatea mitologiilor atît în timp cît și în spațiu.

Lucrarea interesează un număr mare de cititori, începînd cu cei care se ocupă de problemele culturii, ale miturilor și religiei — prin valoarea ei teoretico-metodologică — și sfîrșind cu cercul larg al intelectualilor, contribuind la îmbogățirea culturii lor generale.

Gheorghe ALEXANDRU

^{*)} Gulian, G. I., *Mit și cultură*. Originile umanismului și ale culturii. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1967. 328 p.

^{**)} sincretism = stare de nediferențiere a elementelor unui fenomen, specific fazelor primitive de dezvoltare.

Biblioteca lui Mihai Eminescu^{*)}

— Date recente —

Într-adevăr, cele patru pagini care în-tovărășesc scrisoarea lui Matei Eminescu, dintre care prima poartă titlul: *Uvrage din biblioteca poetului Mihail Eminescu* consemnează 37 de titluri de cărți românești, franțuzești și nemțești, toate însumând 142 de volume.

Conform unui document găsit mai târziu în arhiva bibliotecii (fig. 1) s-au preluat însă din donația căpitanului numai 16 titluri în 52 de volume.

În scrisoarea sa, Matei Eminescu ceruse bibliotecarilor de la Fundație să ștergă din lista propusă cărțile pe care biblioteca le posedă. E greu însă de înțeles de ce oameni de cultură de talia lui Gh. Dem. Teodorescu, directorul Fundației, și C. Rădulescu-Motru, bibliotecar, se conformează întocmai unei cereri formulate cu naivitate.

Epoca era, desigur, conservatoare și re-fractară unei poezii înnoitoare ca cea a lui Eminescu. Mai ales autoritățile literare, cu excepția lui Maiorescu și a celor din jurul său, ignorau genialitatea poetului.

„Drept să vă spun n-auzisem pînă atunci nici măcar pomenindu-se prin antologiile noastre numele lui Eminescu. Și doar am avut ca dascăli cărturari de seamă, profesori ca Gh. Dem. Teodorescu și Ionescu-Gion, care au lăsat cîte o diră de lumină în urma lor”, afirmă colonelul Ionescu-Dobrogeanu în amintirile sale (*Cum l-am cunoscut pe Mihai Eminescu*. În: *Preocupări literare*, nr. 2, 1936) referindu-se, e drept, la momentul 1884.

După unsprezece ani însă, în plină epocă de recunoaștere unanimă a geniului eminescian, cînd istoria literară începe să înregistreze cu zel orice mărturie ori document relative la Eminescu, actul este, evident, acul-

*) Prima parte a articolului a apărut în nr. 1/1969 ale Revistei bibliotecilor

tural. Nici căpitanul Matei Eminescu și nici conducătorii Fundației universitare nu primesc resturile bibliotecii poetului ca pe o unitate cu valoare de document. Selecționându-se cu indiferență cărțile propuse, în funcție de existența sau inexistența lor în Biblioteca Fundației universitare și chiar în funcție de frumusețea și trăinicia cartonului legăturii, au fost lăsate rătăcirii 90 de volume pe ale căror pagini s-ar fi putut găsi, poate, însemnări edificatoare. Între cărțile respinse de bibliotecă se aflau și două din cele trei lucrări în limba română pe care le cuprindea donația: *Elemente de istoria universală* de Ioan Măndinescu și *Letopiseștile Moldo-Ulahiei* tipărite de Mihail Kogălniceanu.

Între lucrările străine nepreluante de Biblioteca Fundației universitare se aflau: *Opere complete* în 6 volume de J. J. Rousseau, *Istoria universală* în 9 volume de Georges Weber, *Istoria lui Carol al XII-lea* de Voltaire și altele, în total 21 de titluri.

În dreptul operelor pe care biblioteca le posedă, alături de scrisul caligrafic al fratelui poetului, stau indicațiile lui C. Rădulescu-Motru cu privire la edițiile existente ori traducerea în alte limbi. Cinci titluri sînt șterse, dar, cum știm, numărul celor care nu figurează între cele 52 de volume reținute este mai mare.

Poate că printr-o cercetare amănunțită a actelor de familie, care s-au mai păstrat de la căpitanul Matei Eminescu, s-ar putea da

Fig. 1

de urma celor 90 de volume respinse de bibliotecarii Fundației, după cum s-ar putea afla și care a fost soarta celei de-a doua donații, promisă de fratele poetului, dar ne trimisă Bibliotecii Fundației universitare.

Este probabil ca Matei Eminescu să fi fost intrigat de numărul prea mare de refuzuri ale Fundației universitare, și, cum era animat de cele mai bune intenții — era o donație, doar —, să fi schimbat destinația celui de-al doilea „tablou”.

Chiar dacă nu aprecia unitatea de document a resturilor bibliotecii poetului, Matei Eminescu înțelegea, la acea dată, valoarea națională a lui Mihai Eminescu și, cu siguranță, nu și-a trimis oferta decât unei bibliotecii de prestigiu. Poate că răscolirea arhivelor anului 1895 la Biblioteca Academiei, autoritar și prestigios condusă de Ion Bîanu, ori la fosta Bibliotecă a Facultății de Litere și Filozofie, ori poate la fosta Bibliotecă a Ateneului Român, care începuse să se dezvolte, ar putea duce la găsirea urmei celei de-a doua donații promise.

Din numărul de 37 de titluri, propuse pentru donație, biblioteca a găsit cu cale să includă în fondurile sale — așa cum am arătat — numai 16. Între acestea — șapte în limba germană, opt în limba franceză și una singură în limba română. Aceasta din urmă era însă publicația lui August Treboniu Laurian și Nicolae Bălcescu — *Magazin istoric pentru Dacia 1845—1847* — adunată în patru volume frumos legate. Pașionat cititor al lucrărilor istorice, Eminescu trebuia s-o fi răsfoit adesea.

Dintre lucrările în limba germană unele aparțin unor nume de mare autoritate în perioada de la mijlocul secolului al 19-lea.

Ar putea fi amintiți de pildă, Schlosser, istoric german de prestigiu, spirit universal, cu întinse cunoștințe de filozofie, matematică, fizică, literaturi moderne, din a cărui operă poetul posedă *Istoria universală pentru poporul german*, o ediție în 18 volume apărută la Leipzig între 1870 și 1875, ori istoricul Karl von Rottek, spirit liberal, prezent în donație cu *Istoria universală din cele mai vechi timpuri pînă azi*, ediția în 11 volume apărută la Brunswick în 1863.

Dintre cărțile în limba franceză, biblioteca include în fondurile sale, între altele, volumul al doilea din ediția de *Opere complete*, apărută la Paris în 1860, a lui Blaise Pascal, matematician, fizician, scriitor și filozof din secolul al 17-lea, o ediție de *Opere complete* în trei volume a scriitorului și filozofului iluminist Montesquieu, apărută la Paris în 1865, *Waterloo*, cartea istoricului și omului politic francez Thiers, apărută în 1862.

Spre regretul cercetătorului, majoritatea celor 32 de volume, în afara interesului documentar, de jaloane ale anumitor zone de cu-

Fig. 2

Fig. 3

noștințe colindate de poet, în afara caracterului lor evocator, de obiecte care i-au stat în preajmă primindu-i privirile, nu conțin însemnări ori sublinieri edificatoare.

Este posibil ca aceasta să se datorească și faptului că, probabil din cauza uzurii ulterioare a cărților, Biblioteca Fundației universitare a înlocuit legătura originală, schimbând cu acest prilej și foaia care preceda pagina de titlu și pe care se fac, uneori, însemnări.

Trei dintre volumele primite se impun însă în mod deosebit atenției: este vorba de volumul al 18-lea din *Istoria universală* de Schlosser, care cuprinde volumul al 3-lea din *Incercare de prezentare a istoriei contemporane* de Oscar Jäger, volumul al 2-lea din *Opere complete* de Blaise Pascal și *Istoria sfântă* a lui Victor Duruy.

Pe prima pagină a lucrării lui O. Jäger, în cernelă, sînt scrise cuvintele: „Ex libris meis”. Pe rîndul al doilea semnătura: „M. Eminowitz” (fig. 2). Pe ultima pagină a *Istoriei sfînte* a lui Victor Duruy, în creion, semnătura lui Nicolae Eminovici, iar dedesubt, abia vizibile, cîteva cuvinte între care se distinge numele Henriettei (fig. 3).

Volumul al doilea din operele lui Blaise Pascal poartă pe prima pagină, imprimat cu o ștampilă specială, inițialele: „M. E.”.

Existența acestor volume în biblioteca personală a poetului este confirmată și de utilizarea de către Eminescu a unor date din conținutul lor. Pornind de la ediția de *Opere* îngrijită de I. Crețu, ca și de la studiul manuscriselor, G. Călinescu (*Cultura lui Eminescu*) menționează că Eminescu citează din Montesquieu și din J. J. Rousseau, iar într-o scrisoare din 1871 cita în franțuzește din Blaise Pascal.

Toate aceste semne de proprietate de pe cele trei volume creează însă anumite îndoieli. Este puțin probabil ca semnătura „M. Eminowitz” scris cu *U* și cu *tz* în final să aparțină lui Mihai Eminescu care în nici un caz nu mai semna astfel în 1875 cînd apare volumul al 18-lea al operei complete de Schlosser. Cartea i-a aparținut lui Matei Eminescu și s-a amestecat probabil din întîmplare cu cele pe care căpitanul le avea din biblioteca poetului și le propunea acum ca donație. Este posibil însă ca lucrarea să-i fi aparținut totuși poetului, iar însemnarea să fi fost adăugată mai tîrziu de Matei Eminescu. O cercetare ulterioară va încerca să aducă elemente noi acestor prime observații.

Elementul surpriză și dătător de nădejdi intervenit în cercetările noastre își are izvorul în descoperirea unei noi lucrări existente tot în colecțiile Bibliotecii centrale universitare din București și care a aparținut cu certitudine lui Mihai Eminescu.

Cartea poartă aceleași însemne de posesiune ca și volumul din *Istoria universală* a lui Schlosser, amintit anterior: „Ex libris meis”. Semnătura: „M. Eminovici” cu o grafie diferită însă.

Este vorba de ediția a doua a *Manualului de aritmetică* al lui Karl Aschenborn tipărit la Berlin în 1867.

Ceea ce trezește interesul față de această carte, altfel puțin semnificativă, este faptul că, deși poartă semnătura amintită, nu provine în fondurile bibliotecii din donația căpitanului Matei Eminescu. De altfel, nici tabelul anexat scrisorii, de fratele poetului, nici documentul care consemnează preluarea celor 52 de volume de către Biblioteca Fundației universitare nu menționează titlul lucrării lui Aschenborn. Manualul a ajuns în colecțiile bibliotecii printr-una din numeroasele donații pe care le-a făcut Titu Maiorescu. Pe pagina de titlu a manualului este, de altfel, aplicată ștampila pe care o folosea biblioteca pentru a cinsti memoria donatorului: „Donațiunea Titu Maiorescu” (fig. 4). Existența acestei cărți face dovada că, fie din perioada scurtei găzduiri pe care i-a acordat-o T. Maiorescu, fie cu un alt prilej pe care nu-l cunoaștem, o parte din cărțile poetului au rămas printre cărțile șefului „Junimii”. Este semnificativ faptul că una din însemnările cele mai apropiate de moartea poetului, referitoare la cărțile și manuscrisele sale, îl indică pe Titu Maiorescu drept posesor al unei părți din biblioteca lui Eminescu.

Într-o scrisoare din 27 februarie 1888 către Cornelia Emilian*), sora poetului, Henrieta, scria: „El e cam supărat pe d-l Maiorescu pentru că i-a scris recomandat rugându-l foarte călduros pentru biblioteca lui și niște manuscrise, pe care ar voi să le mîntuie și nici un răspuns n-a primit pînă acum”.

Se deschid astfel noi perspective cercetărilor în legătură cu biblioteca poetului. Între miile de volume care au rămas de la Titu Maiorescu s-ar mai putea afla încă și alte cărți dintre cele pe care le purta după sine, de la o locuință la alta, Mihai Eminescu. Este o datorie a bibliotecii românești să întreprindă cercetări, așa cum a făcut-o în parte, în scopul reconstituirii bibliotecilor unor mari creatori, pentru a contribui astfel, pe una din cele mai utile căi, la întregirea cunoașterii marilor valori ale trecutului nostru.

Ion STOICA

* Henrietta și Mihai Eminescu. *Scrisori către Cornelia Emilian și fiica sa Cornelia*. Iași, Editura librăriei Frații Șaraga. 1893, p. 82-83.

Fig. 4

Copie a tabelului anexat scrisorii căpitanului Matei Eminescu

Uvrage din Biblioteca poetului Mihail Eminescu

Numele autorilor	Titlul Uvragelor	N. Volum	(Obs/
Schlosser Dr. Christoph	Weltgeschichte	18	
Rotteck Karl von	Allgemeine Geschichte	11	
Weber Georges	Histoire Universelle	9	/Șters de bibliotecarii Fundației. În creion: "in 7 vol."/
Wellington Arthur Duc de	Histoire critique du passage des Alpes par Annibal Barca	2	
Séjour Le Compt de	Histoire Romaine	2	
Millot (l'abbé)	Éléments d'histoire générale anci- enne et moderne	16	
Schlosser Dr. Christoph	Geschichte der alten Welt	5	
Duruy Victor	Histoire des Hébreux	1	/în creion: Histoire sain- te d'après la Bible 1891./
		64	
Thiers M. A.	Waterloo	1	
Cantu César	Histoire Universelle	24	/Șters de bibliotecarii Fundației. În creion: "Paris 1883. 20 vol./
Măndinescu Ioan	Elemente de Istoria Universală	3	
Voltaire François	Histoire de Charles XII	1	/Șters de bibliotecarii Fundației./
Poujoulat M.	Histoire de la Révolution Française	2	/Subliniat de bibliote- carii Fundației./
Kogălniceanu Mihail	Letopisițiile Moldo-Valachiei	3	
Wimpfen Général de Laurian și Bălcescu	Bataille de Sedan	1	
Rothan G.	Istoria Românilor	4	
Aschbach Joseph von	Les origines de la guerre de 1870	1	
	Über Trajans steinerne Donau Brücke	1	
		105	
Balbi Adrian	Allgemeine Erdbeschreibung	2	
Bouillet M. N.	Dictionnaire Universel d'histoire et de Géographie	1	
Malte-Brun	Précis de la Géographie Universelle	7	
Traugot von et Bromme	Neueste Karte der Erde	1	/În creion: "în franț."/
Bluntschli von	Allgemeines Statsrechts	2	/În creion: "4 vol.
Rousseau J.J.	Oeuvres Complètes	6	1876."/
Montesquieu Charles baron de	Grandeur et décadence des Romains L'ésprit des Lois	3	
Balzac, L. Guez de Stöckhardt	Lettres de Balzac	2	
Adolph Dr. von	Schule der Chemie	1	/Șters de bibliotecarii Fundației. În creion:
Buffon	Traité de Zoologie	1	"Oeuvres completes 12 vol."/
G. L. Le Compt de			
		131	

Numele autorului	Titlul Uvrageilor	N. Vo- lum:	Obs.
/ fila 4 /			
Dammer			
Otto Dr. von	Lexikon der angewandten Chemie	1	
Pascal			
Blaise	Oeuvres Complètes	2	
Crüger			
Johannes Dr. von	Schule der Physik	1	
Toussenel			
A.	L'ésprit de Bêtes (Zoologie) . . .	1	
Briot			
Ch.	Traité de Géométrie	1	
Tamier			
E. A.	„ „ d'Algèbre	2	
„	„ „ Trigonométrie	1	
Lubsen	Ausführliches Lehrbouch der Arith- metik und Algebra	1	
H. B.			
Bertrand			
Joseph	Traité d'Arithmétique	1	
		142	

Căpitan Matei Eminescu
Mizil

Notă: În transcrierea celor două documente s-a respectat întocmai grafiia originalilor.

Copie după documentul de preluare a donației existent în arhiva B.C.U.

Donațiunea Căpîi. Matei Eminescu.

1. Schlosser (Fr. Chr.)	Weltgeschichte für deutsche Volk. Oberhauser und Leipzig 1870-75	18 vol.
2. Rotteck (Karl von).	Allgemeine Geschichte von Anfang der historischen Kenntniss bis auf unsere Zeiten Braunschweig 1863, legată în 7 tomuri	11 vol.
3. Duruy, Victor.	Histoire sainte d'après la Bible. Paris 1856	1 vol.
4. Montesquieu.	Oeuvres complètes. Paris 1865	3 vol.
5. Laurian, A. Treb. și Nicol. Bălcescu.	Magazin istoricu pentru Dacia. București 1845-47 legate în două tomuri	4 vol.
6. Toussenel A.	L'Ésprit des bêtes. Zoologie passionnelle. Paris 1858	1 vol.
7. Blaise, Pascal.	Oeuvres complètes. Vol. 2, Paris 1869. . .	1 vol.
8. Ségur Comte de.	Histoire romaine. Vol. 1, 2, Paris 1858.	2 vol.
9. Thiers, A.	Waterloo. Paris 1862.	1 vol.
10. Wimpfen, Général de.	Sedan. Paris 1871.	1 vol.
11. Poujoulat, M.	Histoire de la Révolution française. Tours 1866, v. I, II.	2 vol.
12. Crüger, Dr. Johannes.	Schule der Physik. Leipzig 1880.	1 vol.
13. Stöckhardt, Dr. Julius. Adolph.	Die Schule der Chemie. Braunschweig 1881.	1 vol.
14. Dammer, Dr. Otto.	Lexikon der angewandten Chemie. Leipzig 1882.	1 vol.
15. Bluntschli.	Allgemeines Statsrecht. München 1868. . .	2 vol.
16. Balbi Adrian.	Allgemeine Erdbeschreibung. Wien 1883	2 vol.
		52 vol.

CLUBUL DE LECTURĂ

„UNIREA”

DIN PAȘCANI

(Din istoria bibliotecilor muncitorești din județul Iași)

În istoria mișcării muncitorești din țara noastră, în ultimele decenii ale secolului trecut și, în special, între anii 1890 și 1900, activitatea pe tărîm ideologic și cultural a căpătat o importanță deosebită. Numărul publicațiilor socialiste a crescut, au apărut cluburile și bibliotecile muncitorești, care au constituit un însemnat mijloc de propagandă și agitație în rîndul maselor muncitoare¹⁾.

Cercetătorii au publicat documente despre activitatea a 16 biblioteci muncitorești din România anilor 1870—1904, aflate în 13 din orașele cele mai importante (București, Sibiu, Galați, Bistrița, Iași ș.a.)²⁾. Menționată doar în presa vremii și în unele studii recent apărute, Biblioteca „Unirea” din Pașcani este puțin cunoscută, deși, chiar la începuturile activității, ea s-a impus ca o

instituție cu fonduri de publicații numeroase, valoroase și cu o activitate culturală multilaterală.

Informații amănunțite despre activitatea acestei biblioteci muncitorești oferă lucrarea lui Scarlat Șc. Manoliu³⁾, *Istoricul clubului după 10 ani de existență, cuprinzînd și situația cititorilor, situația financiară și catalogul de cărți aflate în Biblioteca „Unirea” întocmit de Scarlat Șc. Manoliu — secretar — cu autorizația adunării generale din luna mai anul curent*. Fălticeni, Tipografia M. Saidman, 1906. 52 p.+1 f. graf. (Cartea se află la Biblioteca centrală universitară din Iași, sub cota III B — 5274.)

Tîrgul Pașcani, potrivit datelor din *Marcele dicționar geografic al României*, avea în 1901, o populație de 10 498 de locuitori. În anii următori ai începutului secolului nostru, datorită dezvoltării pe care o iau gara C.F.R. și atelierele C.F.R.-Pașcani, prevăzute cu o turnătorie sistematică, în care erau reparate vagoanele și mașinile⁴⁾, ia naștere un nou cartier al tîrgului, în jurul gării („Tîrgul din vale”), locuit, potrivit acelorași informații, de 243 de familii, cu 1 230 de persoane. Posibilitățile materiale ale locuitorilor din această parte a Pașcanilor erau mai mult decît mizere: locuințe

¹⁾ Documentele legate de evenimentele din Gara Pașcani din martie 1907 îl înfățișează pe Scarlat Șc. Manoliu ca pe unul din principalii organizatori și conducători ai clubului „Unirea”. Printre muncitorii arestați și interogați cu ocazia reprimării armate a răscoalei țărănilor din 1907 se afla și Scarlat Șc. Manoliu, evidențiindu-se participarea lui activă la diferite manifestații, conferințe și acțiuni muncitorești. În procesele verbale încheiate de procuratură în urma singeroaselor evenimente din 1907, Scarlat Șc. Manoliu este socotit ca „răzvrătit”.

pe un teren insalubru, case adăpostind „muncitorii istovii de muncă care-și trăiau zilele chinuite...“⁴⁾.

În 1896, se înființează aici un club de lectură, de către un grup de tineri muncitori, în majoritate de la C.F.R., „plini de dorul de lumină și pătrunși de ideea că numai prin întinderea cunoștințelor intelectuale, se va putea mări prestigiul moral al lucrătorilor, care n-au avut fericirea de a se instrui prin școli...“⁵⁾. Fondul de cărți era inițial foarte mic și provenea din donații și din cumpărări cu ajutorul unor liste de subscripții. Pe la mijlocul anului 1897, sînt înregistrate primele împrumuturi de cărți: în iunie 1897, 46 de cititori au citit 67 de volume. Pînă la sfîrșitul anului sînt înregistrați 160 de cititori, cu 269 de volume împrumutate. De acum înainte activitatea se va dezvolta de la an la an. Evidențele clubului ne dau situația prezentată în Tabelul 1.

Tabelul 1

Anul	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
Cititori	160	615	768	867	707	557	353	274
Cărți împrumutate	269	1002	1401	1353	1354	1265	1302	658

Comparînd aceste date cu unele evidențe înregistrate în alte biblioteci muncitorești din aceeași perioadă, se relevă faptul că activitatea bibliotecii din Pașcani se afla la același nivel de dezvoltare. Amintim, de pildă, că Biblioteca clubului muncitorilor din București, în perioada 1 martie 1896—1 martie 1897, a împrumutat cititorilor ei un număr de 398 de cărți⁶⁾.

În afara împrumutului de cărți, Clubul de lectură „Unirea“ punea la dispoziția cititorilor colecții de ziare și reviste, care erau consultate la fața locului. De asemenea, activitatea clubului se diversifică mereu. Aveau loc conferințe pe diverse teme: social-politice (*Ce este Unirea*), tehnice, medicale (*Despre alcoolism*), de educație, literare, erau organizate festivaluri literare, iar în 1903, membrii clubului au prezentat vodevilul lui Vasile Alecsandri, *Harță răzeșul*, și o piesă în limba germană. La una din ședințele de lectură a participat și Alexandru Vlahuță, opera sa bucurîndu-se de popularitate în rîndul muncitorilor din Pașcani și fiind bine reprezentată în colecțiile bibliotecii.

În anul 1902, a fost inaugurată o școală pentru adulți, unde erau predate cursuri de istorie națională, de matematici, de tehnologia materialelor și de desen industrial. Școli asemănătoare pentru adulți funcționau de regulă pe lingă numeroase cluburi muncitorești, la București, Iași, Botoșani și Ploiești.

O acțiune cu totul remarcabilă este tipărirea, la împlinirea a 10 ani de la înființare, a unei broșuri cuprinzînd istoricul clubului și catalogul cărților existente în biblioteca lui. Broșura se pare că a avut un ecou destul de mare, apariția ei fiind consemnată și în ziarul *România muncitoare*, periodic cu rol însemnat în presa mișcării muncitorești de la începutul secolului nostru⁷⁾.

După modelul altor cluburi muncitorești, și la Pașcani se fac subscripții pentru editarea tipăriturilor socialiste prin cercuri de editură socialistă, care, între 1906 și 1910, au tipărit și au răspîndit o bogată literatură de popularizare a ideilor socialiste. Unele din aceste cărți au înregistrat o circulație deosebit de mare: 1907, *din primăvară pînă în toamnă* de I. L. Caragiale, *Socialism și libertate* de Jean Jaurès, *Cartea muncitorului*, *Concepția materialistă a istoriei* de C. Dobrogănu-Gherea ș.a. O informație din ziarul *România muncitoare* este ilustrativă pentru această activitate: „Un grup de tineri tovarăși din Pașcani au luat inițiativa de a organiza o serată dansantă... din beneficiul ce se va realiza, se va trimite suma de lei 25 cercului de editură socialistă, iar restul se va vîrșa la Casa sindicatului lucrătorilor C.F.R. din Pașcani“⁸⁾.

Organizatorii clubului intenționau să îmbine educarea socialistă cu formarea culturii generale și îmbogățirea cunoștințelor profesionale ale membrilor cercului. Autorul broșurii citate caracterizează biblioteca drept „o universitate liberă populară, unde cititorul găsește lumina adevărului științei și industriale, a literaturii și artelor... În special cărțile industriale au folosit mult lucrătorilor...“⁹⁾. Un punct de vedere oarecum asemănător îl găsim și într-un articol publicat de ziarul *România muncitoare*: „...și dacă muncitorul trebuie să lupte pentru mărirea salariului, deci pentru hrana corpului, el trebuie să lupte și pentru crearea de biblioteci, hrana minții. Căci numai prin cultură va ajunge să-și cunoască rolul în societate, va ajunge la demnitate și conștiință de clasă“¹⁰⁾.

Publicarea, în broșura lui Scarlat Manoliu, a catalogului bibliotecii oferă posibilitatea să cunoaștem componența fondului de cărți al unei biblioteci muncitorești în anul 1906. Fără îndoială, colecțiile acestei biblioteci oglindesc orientarea politico-ideologică a organizatorilor, ca și preocupările de lectură și interesele cititorilor ei.

La data publicării catalogului, Biblioteca „Unirea” dispunea de 1115 volume (cărți și reviste), înscriindu-se astfel în rândul bibliotecilor muncitorești cu colecții însemnate pentru acea vreme. Astfel, clubul muncitorilor din București posedă, în 1898, un număr de 1313 volume¹¹⁾, iar Biblioteca sindicatului muncitorilor de la C.F.R. București avea, la 31 decembrie 1909, 236 de volume.

Analizând componența acestui fond de publicații, se evidențiază următoarea situație: (vezi Tabelul 2).

Tabelul 2

TOTAL FOND DE CĂRȚI	1 115 volume
din care:	
social-politice (c.z. 1,3,9)	273 „
științifice (c.z. 5)	22 „
tehnice (c.z. 6)	15 „
alte materii (c.z. 0,2,4,61,63, 7,91,92)	177 „
literatură (c.z. 8)	584 „
din care:	
literatură română	341 „
literatură franceză	125 „
literatură germană	91 „
literatură rusă	10 „
alte literaturi ziare, reviste	47 „ 41 „

În afara literaturii beletristice, categoria cea mai bine reprezentată este grupa cărților social-politice. Lucrările din această grupă reflectă însă faptul că în selecționarea lor s-a manifestat un anumit eclecticism: alături de un număr important de lucrări socialiste și de orientare progresistă, se găsesc și cărți social-politice ce plăteau tribut ideilor liberale, filozofiei idealiste, ba chiar broșuri de propagandă ale unor politicieni burgezi fără de însemnătate. Se pare că aceste ultime cărți au fost achiziționate după anul 1900, perioadă în care în mișcarea muncitorească se produsese acea sciziune cunoscută sub denumirea de „trădarea generoșilor”.

Traducerile din clasicii marxismului și cărțile editate de activiști de frunte ai mișcării socialiste și muncitorești din România sînt destul de bine reprezentate în fondul bibliotecii. Anii de organizare a bibliotecii coincid cu perioada de avînt a tipăririi și răspîndirii cărții socialiste în limba română. Încadrîndu-se în mișcarea de răspîndire a acestei literaturi, Biblioteca „Unirea” din Pașcani a achiziționat și a pus la dispoziția cititorilor traduceri din operele lui

Engels (*Tactica social-democrației*, București, 1895), Paul Lafargue (*Socialismul și intelectualii*, în traducerea lui Iosif Nădejde-Armașu). A. Bebel (*Social-democrația și statuul viitor*) ș.a. Alături de acestea, în inventarul bibliotecii mai figurează lucrări reprezentative semnate de Constantin Dobrogeanu-Gherea, P. Mușoiu, C. Z. Buzdugan ș.a., consacrate unor teme politice general-democratice, problemelor cu caracter socialist. Astfel, întîlnim lucrări ca: *Ce vor socializtii români*, *Concepția materialistă a istoriei*, în care Gherea face expuneri asupra principiilor socialismului științific. De menționat că aceste cărți au apărut în colecțiile editate de cercurile socialiste și popularizate prin coloanele ziarului *România muncitoare*¹²⁾. Din rîndul aceorași colecții (de pildă, din *Biblioteca social-democrată*) fac parte și lucrările *Carte de citire socialistă și Dezrobirea muncitorilor*. Acestea au cunoscut în ultimul deceniu al secolului trecut o largă circulație în rîndul muncitorilor, în unele locuri fiind chiar confiscate de poliție¹³⁾.

Fondul bibliotecii oglindește preocuparea cluburilor socialiste de a îmbina educația politico-ideologică cu organizarea unor conferințe pe teme științifice, medicale, literare etc. În inventarul de care ne ocupăm, găsim înregistrate volumele de *Studii critice* ale lui Gherea, care prezintă o importanță deosebită în dezvoltarea esteticii marxiste în România. Găsim, de asemenea, înregistrată lucrarea doctorului Ștefan Stincă, *Mediul social-ca factor patologic*, care, la timpul ei, a însemnat o contribuție deosebită la popularizarea marxismului. Citîndu-i pe Marx și Engels, lucrarea a constituit un instrument de largă circulație a unor pasaje din operele fundamentale ale acestora. Alături de acestea cartea *Șapte conferințe publice*, de Victor Babeș, în care autorul demască o seamă de cauze sociale ce favorizau unele boli cu caracter social (pelagra) și condamnă cu toată asprimea regimul burghezo-mosieresc, răspunzător de existența și menținerea unor asemenea tare. Încadrîndu-se în aceeași sferă de preocupări, broșurile semnate de doctorul I. Felix, *Poveste despre hrana țăranilor*, *Despre păstrarea sănătății*, *Igiena publică și serviciul sanitar*, *Medicul poporului*, critică lipsa de interes a regimului burghezo-mosieresc pentru sănătatea țăranimii, a întregului popor.

În bibliotecă se mai găseau și alte lucrări semnate de oameni de știință progresiști, propagatori ai materialismului (N. Leon, Victor Babeș), liberi cugetători (P. Zosin), caracterizați nu numai ca materialiști consacrați, ci și ca ateiști militanți. Dintre aceste cărți menționăm: *Insemnătatea zoologiei pentru studiul medicinei* de N. Leon și broșurile semnate de P. Zosin, Petru Poni, dr. Thiron.

Biblioteca oferea cititorilor ei colecțiile periodice editate de către cercurile socialiste și de către P.S.D.M.R., dintre care amintim *Contemporanul* și *Literatură și știință*, legate de numele lui C. Dobrogeanu-Gherea și apărute datorită cerințelor tot mai mari impuse de propaganda socialistă, *Almanahul social-democrat* (București, 1894) — cel de-al doilea calendar din România publicat de socialiști — și *Lumea nouă științifică și literară* (înregistrată greșit în catalog sub titlul de *Albumul ilustrat al ziarului „Lumea nouă“*). În paginile acestora sînt întîlnite traduceri din clasicii marxismului, articole de doctrină, analize ale situației politice și economice din țară semnate de Gherea, I. Nădejde, C. Mille, Sofia Nădejde, Traian Demetrescu ș.a.

În sfîrșit, cititorii Bibliotecii „Unirea” puteau consulta colecția *Revista ideii* (1900), periodic condus de P. Mușoiu, în care și-au făcut loc și probleme sociale și idei ale materialismului naturalist și ale ateismului. Nu apar în catalogul bibliotecii titlurile unor periodice de mare circulație, ca *Lumea nouă* și *România muncitoare*. Deși Scarlat Manoliu menționează că anual erau cheltuite sume importante (150—200 de lei) pentru abonamente la periodice (românești, germane, poloneze), acestea nu figurează în evidentele bibliotecii și se pare că în inventar au fost trecute numai periodicele care apăreau sub formă de carte.

Catalogul întocmit de Scarlat Manoliu mai menționează existența și a unor lucrări semnate de P. Mușoiu (*Cum se explică anarhiștii*), de economistul burghez P. S. Aurelian (*Cum se poate fonda industria*), de filozofi idealiști ca Paul Janet (*Combaterea materialistă*). Prezența acestor lucrări, ca și a altora, străine ideilor socialiste, se explică atît printr-un insuficient discernămint din partea conducătorilor bibliotecii, cît și prin frămîntările ideologice care au avut loc în mișcarea muncitorească între anii 1900 și 1905.

Mai putem aminti, tot din grupa cărților social-politice, și unele lucrări (în special de istoria României) scrise de savanți de renume care au avut un rol de seamă în dezvoltarea științei românești: Vasile Conta, Theodor Codrescu, Gheorghe Șincai, Gr. G. Tocilescu, A. D. Xenopol, M. Kogălniceanu.

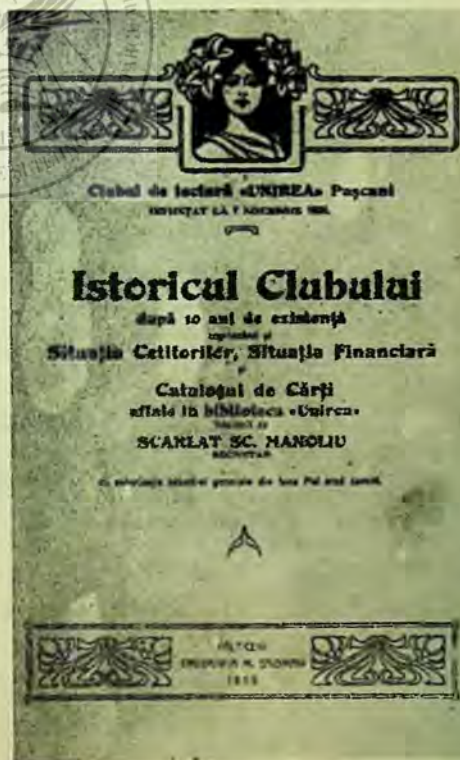
Numărul cărților de literatură beletristică constituie procentul cel mai mare din totalul cărților înscrise în catalogul amintit, fapt ce indică de altfel și preferințele de lectură ale cititorilor.

Literatura clasică română e bogat reprezentată, în ediții de opere complete sau opere alese. Cititorii puteau face astfel cunoștință cu principalele opere ale marilor scriitori români (Alecsandri, Alexandrescu, Caragiale, Coșbuc, Creangă, Eminescu, Hașdeu, Negruzzi, Odobescu, Slavici, Vlahuță,

Goga), ca și cu operele scriitorilor din jurul revistei *Contemporanul* (Sofia Nădejde, C. Z. Buzdugan ș.a.) sau ale celor socialiști (de pildă, Ion Păun Pincio). Alături de acestea, găsim cărți de istoriografie literară, de critică și de estetică (*Studii critice* de Gherea, *Critice* de Titu Maiorescu, *Istoria filologiei române* de Lazăr Șăineanu, *Istoria limbii și literaturii române* de Al. Philippide).

Grija pentru selecționarea cărților de valoare o întîlnim și în cazul literaturii străine. Operele unui număr de aproape 50 de mari scriitori ai literaturii universale sînt cuprinse în catalog: Ovidiu, Dante, Shakespeare, Heine, Hugo, Ibsen, Lamartine, Maupassant, Zola etc. O categorie aparte, destul de numeroasă, o formează scriitorii ruși — Cernișevski, Dostoievski, Korolenko, Lermontov, Pușkin, Tolstoi —, cu opere traduse de scriitorii grupați în jurul *Contemporanului*.

Demne de menționat sînt și revistele literare achiziționate, printre care semnalăm *Semănătorul* (colecțiile pe anii 1903 și 1904), *Revista nouă* (colecția pe anul 1894) ș.a.

Din fondul Bibliotecii „Unirea” mai rețin atenția unele cărți de tehnică (*Conducerea și întreținerea mașinilor de vapori, Căldura mecanicului*), de știință (*Fizica și Curs de chimie*, ambele de Petru Poni), de agricultură (*Grădinile de legume, Cultura cîinepei și inului, Cultura sfeclii*), de artă (*Istoria muzicii, Curs elementar de muzică, Stilul în artă*), de medicină, de pedagogie (*Istoria pedagogiei și Ideile pedagogiei*, ambele de I. Găvănescu).

Oscilațiile de care au dat dovadă unii membri ai mișcării socialiste și muncitorești și frământările care au avut loc în special în jurul anului 1900 s-au răsfrint și în activitatea Bibliotecii „Unirea”. Sub influența ideologiei burheze ca și datorită unor donații, în fondul de cărți și-au făcut loc lucrări semnate de A. C. Cuză, C. Rădulescu-Motru, Tache Ionescu, V. G. Morțun (care și vizitează biblioteca în anul 1905, vizită ce a constituit un „eveniment” în activitatea clubului)¹⁴, sau unele din scrierile poporaniste cu circulație mare în acea vreme. Dezorganizarea vremelnică a mișcării muncitorești, în urma trădării generoșilor, a avut deci repercusiuni și asupra activității clubului din Pașcani, repercusiuni ce le constatăm în componența fondului și în activitățile de masă cu cititorii. Acest lucru a restrins popularitatea clubului în rîndul muncitorilor și broșura lui Scarlat Manoliu consemnează scăderea simțitoare a numărului de cititori în ultimii ani ai perioadei analizate.

Activitatea de început a Bibliotecii clubului „Unirea” din Pașcani ni se pare deosebit de importantă prin aportul ei la pătrunderea în rîndul muncitorilor a unei literaturi de orientare socialistă, democratică, în spiritul programului de luptă al mișcării muncitorești, cu tot eclectismul în componența colecțiilor. Multe din lucrările pe care le-a pus la dispoziția cititorilor au contribuit la propagarea ideilor marxiste și la educarea socialistă a muncitorilor.

Este de subliniat și faptul că acest club a fost un focar activ al mișcării muncitorești; la sediul lui, au avut loc adunări ale muncitorilor greviști¹⁵). Mai mult, alături de activitatea politică desfășurată de organizațiile muncitorești, cărțile de orientare socialistă din bibliotecă au determinat într-o oarecare măsură manifestările muncitorilor din Pașcani în sprijinul țărănilor răsculați în anul 1907. Căpătînd un caracter conștient¹⁶), aceste manifestări ale muncitorilor au constituit un exemplu edificator al modului în care organizațiile muncitorești locale și-au demonstrat solidaritatea cu țărănimea răsculată. După evenimentele din gara Pașcani, din 3 martie 1907, poliția a efectuat arestări în rîndul muncitorilor, a confiscat arhiva și a închis Clubul „Unirea”, sub pretextul că la o adunare s-ar fi adus

insulte familiei regale, propunîndu-se înlocuirea portretelor membrilor ei cu tabloul lui Karl Marx. Despre aceste samavolnicii ale poliției locale găsim referințe și într-o scrisoare a lui I. L. Caragiale, adresată din Berlin lui Paul-Zarifopol¹⁷), ca și în relatarea unui martor ocular, lanțu Olaru din Pașcani, publicată în ziarul *Știința tineretului* din 16 martie 1957¹⁸).

Încadrîndu-se în ansamblul bibliotecilor muncitorești create în preajma anului 1900, perioadă de creștere și afirmare a conștiinței de clasă a proletariatului român, Clubul de lectură „Unirea” din Pașcani s-a dovedit a fi o instituție organizată la nivelul bibliotecilor similare din acea vreme. Înaintașii care au condus această instituție — muncitori de la Atelierele C.F.R. Pașcani — au depus o muncă plină de pasiune pentru răspîndirea cărții în rîndul cititorilor proletari și nu o dată au dovedit pricepere în problemele organizării bibliotecii, ale conservării colecțiilor și ale tehnicii de bibliotecă. Noblețea muncii lor, străbătînd pînă la noi prin documentele care s-au păstrat, ne face să-i prețuim și să le cinstim memoria.

Văzută astfel, biblioteca se încadrează în rîndul unităților culturale demne de a fi menționate prin aportul lor la culturalizarea muncitorimii, la pătrunderea în rîndul acesteia a ideilor socialismului.

Constantin GILEA
Liviu MOSCOVICI

Note bibliografice

1. *Mișcarea muncitorească din România, 1893—1900*. Buc., Editura politică, 1965, p. 125.
2. Petrișor, V. și Matei, L. *Cartea și biblioteca în viața mișcării muncitorești*. In: *Călduza bibliotecarului*, 18, nr. 5, mai 1965, p. 291.
3. *Marele dicționar geografic al României*. Vol. 4. Buc., Socec, 1901, p. 658—660.
4. Manoliu, Scarlat Sc. *Op. cit.*, p. 3.
5. *Idem*, p. 3.
6. Petrișor, V. și Matei, L. *Art. cit.*, p. 291.
7. *România muncitoare*, 2, nr. 41, 10—18 dec 1906, p. 8.
8. *România muncitoare*, 2, nr. 42, 17—24 dec 1906, p. 8.
9. Manoliu, Scarlat Sc. *Op. cit.*, p. 10.
10. *România muncitoare*, 27 nov 1905.
11. Petrișor, V. și Matei, L. *Art. cit.*, p. 291.
12. *România muncitoare*, 2, nr. 27, 3—10 sep 1906, p. 8.
13. *Mișcarea muncitorească din România*, p. 139.
14. Manoliu, Scarlat Sc. *Op. cit.*, p. 9.
15. In *România muncitoare*, 2, nr. 28, 10—17 sep 1906, p. 6, este inserată știrea că la Clubul C.F.R. va avea loc o adunare a muncitorilor cizmari aflați în grevă.
16. *Marea răscoală a țărănilor din 1907*. Buc., Editura Academiei, 1967, p. 637—638.
17. Caragiale, I. L. *Opere*, Vol. 7 Corespondență. Ed. îngrijită de Șerban Cioculescu. Buc., 1942, p. 62.
18. Aghinell, I. *La Pașcani după 50 de ani*. In: *Știința tineretului*, 12, nr. 2445, 16 mar 1967, p. 1, 3.

SISTEMUL BIBLIOTECILOR DIN R.D. GERMANĂ ÎNTR-O NOUĂ ETAPĂ*

Promulgată la 31 mai și intrată în vigoare la 1 iulie 1968, Hotărîrea Consiliului de Miniștri al R.D.G. cu privire la organizarea și desfășurarea activității bibliotecilor de toate gradele vine să precizeze profilul, sarcinile, subordonarea lor față de organele centrale, planificarea și coordonarea activității lor în etapa construirii desfășurate a socialismului în Republica Democrată Germană. Acum, pentru prima dată în istoria bibliotecilor germane, s-a creat o reglementare pe bază de lege, care stabilește nu numai rolul și sarcinile fiecărui tip de bibliotecă în parte, dar consolidează în același timp și colaborarea sistemului de biblioteci cu celelalte sectoare ale vieții economice, sociale, culturale și științifice. Pornind de la necesitatea îmbunătățirii întregului sistem de biblioteci și a repartizării mai raționale a sarcinilor, Hotărîrea stabilește două mari categorii de biblioteci: *bibliotecile științifice enciclopedice și de specialitate* (din care fac parte Deutsche Staatsbibliothek, Deutsche Bücherei, bibliotecile centrale de specialitate, bibliotecile academiilor, bibliotecile universitare și cele ale școlilor superioare, bibliotecile de specialitate, ale organizațiilor de stat și ale întreprinderilor, și *bibliotecile publice de stat***), din care fac parte bibliotecile municipale și regionale, municipale și raionale, orașenești, bibliotecile din mediu rural, cele comunale, școlare, din spitale și azile etc. Capitolul II, paragrafele 2—9, precizează sarcinile de bază pe categorii de biblioteci și raportul de subordonare al bibliotecilor față de organele tu-

telare. Este interesant de relevat faptul că *Deutsche Staatsbibliothek* și *Deutsche Bücherei* sînt tratate ca două organisme cu sarcini și responsabilități distincte, cu toate că amîndouă depind de Ministerul Învățămîntului Superior.

Deutsche Staatsbibliothek este biblioteca centrală științifică a R.D.G. care colecționează literatura științifică fundamentală din toate țările și desfășoară o activitate științifică corespunzătoare. Ea se îngrijește de moștenirea științifică și culturală a poporului german, avînd sarcini centrale de importanță națională și internațională.

Deutsche Bücherei este biblioteca națională, constituind arhiva centrală a tuturor publicațiilor de limbă germană și centrul bibliografiei germane. Prin aceste funcții, *Deutsche Bücherei* îndeplinește un rol și pe plan internațional.

Hotărîrea definește funcțiile bibliotecilor centrale de specialitate (de exemplu. Biblioteca centrală pedagogică etc.) în calitate de centru de activitate bibliografică pentru domeniile sociale respective. Ele satisfac, în același timp, o funcție de centru metodic pentru bibliotecile din domeniul respectiv.

Sarcina fundamentală a bibliotecilor de învățămînt superior constă în colecționarea literaturii științifice și beletristice necesară procesului de învățămînt, activității de cercetare și educației studenților. În același timp, aceste unități reprezintă colecțiile științifice cele mai importante ale teritoriilor respective și în această calitate rezolvă probleme de informare care depășesc cadrul universității. Instituția tutelară a acestor biblioteci este rectoratul institutelor respective.

Hotărîrea stabilește că în fiecare regiune trebuie să funcționeze o colecție științifică de publicații pentru asigurarea populației și instituțiilor cu literatură de specialitate și pentru colecționarea surselor bibliografiei locale. Acolo unde nu există biblioteci universitare care să îndeplinească și această funcție, ea va fi preluată de bibliotecile de tradiție ale landurilor sau de bibliotecile municipale.

*) *Verordnung über die Aufgaben des Bibliotheksystems bei der Gestaltung des entwickelten gesellschaftlichen Systems des Sozialismus in der Deutschen Demokratischen Republik. Vom 31 Mai 1968.* (Hotărîre cu privire la sarcinile sistemului de biblioteci în condițiile construirii desfășurate a socialismului în Republica Democrată Germană, din 31 mai 1968). În: *Der Bibliothekar. Zeitschrift für das Bibliothekswesen.* 22. Jahrgang, Heft 9, September 1968, p. 885—893.

***) În germ. Staatliche Allgemeinbildenden Bibliotheken. Biblioteci de stat de cultură generală.

Bibliotecile Academii colecționează și furnizează literatură de specialitate necesară planurilor de cercetare științifică și desfășoară o activitate de informare și documentare în strînsă legătură cu institutele respective. De aceste biblioteci răspund președinții Academii.

Bibliotecile publice de stat contribuie la formarea unei națiuni socialiste culte, în calitate de centre culturale. Hotărîrea definește mai departe sarcinile acestor biblioteci în privința atragerii, informării și orientării cititorilor precum și în privința propagandei cărții.

Un paragraf din hotărîre e consacrat rolului bibliotecilor în ceea ce privește organizarea lecturii copiilor și tinerilor, de asemenea a modului de colaborare cu organizațiile de tineret și școli.

Unitățile de bază ale rețelei bibliotecilor publice :

Bibliotecile orașenești și cele comunale asigură lectura populației de pe teritoriile respective. Ele colaborează cu bibliotecile centrale rurale, municipale și raionale, folosindu-se de fondurile lor în cadrul împrumutului interbibliotecar. Hotărîrea stabilește detaliat responsabilitățile organelor locale de stat pentru dezvoltarea planificată și asigurarea bazei lor materiale. Se recomandă, pentru buna lor funcționare, colaborarea consiliilor populare pentru administrarea în comun a unor grupuri de biblioteci și întreținerea unor biblioteci centrale.

Bibliotecile centrale rurale, subordonate în general unui Consiliu comunal, pe lângă funcția lor de bibliotecă locală de împrumut și centru de împrumut interbibliotecar, realizează și coordonarea bibliotecilor comunale din raza lor.

„*Bibliotecile municipale și regionale*“, precum și „*bibliotecile municipale și raionale*“ asigură lectura și sursele de informare pentru orașul de reședință. Ele constituie, de asemenea, centrele de împrumut interbibliotecar ale regiunii sau raionului. Aceste biblioteci centrale posedă și funcții metodice, acordînd asistența de specialitate bibliotecilor publice de pe raza regiunii sau raionului. Legislația stabilește că sarcinile, modalitățile de lucru și finanțarea a acestor unități trebuie să fie reglementate printr-o convenție între organele locale ale orașelor unde au sediul și între organele regionale sau raionale. Bibliotecile rămîn de regulă subordonate orașului dacă nu se ajunge la o altă convenție.

Hotărîrea stabilește funcțiile bibliotecilor școlare în activitatea educativă și extrașcolară. Astfel, conducătorii bibliotecilor școlare primesc ajutor metodic din partea bibliotecilor orașenești și regionale, respectiv din partea celor centrale rurale.

Capitolul III, paragr. 10—16, consacrat sporirii capacității de lucru a bibliotecilor, subliniază necesitatea cooperării dintre bibliotecile de diferite tipuri, stabilirii profilurilor colecțiilor, completării fondurilor și realizării cataloagelor colective. De asemenea se indică domeniile de cooperare între biblioteci privind împrumutul interbibliotecar, planificările comune și activitatea bibliografică. Se pune un accent deosebit pe utilitatea schimbului de experiență, pe calificarea cadrelor precum și pe elaborarea unui program de perspectivă dedicat cercetării problemelor de biblioteconomie. Pornind de la considerația că eficiența activității bibliotecare depinde de gradul de calificare al bibliotecarilor, de capacitatea lor de dăruire și de calitățile lor proprii în muncă, Hotărîrea prevede că bibliotecarii trebuie să fie pregătiți în domeniul organizării și conducerii științifice a muncii. Sarcina calificării și perfecționării cadrelor pe baza unui plan pentru bibliotecile științifice de specialitate revine Ministerului Învățămîntului Superior iar pentru bibliotecile publice generale Ministerului Culturii.

Partea finală a Hotărîrii (cap. IV—V, paragr. 17—22) stabilește clar responsabilitatea forurilor conducătoare — organele centrale de stat, comisiile orașenești și comunale, directorii bibliotecilor, Asociația bibliotecilor — pentru organizarea și orientarea muncii diferitelor tipuri de biblioteci, pe baza unor planuri anuale și de perspectivă și totodată pentru asigurarea condițiilor materiale, financiare și de personal. Nu există o subordonare dublă, fapt ce permite realizarea conducerii unice a tuturor bibliotecilor.

Așa cum sublinia Wolfgang Schumann în articolul „*Noi proporții pentru activitatea bibliotecară*“ (Der Bibliothekar, 9, 1968, p. 881—884), Hotărîrea tratează sistemul bibliotecilor ca un sistem de sine stătător al societății socialiste și nu ca o parte a sistemului de învățămînt sau informațional. Acestea au găsit, în sfîrșit, în bibliotecă un partener pe care l-au căutat în trecut, și care are sarcini bine precizate de cooperare, fără să piardă din vedere funcțiile și condițiile sale specifice de muncă.

Hotărîrea reglementează sarcinile bibliotecilor în funcție de profilul lor, prin întregirea diferitelor rețele de biblioteci ca un tot organic în sistemul socialist de stat contribuind, alături de sectorul educativ și cel de informare și documentare, la realizarea sarcinilor multilaterale, caracteristice acestor sectoare de activitate.

Includerea sistemului de biblioteci în programul de dezvoltare a construirii desfășurate a socialismului în R.D. Germană subliniază importanța rolului lor pentru toate sectoarele activității sociale.

Dorothea SASU-ȚIMERMAN

În viața bibliotecilor din Republica Populară Bulgaria

...au avut loc, la sfârșitul anului trecut, două jubilee: împlinirea, la 1 octombrie 1968, a 80 de ani de la înființarea Bibliotecii Universității Kliment Ohridski din Sofia și semicentenarul Bibliotecii centrale a Institutului de medicină din Sofia. Cele două evenimente au fost marcate în presa bulgară de specialitate prin publicarea în revista *Bibliotekar* a două articole substanțiale, consacrate istoricului și activității actuale a celor două biblioteci de învățământ superior. (*Bibliotekar*, 15, nr. 11, 1968).

Al III-lea Congres al Federației internaționale pentru tratamentul informației (F. I. T. I.).

...a avut loc, între 5 și 10 august 1968, la Edinburgh, capitala Scoției (Marea Britanie), cu participarea a 4.000 de delegați. Lucrările congresului, desfășurate în cadrul a 5 secțiuni întrunite în ședințe simultane, au fost consacrate subiectelor: recuperarea informațiilor, conceptiile de automatizare, algebra liniară etc. În cursul acestor reuniuni, participanții au auzit comunicări și s-au întrunit în grupuri de lucru. Concomitent cu desfășurarea congresului, o expoziție de ordinatoarele la care au luat parte 78 de firme, a oferit o privire generală asupra stadiului actual al industriei informatice. În timpul congresului, au fost prezentate — în proiectii zilnice — 26 de filme, care au adus noi probe asupra diferitelor întrebări ale ordinarilor. S-a propus reunirea lucrărilor prezentate în cadrul congresului într-un volum ce va fi publicat anul acesta. (*Bibliographic, Documentation, Terminologie*, 8, nr. 6, nov 1968).

„Tendințe moderne în literatura pentru copii”

...este titlul cursului la Loughborough, între 5 și 10 august 1968, la Loughborough (Marea Britanie), de către Școala de biblioteconomie, ca parte a cursurilor anuale de iarnă ale Colegiului de educație din Loughborough (Loughborough College of Education). Au participat peste 70 de bibliotecari din biblio-

tecele pentru copii, profesori, editori, scriitori și ilustratori de carte, precum și o seamă de invitați din țările Europei. În ample discuții cu colegii lor de pe continent, participanții la acest curs au făcut un interesant și util schimb de vederi asupra unor subiecte ca: Ziua internațională a cărții pentru copii, valoarea premiilor internaționale în domeniul literaturii pentru copii, selecția celor mai buni autori de cărți pentru copii în Anglia și în S.U.A. și atragerea copiilor spre lectura poeziei. (*Library Review, Glasgow*, 21, nr. 8, winter 1965).

Al VI-lea Congres internațional al arhivelor

...a avut loc, între 2 și 7 septembrie 1968, la Madrid, în prezența a 453 de participanți din 42 de țări. Pe ordinea de zi a congresului au fost înscrise două probleme principale: a) liberalizarea accesului la arhive și a) politici de microfilmare și b) utilizarea microfilmelor la reproducerea documentelor din arhive. Congresul a adoptat lista de recomandări, formulate de grupurile de lucru, care vor înlesni într-un viitor apropiat cercetarea în arhive. Aceste recomandări vizează: armonizarea reglementărilor cu privire la cercetarea în arhive în diferite țări; abolirea discriminărilor conținute în statutele pentru cercetătorii străini; crearea de mijloace tehnice pentru o cercetare mai eficientă; suprimarea restricțiilor nejustificate în privința politicii de microfilmare; coordonarea campaniilor de microfilmare la eșalon național și internațional; publicarea repertiilor de microfilme. Pentru organizarea, dezvoltarea și îmbunătățirea operațiilor de microfilmare va fi creat un comitet de experți însărcinat cu consultarea și sprijinirea arhivistilor în acest domeniu. La congres a fost studiată, de asemenea, metodologia istoriei arhivelor. În cursul dezbaterilor și în rezoluția finală s-a recomandat să se treacă la studierea mai aprofundată a istoriei arhivelor.

Viitorul congres internațional al arhivelor va avea loc în Uniunea

Sovietică, locul și data reuniunii urmând a fi comunicate ulterior. (*Bibliographic, Documentation, Terminologie*, 8, nr. 6, nov 1968).

Al III-lea Congres internațional de biblioteconomie medicală

...va avea loc, între 5 și 9 mai 1969, la Amsterdam (Olanda). Tema principală a acestei reuniuni va fi **Progresul biblioteconomiei medicale în lume**. Dintre subiectele ce vor fi tratate în comunicările participanților la congres amintim: contribuția bibliotecilor medicale la sporirea cunoștințelor biomedicale; rolul bibliotecilor medicale în transmiterea cunoștințelor biomedicale; principiile organizării cunoștințelor medicale; îndexare și clasificare în domeniul cunoștințelor medicale; sisteme de informare modernă în medicină; progrese tehnice în domeniul bibliotecilor medicale; probleme ale sistemelor și centrelor de informare medicală în țările în curs de dezvoltare. În cadrul congresului vor mai fi organizate o seamă de ședințe, colocvii și alte reuniuni secundare. (*Bull. UNESCO bibli.*, 22, nr. 6, nov-dec 1968).

În cinstea aniversării a 100 de ani de la nașterea lui V. I. LENIN.

...În Uniunea Sovietică a fost organizat, la începutul lunii octombrie 1968, un concurs la care participă cele 370.000 de biblioteci publice. Organizat de Ministerul Culturii al U.R.S.S. în colaborare cu Sindicatul lucrătorilor din domeniul culturii, concursul bibliotecilor publice sovietice se va încheia la 1 ianuarie 1970. (*Der Bibliothekar*, 22, nr. 12, dec 1968).

În orașul Saratov din Uniunea Sovietică (R.S.F.S. Rusă).

...în clădirea casei locuite, în anii 1911 și 1912, de familia lui Lenin — mama, surorile Maria și Anna Ilincina și Mark Timofeevici Elizarov —, a fost deschisă în noiembrie anul trecut o bibliotecă pentru copii. La etajul al doilea al clădirii, în fosta locuință a Ulianovului, a fost creată o filială a muzeului de etnografie. (*Bibliotekar, Moskva*, 46, nr. 11, nov 1968).

ALECU RUSSO

Puțini la număr, anii vieții lui Alecu Russo se suprapun celor câteva decenii care, de la revoluția lui Tudor și pînă la Unirea Principatelor, au constituit unul dintre cele mai furtunoase capitole ale istoriei românești. Personalitatea scriitorului — participant la evenimentele din preajma anului 1848, prieten apropiat și tovarăș de idealuri cu Bălcescu și Alexandri — se situează pe deplin sub semnul acestei epoci de ardent patriotism, de prefaceri hotărîtoare pentru destinele ființei naționale.

„În 16 ani, de la 1835 pînă la 1851, mai mult a trăit Moldova decît în cele cinci sute ani istorice de la descălcarea lui Dragoș la 1359 pînă în zilele părinților noștri”, scria Russo în *Studie moldovană* intuind profunda semnificație a momentului istoric.

S-a născut la 17 martie 1819 într-un sat pe care-l va evoca nostalgic în *Amintiri*: „un sat frumos, rășchirat între grădini și copaci pe o vale a codrilor Bicului, cu un păr mare în mijloc”.

Prin 1829 își începe studiile la institutul „Naville” de lângă Geneva, iar de aici pleacă la Viena pentru „studii de comerț”. Influțat de starea de spirit ce domnea atunci în Europa, adolescentul compune — amănunt semnificativ — o odă închinată lui Alibaud, autorul unei încercări de atentat asupra lui Ludovic Filip. Expulzat — ca suspect politic — de poliția austriacă, se întoarce la sfîrșitul anului 1836 în țară, unde se va apropia de V. Alecsandri — întors și el, în 1839 de la studii — și de M. Kogălniceanu. Din această perioadă datează și primele scrieri — redactate în limba franceză și tipărite postum — compuse în spiritul direcției naționale a *Daciei literare*: legendele *Piatra-Teiului* și *Stina corbului*, studiul despre *Iași și locuitorii lui în 1840* și *Studii naționale*. Intrat în conflict cu familia, Russo e nevoit în 1841 să ocupe slujba de asesor la judecătoria din Piatra-Neamț, slujbă pe care o va părăsi în 1844. În anii următori frecventează moșia Mînjina a familiei Negri — loc de întîlnire a tinerilor scriitori animați de idealurile național-democratice ale timpului — unde îl cunoaște pe Bălcescu. La începutul anului 1846, Russo își face debutul ca autor dramatic cu piesa, pierdută azi, *Băcălia ambițioasă*, reprezentată pe scena Teatrului Național din Iași. Reprezentarea celei de-a doua piese — *Jignicerul Uadră* — de asemenea pierdută, îi va aduce, datorită puternicelor accente critice, surghiunirea la mănăstirea Soveja, ca „răzvrătitor al orînduiciei publice”.

După evenimentele din 1848, Russo pleacă la Viena, de unde încearcă fără succes

să se întoarcă în țară, călătorește prin Transilvania, asistă la marșul adunare populare de pe Cîmpia Libertății. Întreține legături cu mișcarea revoluționară din Ardeal, fapt pentru care e arestat și închis timp de trei luni în închisoarea din Cluj. Pleacă apoi la Paris, intrînd în legătură cu activă emigrație românească de acolo. În 1850 apare în *România viitoare*, organul revoluționarilor români emigrați, *Cîntarea României*. Se întoarce în țară, unde funcționează un timp ca avocat. Participă, în ultimii ani ai vieții, la lupta pentru Unire și își pune semnătura, alături de alți partizani unioniști, pe o petiție adresată lui Grigore Ghica.

Moare la 5 februarie 1859 copleșit de lipsuri și de suferințele unei boli neiertătoare.

A lăsat în urmă o operă relativ restrînsă, în cea mai mare parte tipărită postum, o operă puțin cunoscută de contemporani. În atenția posterității critice a intrat mai cu seamă datorită nesfîrșitei controversă asupra paternității *Cîntării României* — controversă apărută imediat după moartea lui Bălcescu (1852) și neîncheiată nici astăzi. Dar Russo a fost un autor realmente înzestrat și numai memorialistica sa, spre exemplu, ar justifica deplin locul pe care-l ocupă în istoria literaturii.

Coexistă în scrierile sale memorialistice (*Piatra-Teiului, Iașii și locuitorii săi în 1840, Soveja*, dar mai cu seamă în *Amințirile* publicate în *România literară* în 1855) prețuitorul afectuos al tradițiilor trecutului și militantul progresist, aparținînd generației pașoptiste. Russo nu e cituși de puțin pașoptist. Apreciază trecutul prin prisma tradițiilor culturale, regretînd ruptura — contemporană lui — între generații și acuzînd ca dăunătoare „inovațiile” latiniste. Scriitorul c, pe tărîm lingvistic și literar, tradiționalist în spiritul *Daciei literare*, cum au fost și Alecsandri și Kogălniceanu. Arta memorialistică e remarcabilă. Russo se plimbă prin Iași și, după cum însuși spune, „descrie moravurile, examinează oamenii și dezvoltă caracterele lor”. Acuitatea observației și maniera caracterologiei aparțin clasicismului târziu, însuflețite fiind de reverii romantice în fața peisajului, de alternanța de umbre și lumini a tonului, care variază de la accentul profetic, grav, pînă la notația umoristică.

În domeniul criticii literare au rămas de la Russo puține scrieri. Cea mai importantă, sintetizînd opiniile sale literare, e *Critica criticii* (1846). În spiritul *Daciei literare* se acuză importul literar, moda „tîlmăcirilor” și „îmitărilor”: „este mai cu folos a se juca pe scena națională obiceiurile și năruirile știute în limba noastră, decît traducerii de obiceiuri, de multe ori tîlmăcite

într-o limbă zisă românească, care n-o înțelege nici publicul, nici actorul, nici tîlmăciul...”

Russo militează pentru o literatură națională, bazată pe tradiția istorică și pe folclor. (Precursor al folcloristicii românești, autor al *Poeziei populare* și al *Studiilor naționale*, culegător neobosit de legende și datini populare, Russo a descoperit „cea mai frumoasă epopee pastorală din lume” — *Miorița*.)

Spiritul critic al scriitorului e remarcabil mai ales în problemele limbii. Aproape pretutindeni, în *Amințiri*, în paginile *Contra latinizanților ardeleni* și mai ales în *Cugetări*, Russo se războiește neobosit cu pedantismul lingvistic al latinștilor, cu „fabricanții de sisteme”, cu purismul, cu italianismul lui Heliade: „Mi-e teamă că în ziua cea de pe urmă, cînd trîmbița cerească ne va chema la giudecata cî mare, nu ne vom pute înțelege cu strămoșii noștri, nici în limbă nici în idei. Unde-i Ștefan-vodă să ne audă !”

★

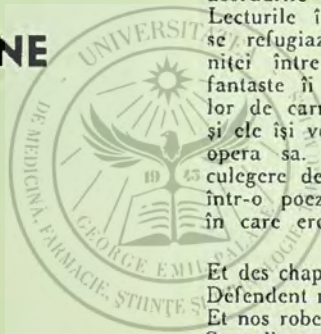
Fără îndoială însă, dintre scrierile lui Russo, cea mai cunoscută rămîne mult disputata *Cîntare a României*. Unii cercetători au atribuit-o lui Bălcescu, ipoteză neacceptată însă de majoritatea istoricilor literari. E un poem în proză de un patetism răscolitor în care se împletește melopeea elegiacă, evocînd suferințele sfișietoare ale țării, cu avîntul romantic al încrederii în viitor. Structurat în versete, adoptînd cadența incantatorie a psalmodicilor biblice, *Cîntarea României* desfășoară, ca într-o adevărată „legendă a veacurilor”, mari tablouri istorice simbolizînd momentele-cheie ale existenței românești. Tonalitatea messianică era în spiritul epocii — s-a făcut în acest sens apropierea de Lamennais, Mazzini, Mickiewicz — dar esența poemului, dominanta lirică, rămîne patriotismul ardent al scriitorului, rememorarea afectivă a durerilor și speranțelor acestei țări.

Alecu Russo rămîne în istoria literaturii românești o personalitate exemplară de scriitor militant, a cărui activitate s-a dedicat în întregime propășirii neamului său. Democrațismul său consecvent, cerurile sate politice și literare, afirmate cu un temperament neobosit, cu un viguros spirit polemic și un necontestat talent, îl impun ca figură reprezentativă a generației pașoptiste.

Alexandru CHIRIACESCU

PAUL VERLAINE

În *Studii de literatură universală și comparată*¹⁾, Tudor Vianu scria: „Secolul XIX începînd cu romanticii va cunoaște în multe exemplare tipul poetului nefericit, sărac, rătăcitor și holnav și care, dînd expresie acestor tare ale destinului său a răspîndit în juru-i, ca o contagiune sentimentul îndurerat sau deznădăjduit al vieții. Verlaine i-a numit „poeți blestemați”, „poètes maudits” pe unii din acei care țineau de acest tip moral, victime geniale ale societății burgheze”. Denumirea de „poète maudit” dată altora i se potrivește însuși creatorului care o lansase, caracterizînd un exponent strălucit al crepusculului de veac.

Născut în 1844, la Metz, Paul Verlaine crește într-o atmosferă familială iubitoare, de ocrotire și încurajare, datorată în special mamei, rămasă pînă la sfîrșitul vieții total devotată fiului său. Epoca de puternice frămîntări social-politice a anilor 1848—1870 îl smulge din chietudinea căminului și imprimă copilăriei și adolescenței poetului nemulțumirile și aspirațiile intelectualității oneste a vremii. La 14 ani îi trimite lui Victor Hugo poezia *Moartea* vibrînd de acordurile unui romantism tîrziu, macabru. Lecturile îi oferă o lume de vis în care se refugiază adesea pînă la uitarea graniței între reverie și realitate. Personaje fantastice îi populează imaginația cu măștile lor de carnaval sau cu mișcările lor ireale și ele își vor da înlînire peste cîva timp în opera sa. Unele se ivesc încă în prima culegere de versuri *Poeme saturniene* (1866) într-o poezie ca *La chanson des ingénues* în care eroinele sînt descrise astfel:

Et des chapeaux de bergères
Descendent notre fraîcheur
Et nos robes-si légères
Sont d'une extrême blancheur

Și pălării de păstorite
Suavității fac umbrar
Baletul albelor rochițe
E albul crinului prea clar

Les Richelieux, les Caussades
Et les chevaliers Faublas
Nous prodiguent les oeillades
Les saluts et les „hélas !”

Atîți Richelieu, Caussazi
Și cavaleri Faublas, pe laturi
Ahotnici, nu mai au răgaz
De salutări și de oftaturi²⁾

Les fêtes galantes (Serbările galante), apărute peste trei ani, pornesc de la animarea unor scene unde trec braț la braț figuri din comedia franceză și italiană sau din tablourile secrice ale lui Watteau. Tonul îngemănează ironia cu melancolia, senzualitatea cu dezabuzarea. Colombina, din poezia

125 de ani de la nașterea sa

cu același nume, conduce cortegiul grotesc, din care fac parte Leandru, Pierrot, Arlechin, ca pe o turmă de păcăliți, spre cine știe ce dezastre.

Ca și Th. Gautier, V. Hugo sau Th. de Banville, Verlaine opune unci vieți rutinate, cenușii, monotone, fantasmale dănuind, într-o amețitoare sarabandă, nu lipsită însă de amărăciune. Dealtfel Baudelaire, maestru al poezului, insistase și el asupra nevoii firești de miraculos. Alături de Edgar Poe, Baudelaire are o influență deosebit de mare asupra începuturilor artei verlainiene. La 21 de ani, în plină elaborare a poemelor saturniene, Verlaine îi închină un studiu. Iar în *Confesiunile* sale merge chiar pînă la a afirma că Baudelaire a fost cel mai drag fanatism al său. Pragul între adolescență și tinerețe este marcat și de iniția iubire, inspirată de verișoara Elisa Moncomble, mai în vîrstă decît el cu opt ani. Moartea timpurie a iubitei statornicește, în chipul celei ce s-a dus, idealul feminin al poezului. Comuniunea sufletească, înțelegerea perfectă atribuită dragostei cu Elisa, Verlaine nu le va mai simți niciodată. Ecoul acestui sentiment, unde duioșia și tandrețea (în în balanță pasiunea, se aude în cupoșentă poezie *Mon rêve familier* (Visul nedesmintit)).

Je fais souvent ce rêve étrange et pénétrant
D'une femme inconnue, et que j'aime, et qui
m'aime
Et qui n'est chaque fois ni tout à fait la même
Ni tout à fait une autre, et m'aime et me comprend

În vis mereu se-ncheagă din pîela lui ciudată
Necunoscuta care, iubită, mă iubește
Și care mă subjugă, robită sufletește
Nici alta, nici aceeași de fiecare dată³⁾

Tovărășia de idei cu L.X. de Ricard în revista căruia i se publică și primele versuri îl aduce pe Verlaine în mijlocul parnasienilor. Cu cîțiva dintre ei împărtășește mai curînd convingerile de stînga decît crezul artistic. Totuși admirația pentru Leconte de Lisle îl face să-și exerseze pana și într-o poezie distantă, descriptivă spunînd:
„Pentru noi ce cizelăm cuvintele ca niște cupe
Și facem versuri duioase, cu răceală...”⁴⁾

Dar încă din prima sa culegere o serie de creații derogă de la estetica parnasiană și vestesc o modalitate nouă, cu alte țeluri și alte mijloace. În *Istoria literaturii franceze* G. Lanson constată că „Verlaine stilizînd emoțiile vieții, reia în fond formula romantică”⁵⁾. Într-adevăr ca o reacție față de parnasianism el redă locul de frunte simțămîntelor personale, transmise cu intensitate. Însă, spre deosebire de cea romantică, mărturisirea devine discretă abia sugerată.

În schimb paleta emoțiilor se îmbogățește de la culorile vii la nuanțele cele mai subtile, stările sufletești sînt surprinse în imprecizia, în vaga lor tonalitate. Accentul cade pe muzică, principală generatoare de atmosferă, comunicînd insesizabilul, inefabilul. Melancolia trezită de venirea toamnei se-ncheagă din melodioase sunuri:

Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon cœur
D'un langueur
Monotone

Al toamnei cînt
Viori de vînt
Îl plîng topite
Lovindu-mi lin
Sufletul plin
De corzi rănite⁶⁾

Deși Verlaine nu se instituie în șef de școală nici în teoretician al simbolismului poemul său *Artă poetică* înseamnă un îndrumar estetic aproape complet al curentului.

În *Literatura secolului XX* Dumitru Miču susținea că, dacă vom compara un nunăr destul de mare de lucrări teoretice ale simbolistilor, nu vom găsi mai bine precizat profilul estetic al simbolismului decît îl deducem din *Artă poetică*⁷⁾ a lui Verlaine. Poza romantică este respinsă printr-un strigăt vehement:

Prends l'éloquence et tords-lui son cou/
Sucește gîtul elocvenții

Se proclamă muzica înainte de toate; căutarea nuanței, naturaletă expresiei.

Impresia de firesc, de spontaneitate pe care trebuie s-o facă versul, această cerință a lui Verlaine din *Artă poetică* e îndeplinită de cîntecul și romanele sale. Melodia degajată de ele îl determină pe Ibrăileanu să apropie opera sa de creația populară. „Cînd se aduc clogii unui Heine, unui Verlaine, supremul elogiu e acela că versurile lui amintesc muza populară, că au ceva din natura poeziei populare” (Poezia populară)⁸⁾. Aparența de izbucnire spontană este realizată însă cu strădanie, cu îndelungată migală. Nicăieri mai mult ca la simbolisti nu se remarcă o grijă extremă pentru desăvîșirea stihurilor, o vehiculară, topire și remodelare în arta lor a lirice anterioare de la Villon pînă la precursorii imediați, de la trubaduri pînă la Baudelaire. Și Verlaine și Rimbaud sînt cititori pasionați de literatură, hrîncesc cu această sevă munca lor, discuțiile lor, de unde țînesc ideile novatoare. În amintirile lui Remy de Gourmont se conturează imaginea unui Verlaine laborios care contrazice legenda unei existențe total neorganizate, boeme: „Prima oară cînd

l-am zărit a fost la biblioteca națională, loc bun pentru a depista pe marii scriitori căci toți trec pe acolo într-o zi sau alta, amestecați în mulțimea truditoare⁹⁾.

Eforturile continue, aplecarea asupra versului pentru a-i smulge toate posibilitățile, slujește nu numai la o senzație de neconstringere, de confesie directă, liberă ci și, mai ales, la exprimarea pînă în ungherele cele mai ascunse a cului, conform principiului care l-a călăuzit pe Verlaine de-a lungul tuturor volumelor „Arta de-a fi tu însuși”. În concepția lui, în poezia lui, simbolismul este un pas înainte spre adevărurile umane profunde.

Privitor la denumirea noii orientări artistice, Verlaine nu este de acord cu termenul înțetățenit astăzi. El îl preferă pe cel de „decadentism” sau îl proclamă mai mult ca pe-o bravadă. „Ne-a fost aruncat ca o insultă acest epitet, l-am ridicat ca pe un strigăt de bătălie dar el nu înseamnă nimic special pe cît știu. Decadent! Oare asfințitul unei zile frumoase nu face cît toate aurorele? Și oare soarele apunînd nu va răsări mîine?”¹⁰⁾ Ceea ce nu înseamnă că nu glumește în aceeași perioadă, într-o scrisoare din 1891 către Cazal „Stihuri și teorii decadente, put sub nasul meu, literalmente, cum ar spune Molière”¹¹⁾. Colaboratorii revistei *Decadentul* (1886) scoasă de A. Baju, se grupează în jurul lui Verlaine. René Lalou preciza în *Istoria poeziei franceze*: „Fără a fi în nici un fel șef de școală era totuși pentru tinerii poeți un excelent stejar”¹²⁾. Într-un articol din revista *Decadentul*, Verlaine revine asupra titlaturii curentului atingînd cu multă pătrundere de astă dată cauzele și trăsăturile mișcării: „Noi înțelegem prin decadentism o literatură înșnită într-un timp de decadență nu pentru a merge în pas cu epoca ci tocmai de-a-ndoaselea, pentru a se răscula, a reacționa prin ceea ce e delicat, elevat, rafinat, dacă vrei, în tendințele sale, împotriva platitudinilor și turpitudinilor literare și de altă natură — ambiante — și aceasta fără nici un fel de exclusivism și într-o deplină frățietate amabilă”¹³⁾.

Se simte în aceste rînduri dezacordul cu modul de existență burghez, împotrivirea față de o lume îngustă, meschină, coruptă. În 1871 Verlaine trăise din plin epopea proletară a Comunei din Paris. Participînd la mișcarea insurecțională, condusese Biroul presei de pe lingă primărie. Înfrîngerea Comunei scamănă deznădejdea în sufletul său și a altor artiști onești, aruncîndu-i în brațele unor rătăcirii și căutări sinuoase, fără a găsi satisfacție. În acest timp se adîncește și prăpastia între Verlaine și soția sa Mathilde a cărei familie era refractară simpatiilor comuniste ale poeziei. Întîlnirea cu tinărul Rimbaud, fire ardentă și îndrăzneță, îl stimulează pe Verlaine în afirmările artistice înnoitoare. Zbuciumata relație se

curmă însă dramatic cînd Verlaine trage asupra prietenului său, rîndindu-l, și este condamnat la doi ani închisoare. Epoca de reclusiune accentuează înclinația spre spleen, spre lîncezeală și amorțire, ce vor deveni leit motive ale simbolistilor de pretutindeni.

O dată eliberat, echilibrul interior fragil, cîștigat parcă în volumul *Sagesse* (Înțelepciune) din 1880, se destramă din ce în ce, iar poetul ajunge pînă pe ultimele trepte ale decaderii. Ca o ironie a soartei are parte acum de recunoașterea pe care pînă la apariția culegerii *Jadis et Naguère* (1885) nu i-o acordaseră decît foarte puțini. Ales print al poezilor în 1894, i se constituie o mică pensie, menită să-l salveze din ghearele mizeriei. Doi ani mai tîrziu moare, bolnav și sărac, purtîndu-și pînă la capăt povara de „poet blestemat”.

Parnasienii și simbolistii sînt descoperiți la noi abia la începutul veacului XX. Răsunetul versurilor verlainiene se percepe în unele strofe din lirica lui St. O. Iosif care împreună cu Anghel este autorul primelor traduceri din opera poetului francez (1903). La puțină vreme urmează și alte tălmăcirii, ale lui Neculai Roșca și N. Davidescu (cea din urmă socotită excelentă de George Călinescu) contribuind la cunoașterea de către publicul român a poemelor devenite celebre. Motouri din stihurile lui Verlaine încep să ornez poemete simbolistilor noștri, spiritul operei sale se simte în lirica lui Ștefan Petică și Bacovia. Sînt reluate, cu afinitate, diferitele direcții poetice ale activității sale. N. Iacobescu, de pildă, se-ndreaptă spre tărîmul feerie al *Serbărilor galante* cu *Galvolă*¹⁴⁾ scrisă „à la Verlaine”:

„În clipe dulci de seară cînd gîndul alb se plimbă

Pe strune demodate și forme rococo
Subtila fantezie ne fură și te schimbă
Pe tine-n Colombină, pe mine în Pierrot”

Mircea Demetriad deapănă ghemul stărilor de tînjală pe fundal pluvios luînd drept model *Il pleure dans mon coeur* (Tristețe neînțeleasă) pe care-l pune drept moto:

Cum plouă pe șes
Și-n inima-mi plouă
În fire lungi, des
Cum plouă pe șes

Ce rece plînsoare
Ce dor m-a pătruns
De inima-mi moare
Sub recea plînsoare ?¹⁵⁾

Simfonia ploii va fi dealtfel orchestrată magistral în opera lui Bacovia unde atmosfera de diluviu sugerează apăsarea sufletească pînă la copleșire. Mai exterioară pare înruderă cu Minulescu, deși acesta pleacă voit de la motive verlainiene într-o serie

de poezii ca *Celei care minte* și *Pe Dunăre*, căci prin temperament cei doi creatori sînt profund deosebiți. Nu e mai puțin adevărat însă că Minulescu poartă numele lui Verlaine către publicul larg din țara noastră. De foarte multe ori exemplul poeziei verlainiene este menționat de critica românească slujind la lămurirea caracterelor simbolismului și la combaterea opacității, adversității față de el, a greșitelor interpretări referitoare la acest curent. În *Mutația valorilor estetice* (1929) E. Lovinescu scria: „În evoluția poeziei contemporane, mișcarea simbolistă răspunde precis tendinței de a reda inefabilul și de a înlocui deci construcția discursivă, logică, raționalismului și didacticismului poetic al întregului clasicism francez printr-o poezie de sugestie, care, dincolo de anecdotă și de expunerea logică sugerează stări sufletești profunde, neorganice, muzicale, fie calmul solemn din *Somnoroase păsărele*, fie durerea unci tineretului pierdute și aspirația spre o viață liniștită din acea simplă poezie a lui Verlaine din *Sagesse* *) în care disparerea poetului închis la Bruxelles în urma incidentului cu Rimbaud — nicăieri amintită sau precizată — e sugerată totuși prin mijloace atât de simple și atât de poetice”.

Apartul simbolismului la inovarea și îmbogățirea poeziei moderne, unanım recunoscut astăzi, a avut în Verlaine un adevărat deschizător de drumuri, o personalitate puternică și originală a cărei artă a însemnat o cale largă de înțelegere a emoțiilor umane.

Sanda RADIAN

Bibliografie

- 1) Vianu, Tudor, *Studii de literatură universală și comparată*. Buc., Editura Academiei, 1963, p. 393.
 - 2) Verlaine, Paul, *Cintecul neștiutoarelor*. În: Verlaine, Paul, *Versuri*. În traducerea lui G. Georgescu. Buc., Editura tineretului, 1967, 117 p.
 - 3) Op. cit., p. 29.
 - 4) Lalou, René, *L'histoire de la poésie française*. Paris, Presses Universitaires de France, 1963, p. 93.
 - 5) Lauson G. *L'histoire de la littérature française*. Paris, Hâchette, 1961.
 - 6) Op. cit., *Cintec de toamnă*. În: Verlaine, Paul, *Versuri*. Ed. citată., p. 38.
 - 7) Op. cit., p. 81.
 - 8) Ibrăileanu, Garabet, *Scritorii români și străini*. Vol. I. Buc., Editura pentru literatură, 1958, p. 9. (Biblioteca pentru toți).
 - 9) Gourmont, Rémy de, *Souvenirs*, p. 19.
 - 10) Huret, Jules, *Enquête sur l'évolution littéraire*. Paris, 1913, p. 70—71.
 - 11) Bonneque, Jacques Henri, *Verlaine par lui même*. Paris, Seuil, 1967, p. 158.
 - 12) Lalou, René, Op. cit.,
 - 13) Verlaine, Paul, *Oeuvres posthumes*. Tom. 2. Paris, 1923, p. 280.
 - 14) Botte, Lidia, *Simbolismul românesc*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 373.
 - 15) Op. cit., p. 446.
- * Criticul citează aici poezia *Le ciel est par dessus le toit* (Adinc azur).

2 APRILIE — 40 de ani de la Congresul general al Sindicatelor unitare din România (2—5 aprilie 1929).

— Se împlinesc 150 de ani de la nașterea (1819) poetului român DIMITRIE BOLINTINEANU (m. 1872).

Opere alese. Text stabilit de Rodica Ocheșeanu și Gh. Poalelungi. Studiu introductiv de D. Păcurariu. 2 vol. Vol. 1: *Poezii*; vol. 2: *Proză*. Buc., E.P.L., 1961. (Scritorii români); *Legende istorice și alte poezii*. Prefață de Ion Roman. Tabel cronologic de Aurel Martin. Buc., E.P.L., 1965. LIII + 410 p. (B.P.T., 317); *Legende istorice*. Ed. îngrijită prefață și note de Victor Crăciun. Buc., Editura tineretului, 1967. 232 p. (Biblioteca școlară, 2).

Roman, Ion, *Dimitrie Bolintineanu*, Buc., Editura tineretului, 1962. 256 p. + 8 f. pl. (Oameni de seamă); Păcurariu, D. *Dimitrie Bolintineanu*. Buc., E.P.L., 1962. 116 p. cu portr. (Mica bibliotecă critică).

3 APRILIE — 25 de ani de la moartea (1944) pictorului român OCTAV BĂNCILĂ (n. 1872).

Coman, Anton [= Petru Comarnescu], *Octav Băncilă*. Buc., E.S.P.L.A., 1954. 110 p. cu ilustr. + 49 f. reproduceri; Epure, Maria, *Octav Băncilă*. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 30 p. + 12 f. reproduceri. (Măestrii artei românești).

4 APRILIE — 1945. Eliberarea Ungariei de sub jugul fascist. Sărbătoarea națională a poporului ungar.

5 APRILIE — 175 de ani de la moartea (1794) lui G. J. DANTON, om politic francez, unul dintre fruntașii iacobini ai revoluției burgeze (n. 1759).

10 APRILIE — 85 de ani de cînd a apărut la Iași „Revista socială”, publicație a cercurilor muncitorești socialiste (1884).

11 APRILIE — Se împlinesc 25 de ani de la moartea (1944) lui ION MINULESCU poet și prozator român simbolist (n. 1881).

Versuri. Cu o postfață de acad. Tudor Vianu. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 259 p. + 1 f. portr.; *Versuri*. Ed. îngrijită și prefață de Matei Călinescu. Buc., E.P.L., 1964. XL + 391 p. + 1 f. portr.; *Scieri*. Ed. îngrijită și prefață de Matei Călinescu. 2 vol. Vol. 1: *Versuri*; Vol. 2: *Proză și teatru*. Buc., E.P.L., 1966: *Romanje pentru mai tirziu*. Ed. îngrijită și prefață de Matei Călinescu. Buc., E.P.L., 1967. L + 373 p. (B.P.T., 418).

— Ziua internațională a foștilor deținuți, deportați și internați politici antifasciști.

— 225 de ani de la moartea (1744) lui ANTIOH CANTEMIR, scriitor și diplomat rus, fiul lui Dimitrie Cantemir (n. 1708).

Despre munca literară. Culegere de texte. Buc., Cartea rusă, 1957. 32 p.; *Stihuri*. Studiu introductiv de Paul Cornea. Buc., E.L.U., 1955. 296 p. + 1 f. portr.

13 APRILIE — Se împlinesc 50 de ani de cînd a început mișcarea revoluționară de eliberare națională din India (1919).

16 APRILIE — Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1844) lui ANATOLE FRANCE (pseudonimul lui Anatole François Thibault), scriitor francez, personalitate cultural-politică de prestigiu mondial (m. 1924).

In floarea vieții. Traducere de Tudor Argezi. Buc., E.S.P.L.A., 1953. 244 p. + 1 f. portr. (B.P.T.); *Baiul costumal.* Povestiri. Ilustrații de J. Perahm. Buc., Editura tineretului, 1959. 56 p. + 12 f. pl. *Insula Pinguinilor.* Ed. a 2-a. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 336 p. + 1 f. portr. (B.P.T.); *Cartea prietenului meu.* Ed. pentru tineret. Buc., Editura tineretului, 1960. 148 p.; *Crima lui Sylvestre Bonnard (membru al Institutului).* Cuvint înainte de Valentin Lipatti. Buc., E.S.P.L.A., 1960. VI + 202 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 17); *Povestiri.* Buc., E.L.U., 1963. 320 p. (Clasici literari universale); *Istoria contemporană. La umbra ultimului. Manechinul de nupte. Inelul episcopului. Domnul Bergeret la Paris.* (Roman). Traducere de Al. O. Teodoreanu. Studiu introductiv de N. N. Condescu. Buc., E.L.U., 1965. 680 p. (Clasici literari universale); *Thais.* (Roman). Prefată de Ovid Crohmăniceanu. Buc., E.L.U., 1966. 272 p.; *Crinul roșu.* Buc., E.L.U., 1967. 399 p.

Ralea, Mihael. *Anatole France.* Buc., E.S.P.L.A., 1955. 32 p. + 1 f. portr. (Colecția S.R.S.C., 139); Elvin, B. *Anatole France.* Buc., Editura tineretului, 1957. 136 p. + 8 f. pl. (Oameni de seamă).

— 90 de ani de la nașterea (1879) lui GALA GALACTION (pseudonimul lui Grigore Pișculescu), scriitor român (m. 1961).

Oameni și gânduri din veacul meu. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 328 p. cu portr.; *Opere alese.* Ed. îngrijită de Teodor Virgolici. Cu o introducere de D. Micu. 4 vol. Buc., E.S.P.L.A., 1959—1965. (Scriitori români); *Lingă apa Vodislavel.* Nuvele și povestiri. Prefată de Dumitru Micu. Buc., E.P.L., 1961. XXXI + 280 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 71); *La vultur!* Prefată de Teodor Virgolici. Buc., Editura tineretului, 1962. 176 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 48); *Roxana.* Papucii lui Mahmud. *Doctorul Taifun.* Romane. Prefată de Teodor Virgolici. Buc., E.P.L., 1967. XLVIII + 464 p. (B.P.T., 370).

Virgolici, Teodor. *Gala Galaction.* Buc., E.P.L., 1967. 359 p. + 8 f. pl.

18 APRILIE — 150 de ani de la nașterea (1819) lui FRANZ VON SUPPE, compozitor austriac de origină belgiană (m. 1895).

20 APRILIE — Se împlinesc 20 de ani de când s-a deschis la Paris și la Praga primul Congres mondial al partizanilor păcii (1949).

21 APRILIE — 75 de ani de la nașterea (1894) lui Camil PETRESCU, scriitor, publicist și esecist român (m. 1957).

Nuvele. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 232 p.; *Caragiale în vremea lui.* Piesă în trei acte, nouăsprezece tablouri. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 200 p.; *Versuri.* Cu postfața autorului. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 183 p. cu portr.; *Bădăcescu.* Prefată și note de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Buc., Editura tineretului, 1961. 276 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 22); *Opini și atitudini.* Antologie și prefată de Marin Bucur. Buc., E.P.L., 1962. XXII + 585 p. + 1 f. portr.; *Un om între oameni.* Prefată de Al. Rosetti și Liviu Călin. 5 vol. Buc., E.P.L., 1962. (B.P.T., 125—129); *Patul lui Procust.* Prefată de Ion Oarcășu. Buc., E.P.L., 1963. XXI + 418 p.; *Teatru.* Prefată și Tabel cronologic de Horia Bratu. 2 vol. Buc., E.P.L., 1964. (B.P.T., 225—226); *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război.* Roman. Prefată de Paul Georgescu. 2 vol. Buc., E.P.L., 1965. (B.P.T., 291—292); *Papuciada.* Buc., Editura tineretului, 1966. 224 p.; *Teatru.* Prefată și note de Eugenia Tudor. Buc., Editura tineretului, 1966. 343 p. (Biblioteca școlară, 128); *Un om*

între oameni. Roman. 3 vol. Buc., Editura tineretului, 1967.

Solomon, Dumitru. *Problema intelectualului în opera lui Camil Petrescu.* Buc., E.S.P.L.A., 1958. 116 p. (Mica bibliotecă critică, 56); Elvin, B. *Camil Petrescu.* Studiu critic. Buc., E.P.L., 1962. 264 p. + 6 f. pl.

22 APRILIE — 1870. S-a născut V. I. Lenin.

23 APRILIE — 75 de ani de la nașterea (1894) scriitorului român GIB MIHAIESCU (m. 1935).

Nuvele. Prefată de Nicolae Manolescu. 2 vol. Buc., E.P.L., 1967. Vol. 1: XXX + 385 p.; vol. 2: 359 p. (B.P.T. 382—383); *Dona Alba.* Roman. Buc., E.P.L., 1968. 359 p. (Romane de ieri și de azi).

24 APRILIE — Ziua internațională de luptă a tineretului împotriva colonialismului, pentru coexistență pașnică.

— 50 de ani de la nașterea (1919) lui MIHU DRAGOMIR, poet român (m. 1964).

Tudor din Vladimir. Poem. Buc., Editura tineretului, 1954. 120 p. + 1 f. portr.; *Versuri alese.* Buc., E.S.P.L.A., 1956. 436 p. cu portr.; *Oda pământului meu.* Poem. Buc., Editura tineretului, 1957. 64 p.; *Stelele asteaptă pământul.* Versuri. Buc., E.P.L., 1961. 152 p. cu ilustr.; *Povestiri deocamdată fantastice.* Buc., Editura tineretului, 1962. 136 p.; *Poezii.* Cuvint înainte de Perpessicius. Buc., Editura tineretului, 1963. 200 p. cu portr. (Cele mai frumoase poezii, 25); *Inelul lui Saturn.* Versuri. Cuvint înainte de I. D. Bălan. Buc., Editura tineretului, 1964. 100 p.; *Sărpele fantastic.* Versuri. Prefată de Aurel Martin. Buc., E.P.L., 1965. 227 p.; *Pământul cîntecului.* Versuri. Ed. îngrijită de Aurel Martin. Buc., Editura militară, 1967. 135 p. (Columna).

25 APRILIE — 225 de ani de la moartea (1744) lui ANDERS CELSIUS, astronom și fizician suedez, creatorul termometrului centigrad (n. 1701).

27 APRILIE — 1962. Între 27 și 30 aprilie a avut loc sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale, consacrată încheierii cooperativizării agriculturii.

28 APRILIE — În luna aprilie se împlinesc 25 de ani de când s-a realizat, din inițiativa P.C.R., Frontul unic muncitoresc dintre P.C.R. și P.S.D. (1944).

30 APRILIE — 20 de ani de la formarea primelor detașamente de pionieri din Republica Socialistă România (1949).

1 MAI — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.

2 MAI — Ziua tineretului din Republica Socialistă România.

— 450 de ani de la moartea (1519) lui LEONARDO DA VINCI, mare pictor, sculptor, arhitect, om de știință și gânditor italian, personalitate reprezentativă a Renașterii (n. 1452).

Drimba, Ovidiu. *Leonardo da Vinci.* Buc., Editura tineretului, 1957. 219 p. + 11 f. pl. (Oameni de seamă); Sabetay, I. *Leonardo da Vinci.* Ed. a 2-a. Buc., Editura Meridiane, 1967. 84 p. cu ilustr.

3 MAI — 500 de ani de la nașterea (1469) lui NICCOLÒ MACHIAVELLI, gânditor politic, istoric și scriitor, ideolog de

seamă al burgheziei italiene din perioada Renașterii (m. 1527).

Mătrăguna. Comedie în 5 acte. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 147 p. + 1 f. portr. (B.P.T.); *Principele*. Studiu introductiv, traducere și note de Nina Façon. Buc., Editura științifică, 1960. LXXXII + 210 p.

5 MAI — 1818. S-a născut KARL MARX.

8 MAI — 1921. Crearea Partidului Comunist Român.

— Se împlinesc 175 de ani de la moartea (1794) lui A. L. LAVOISIER, cunoscut chimist francez (n. 1743).

Dorfman, I. G. *Antoine Lavoisier*. Buc., Editura științifică, 1967. 312 p. + 8 f. pl. (Savanți de pretutindeni).

9 MAI — 1877. Proclamarea independenței de stat a României.

— 1945. Ziua victoriei împotriva fascismului.

— Eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul hitlerist. Sărbătoarea națională a poporului cehoslovac.

12 MAI — 20 de ani de la constituirea Comitetului național pentru apărarea păcii din Republica Socialistă România (1949).

14 MAI — 115 ani de la nașterea (1854) lui ANGHEL SALIGNY, inginer constructor și om de știință român (m. 1925).

21 MAI — 5 ani de la moartea (1964) lui TUDOR VIANU, estetician, istoric literar, filozof al culturii și scriitor român (n. 1897).

Probleme de stil și artă literară. Buc., ESPLA., 1955. 228 p. (Studii literare); *Voltaire*. Buc., Editura tineretului, 1955. 102 p. + 8 f. pl. (Oameni de seamă); *Literatură universală și literatură națională*. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 303 p. (Studii literare); *Problemele metaforei și alte studii de stilistică*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 264 p. + 1 f. portr.; *Versuri*. Cu posifața autorului. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 101 p. + 1 f. portr.; *Ideile lui Stendhal*. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 140 p.; *Alexandru Odobescu*. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 164 p. (Mica bibliotecă critică); *Jurnal*. Buc., E.P.L., 1961. 328 p. Schiller. Buc., Editura tineretului, 1961. 220 p. + 14 f. pl. (Oameni de seamă); *Dictionar de maxime comentat*. Buc., Editura științifică, 1962. 296 p. + 8 f. pl.; *Goethe*. Buc., E.P.L., 1962. 108 p.; *Studii de literatură universală și comparată*. Ed. a 2-a, revăzută și adăugită. Buc., Editura Academiei, 1963. 678 p.; *Arghezi, poet al omului*. „Cintare omului” în cadrul literaturii comparate. Buc., E.P.L., 1964. 247 p.; *Despre stil și artă literară*. Cuvint omagial de acad. Al. Philippide. Ed. îngrijită și prefată de Marin Bucur. Buc., Editura tineretului, 1965. 247 p. + 4 f. pl.; *Studii de literatură română*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1965. 700 p. + 1 f. portr.; *Artă prozatorilor români*. Ed. îngrijită de Geo Șerban. 2 vol. Buc., E.P.L., 1966. (B.P.T., 353-364); *Postume*. Istoria ideii de geniu. Simbolul artistic. Tezele unei filozofii a operelor. Cu o posfață de Ion Ianoși. Buc., E.L.U., 1966. 224 p.

Biberi, Ion. *Tudor Vianu*. Buc., E.P.L., 1966. 272 p. + 11 f. pl.

Vezi și: *Tudor Vianu*. Bibliografie. Cuvint înainte de Mircea Tomescu. Buc., 1967. XI + 405 p. (Biblioteca centrală universitară din București).

24 MAI — 25 de ani de la moartea (1944) lui NICOLAIE PETRAȘCU, scriitor și publicist român (n. 1859).

25 MAI — Ziua eliberării Africii.

28 MAI — 105 ani de la moartea (1864) lui SIMION BARNUȚIU, unul din-

tre conducătorii revoluției de la 1848 din Transilvania (n. 1808).

Pantazi, Radu. *Simion Barnuțiu*. Opera și gândirea. Buc., Editura științifică, 1967. 272 p. + 4 f. facs.

30 MAI — 225 de ani de la moartea (1744) lui ALEXANDER POPE, poet clasic și gânditor iluminist englez (n. 1688).

— 50 de ani de la moartea (1919) lui BARBU NEMȚEANU, poet român de orientare simbolistă (n. 1859).

31 MAI — 375 de ani de la moartea (1594) lui TINTORETTO (pe numele adevărat Jacopo Robusti), pictor italian, reprezentant de seamă al școlii venețiene (n. 1518).

— 150 de ani de la nașterea (1819) lui WALT WHITMAN, poet american (m. 1892).

Opere alese. Traducere și prezentare de Mihnea Gheorghiu. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 592 p. + 1 f. portr. (Clasici literari universale); *Fire de lărbă*. În românește de Mihnea Gheorghiu. Buc., Editura tineretului, 1958. 136 p. (Cele mai frumoase poezii); *Poeme*. Traducere și prefată de Mihnea Gheorghiu. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 272 p.

Gheorghiu, Mihnea. *Walt Whitman*. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 100 p. (Mica bibliotecă critică).

1 Iunie — Ziua internațională pentru apărarea copilului.

— Ziua pionierului.

4 Iunie — 125 de ani de la răscoala țesătorilor din Silezia, prima mare acțiune a proletariatului din Europa centrală (1844).

5 Iunie — 190 de ani de la nașterea (1779) lui GHEORGHE LAZĂR, iluminist român, fondatorul învățămîntului în limba națională în Tara Românească (m. 1823).

Vezi: Boldan, Emil. *Gheorghe Lazăr — profesorul, ctitor al școlii românești superioare în limba națională*. În: Revista bibliotecilor, 21, nr. 9, sep. 1968, p. 560.

— 150 de ani de la nașterea (1819) astronomului englez J. C. ADAMS (m. 1892).

— 110 ani de la nașterea (1859) lui CONSTANTIN NOTTARA, actor român, una dintre personalitățile cele mai de seamă ale teatrului românesc (m. 1935).

Amintiri. Ed. îngrijită, prefată și adnotată de Mihai Vasiliu. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 304 p. + 4 f. pl.

Brădăteanu, Virgil. *Constantin I. Nottara*. Buc., Editura Meridiane, 1966. 240 p. + 16 f. pl.; *Constantin Nottara, 1859-1935*. Omagiu. Cu un desen de Iser. Buc., 1955. 55 p. cu ilustr. (Teatrul Național I. L. Caragiale).

7 Iunie — 1928. În luna rînic a avut loc Congresul al IV-lea al P.C.R.

10 Iunie — 150 de ani de la nașterea (1819) lui GUSTAVE COURBET, pictor, descnator și litograf francez.

— 20 de ani de la moartea (1949) romancierii norvegiene SIGRID UNDSSET, laureată a Premiului Nobel (n. 1882).

Kristin Lavransdatter. Prefată de Aurel Martin. Vol. 1-3. Buc., E.L.U., 1967.

11 Iunie — 1948. Marca Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție.

— 675 de ani de la moartea (1294) lui ROGER BACON, filozof și naturalist englez (n. 1214).

14 IUNIE — Se împlinesc 85 de ani de la nașterea (1884) prozatorului român IOACHIM BOTEZ (m. 1956).

După o jumătate de veac. Povestire. Buc., E.S.P.L.A., 1954. 48 p. (Colecția Albina); *De azi și de demult*. Schițe și însemnări. Buc., Editura tineretului, 1955. 228 p.; *Schițe și însemnări din școala de ieri și de azi*. Ed. a 2-a revăzută. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 252 p.; *Prin București odinioară și astăzi*. Buc., Editura tineretului, 1956. 80 p.; *Din școala de ieri și de azi*. Buc., Editura tineretului, 1957. 64 p. (Înșiră-te mărgărite. Cartea școlărilor mli).

15 IUNIE — Ziua aviației Republicii Socialiste România.

— Se împlinesc 80 de ani de la moartea (1889) lui MIHAI EMINESCU, cel mai mare poet român și unul dintre cei mai de seamă lirici ai literaturii universale (n. 1850).

Ediții din opera lui Mihai Eminescu și lucrări despre el aparute din 1964 (anul comemorării a 75 de ani de la moartea poetului): *Poezii*. Text stabilit de Perpessicius. Ilustrații de Ligia Macovei. Buc., E.P.L., 1964. 348 p.; *Proză literară*, Ed. îngrijită de Eugen Simion și Flora Șuteu. Cu un studiu introductiv de Eugen Simion. Buc., E.P.L., 1964. LXXXII + 398 p.; *Proză literară*. Postfață de Eugen Simion. Buc., E.P.L. 1964. 351 p.; *Opere alese*. Ed. îngrijită și prefațată de Perpessicius. Vol. 1—3. Buc., E.P.L., 1964—1965. (Scriitorii români); *Poezii*. Cuvânt înainte de Tudor Arghezi. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Tabel cronologic de I. Crețu. Ed. a 3-a revăzută. LXIII + 352 p. (B.P.T., 1); *Poezii*. Pentru clasele V—VIII. Prefață și note de Teodor Virgolic, Buc., Editura tineretului, 1965. 168 p. + 1 f. portr. (Biblioteca școlarăului, 104); *Gentu pustiu*. Proză literară. Ed. îngrijită de Eugen Simion și Flora Șuteu. Prefață de Al. Piru. Buc., E.P.L., 1966. XXXVII + 425 p. (B.P.T., 320); *Poezii*. Cuvânt înainte de Tudor Arghezi. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Buc., E.P.L., 1967. LXIII + 352 p. (B.P.T., 1).

Călinescu, G. *Viața lui Mihai Eminescu*. Ed. a 4-a revăzută. Buc., E.P.L., 1964. 370 p. + 8 f. pl.; Călinescu, Matei. *Titanul și genul în poezia lui Mihai Eminescu*. Semnificații și direcții ale etosului eminescian. Buc., E.P.L., 1964. 204 p.; Galdi, L. *Stilul poetic al lui Mihai Eminescu*. Buc., Editura Academiei, 1964. 473 p.; Massoff, Ioan. *Eminescu și teatrul*. Buc., E.P.L., 1964. 228 p. + 15 f. pl.; Simion, Eugen. *Proza lui Eminescu*. Buc., E.P.L., 1964. 319 p. + 1 f. portr. + 15 f. facs.; Rotaru, Ion. *Eminescu și poezia populară*. Buc., E.P.L., 1965. 264 p. + 6 f. pl.; *Studii eminesciene*. 75 de ani de la moartea poetului. Buc., E.P.L., 1965. 767 p.; Tohăneanu, G. I. *Studii de stilistică eminesciană*. Buc., Editura științifică, 1965. 191 p.; Călinescu, G. *Viața lui Mihai Eminescu*. Buc., E.P.L. 1966. 344 p. + 8 f. pl.; Rusu, Liviu. *Eminescu și Schopenhauer*. Buc., E.P.L., 1966. 127 p.; Murărașu, D. *Comentarii eminesciene*. Buc., E.P.L., 1967. 376 p.; Pop, Augustin Z. N. *Mărturia. Eminescu — Veronika Mică*. Buc. Editura tineretului, 1967. 211 p. cu facs. + 8 f. pl.; Negoiteșcu, Ion. *Poezia lui Eminescu*. Buc., E.P.L. 1968, 224 p.

17 IUNIE — 250 de ani de la moartea (1719) lui JOSEPH ADDISON, scriitor iluminist și om politic englez (n. 1672).

19 IUNIE — Se împlinesc 70 de ani de la nașterea (1899) lui GEORGE CALINESCU, critic, istoric literar și scriitor român (m. 1965).

Am fost în China nouă. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 183 p. + 8 f. pl.; *Studii și conferințe*. Horațiu, Tasso, Cervantes, Tolstoi, Cehov, Buc., E.S.P.L.A.

1956. 263 p.; *Trei nuvele*. Buc., Editura tineretului, 1956. 96 p.; *Nicolae Filimon*. Buc., Editura științifică, 1959. 271 p.; Gr. M. Alexandrescu, Buc., E.P.L., 1962. 260 p. + 8 f. pl.; *Lauda lucrurilor*. Poezii. 1938—1963. Buc., E.P.L., 1963. 224 p. + 1 f. portr.; *Seriful negru*. Buc., E.P.L., 1963. 792 p.; *Cronicile optimistului*. Cu un cuvânt înainte al autorului. Buc., E.P.L., 1964. 448 p. + 1 f. portr.; *Vasile Alecsandri*. Buc., Editura tineretului, 1965. 144 p. + 8 f. pl.; *Biletul Ioanide*. Roman. Ed. a 2-a. Buc., E.P.L., 1965. 680 p.; *Estetica basmului*. Buc., E.P.L., 1965. 399 p. (Studii de folclor); *Impresii asupra literaturii spaniole*. Buc., E.J.U., 1965. 368 p.; *Iubita lui Bălcescu*. Text îngrijit și adnotat de Al. Piru. Buc., Editura militară, 1965. 112 p. (Cartea ostașului); *Opere*. Vol. 1. *Cartea nunții*. Buc., E.P.L., 1965; *Teatrul*. Buc., E.P.L., 1965. 256 p. + 1 f. portr.; *Ion Creangă*. (Viața și opera). Prefață de Eugen Simion. Buc., E.P.L., 1966. XL + 392 p. (B.P.T. 353); *L. Ecaterina Rădulescu și școala sa*. Text stabilit și adnotat de Al. Piru. Buc., Editura tineretului, 1966. 1-9 p. + 8 f. pl. și facs.; *Poezii*. Cu un cuvânt înainte de Al. Philippide. Buc., Editura tineretului, 1966. 192 p. cu portr. (Cele mai frumoase poezii, 67); *Studii și comunicări*. Culegere, cuvânt înainte și note de Al. Piru. Buc., Editura tineretului, 1966. 224 p. cu portr. (Biblioteca școlarăului, 135); *Viața lui Mihai Eminescu*. Buc., E.P.L., 1966. 344 p. + 8 f. pl.; *Enigma Otiliei*. Prefață de Paul Georgescu, Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1967. (B.P.T., 53—54); *Scriitorii străini*. Antologie și text îngrijit de Vasile Nicolescu și Adrian Marino. Prefața de Adrian Marino. Buc., E.L.U., 1967. 831 p. *Ulysse*. Buc., E.P.L., 1967. 320 p.

20 IUNIE — Între 20 și 25 iunie 1960 au avut loc lucrările celui de-al VIII-lea Congres al P.C.R.

— 150 de ani de la moartea (1819) lui JACQUES OFFENBACH, compozitor francez de origine germană, întemeietorul operei clasice franceze (m. 1880).

24 IUNIE — 135 de ani de la nașterea (1834) lui ALEXANDRU ODOBESCU, scriitor și om de știință român (m. 1895).

Zece basme mitologice. Buc., Editura tineretului, 1959. 56 p.; *Istoria arheologiei*. Ed. îngrijită, cu un studiu introductiv, note, glosar, indice și ilustrații de prof. D. Tudor. Vol. 1. Buc., Editura științifică, 1961. 472 p. cu ilustr.; *Alexandru I. Odobescu povestind copiilor*. Buc., Editura tineretului, 1962. 160 p.; *Pseudo-kyneghetics*. Prefață de D. Păcurariu. Buc., Editura tineretului, 1964. 208 p. cu portr. (Biblioteca școlarăului, 82); *Opere*. Ed. critică publicată sub îngrijirea acad. Tudor Vianu. Vol. 1. Text critic și variante de G. Plenescu. Note: acad. T. Vianu și Virgil Căndea. Buc., Editura Academiei, 1965. 592 p. cu ilustr. și facs. + 1 f. portr.; *Pagine regăsite*. Studii și documente. Ed. îngrijită de Geo Șerban. Buc., E.P.L., 1965. LIII + 434 p. + 14 f. pl. + 5 f. facs.; *Jupin Rântec Vulpoiul*. Buc., Editura tineretului, 1966. 31 p.

Froda, Scarlat. *Odobescu și teatrul*. Buc., E. S. P. L. A., 1957. 143 p. + 8 f. pl.; Vianu Tudor. *Alexandru Odobescu*. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 164 p. (Mica bibliotecă critică); Păcurariu, D. A. I. *Odobescu*. Buc., Editura tineretului, 1966. 120 p. + 8 f. pl.

26 IUNIE — 100 de ani de la nașterea (1869) lui MARTIN ANDERSEN-NEXŌ, scriitor danez (m. 1954).

Biletul de loterie. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 132 p. cu portr. (Meridiane); *Pele cuceritorului*. Vol. 1—2. Buc., E.S.P.L.A., 1956. (Clasicii literaturii universale); *Ditte, fiica omului*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 640 p. + 1 f. portr. (Clasicii literaturii universale).

30 IUNIE — Ziua învățătorului.

Intreprinderea poligrafică

GRAFICA NOUĂ

cu sediul în București,
str. Pitagora, nr. 16—18, sect. 4

execută legătorie de volume
pentru biblioteci, cutii pentru
păstrarea revistelor și carto-
tecilor.

De asemenea execută legarea
arhivelor la domiciliul benefici-
arilor.

Comenzile se primesc la

SERVICIUL COMENZI

Tel. 21.21.30 sau 21.39.48.

В Н О М Е Р Е

Библиотеки на службе науки, культуры и прогресса. (25-я годовщина Освобождения — достижения, планы и желания крупных библиотек и центров документации)	131	Ион СТОЙКА: Библиотека Михая Эминеску (II)	169
Эм. ДРОВ и Н. СТРАТОНЕ: Библиотекарь и социолог (VI)	150	К. ГЫЛЯ и Ливиу МОСКОВИЧ: Клуб чтения „Уния“ в г. Пашикань (Рабочая библиотека начала XX века)	176
Мирча МЕЛЕШТЕУ: Функции муниципальной библиотеки в общей системе местных библиотек (Муниципальная библиотека г. Питешти)	160	Доротея САССУ-ЦИМЕРМАН: Система организации библиотек ГДР на новом этапе	181
		Александру ЧИРИАЧЕСКУ: Алеко Руссо. 150-летие со дня его рождения	184
		Санда РАДИАН: Поль Верлен. 125-летие со дня его рождения	186

EXTRAIT DU SOMMAIRE

<i>Les bibliothèques au service de la science, de la culture et du progrès. (Le 25-ème anniversaire de la Libération — réalisations, plans et desiderata des grandes bibliothèques et centres de documentation)</i>	131
Em. DROB et N. STRATONE: <i>Bibliothécaire et sociologue (VI)</i>	150
Mircea MELEȘTEU: <i>Les fonctions de la bibliothèque municipale dans l'ensemble du système des bibliothèques locales (La Bibliothèque municipale de Pitești)</i>	160
Ion STOICA: <i>La bibliothèque de Mihai Eminescu (II)</i>	169
C. GILEA et Liviu MOSCOVICI: <i>Le Club de lecture „L'Union” de Pașcani. (Une bibliothèque ouvrière du commencement du XX-ème siècle)</i>	176
Dorothea SASSU-TIMERMAN: <i>Le système des bibliothèques de la R. D. Allemande dans une nouvelle étape</i>	181
Alexandru CHIRIĂCESCU: <i>Alecu Russo. 150 ans depuis sa naissance</i>	184
Sanda RADIAN: <i>Paul Verlaine. 125 ans depuis sa naissance</i>	186

S U M M A R Y

<i>Libraries in the Service of Science, Culture and Progress. (On the 25 th Anniversary of the Liberation — achievements, projects, requirements of the great libraries and documentary centres)</i>	131
Em. DROB and N. STRATONE: <i>Librarian and Sociologist (VI)</i>	150
Mircea MELEȘTEU: <i>The Municipal Library's Functions in the Whole System of the Town's Libraries (The Pitești Municipal Library)</i>	160
Ion STOICA: <i>Mihai Eminescu's Library (II)</i>	169
C. GILEA and Liviu MOSCOVICI: <i>The „Unirea” (Union) Reading Club of Pașcani. (A workers' library at the beginning of the XX th century)</i>	176
Dorothea SASSU-TIMERMAN: <i>A New Stage of the System of Libraries in the German Democratic Republic.</i>	181
Alexandru CHIRIĂCESCU: <i>Alecu Russo. The 150 th Anniversary of His Birth</i>	184
Sanda RADIAN: <i>Paul Verlaine. The 125 th Anniversary of His Birth</i>	186